

**РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ**

РЕШЕНИЕ № _____

от _____ 2015 година

**ЗА одобряване на средносрочната бюджетна прогноза за периода
2016-2018 г.**

На основание чл. 72, ал. 1 от Закона за публичните финанси

**МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ
РЕШИ:**

Одобрява средносрочната бюджетна прогноза за периода 2016-2018 г. съгласно приложението.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/Бойко Борисов/

**ЗА ГЛАВЕН СЕКРЕТАР
НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ:**

/Веселин Даков/

Главен секретар на Министерството на финансите:

/Таня Георгиева/

Директор на дирекция „Правна“:

/Диана Драгнева/

Проект!

Приложение

**СРЕДНОСРОЧНА БЮДЖЕТНА
ПРОГНОЗА
ЗА ПЕРИОДА 2016-2018 г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	6
Част 1. Макроикономически перспективи за периода 2016-2018 г.	8
Част 2. Фискална политика и основни параметри за периода 2016-2018 г.	19
Част 3. Основни политики за периода 2016-2018 г.	24
Част 4. Бюджетни взаимоотношения с общините и фискална децентрализация	55
Част 5. Управление на средствата от европейските фондове и програми	56
Част 6. Политика по дълга и финансирането	65
Част 7. Перспективи за развитието на публичните финанси.....	68
ПРИЛОЖЕНИЯ	75
Приложение № 1	76
Приложение № 2	82
Приложение № 3	89
Приложение № 4	93
Приложение № 5	95
Приложение № 6	96
Приложение № 7	97
Приложение № 8	98
Приложение № 9	99

Използвани съкращения

АД	Акционерно дружество
БАН	Българска академия на науките
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДЖ	Български държавни железници
БДС	Брутна добавена стойност
БНБ	Българска народна банка
БНД	Брутен национален доход
БНР	Българско национално радио
БНТ	Българска национална телевизия
БТА	Българска телеграфна агенция
ВС	Въоръжени сили
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДДФЛ	Данък върху доходите на физически лица
ДИЗ	Държавни инвестиционни заеми
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ДФ	Държавен фонд
ДФЕС	Договор за функциониране на ЕС
ДЦК	Държавни ценни книжа
ЕАД	Еднолично акционерно дружество
Евратом	Европейска общност за атомна енергия
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Европейска общност
ЕООД	Еднолично дружество с ограничена отговорност
ЕС	Европейски съюз
ЕСС	Европейска система от сметки
ЕЦБ	Европейска централна банка
ЕФР	Европейски фонд за рибарство
ЗАДС	Закон за акцизите и данъчните складове
ЗДБРБ	Закон за държавния бюджет на Република България
ЗДДФЛ	Закон за данъците върху доходите на физическите лица
ЗИД	Закон за изменение и допълнение
ЗКПО	Закон за корпоративното подоходно облагане

ЗОУ	Задължение за обществена услуга
ЗПФ	Закон за публичните финанси
КСО	Кодекс за социално осигуряване
КФП	Консолидирана фискална програма
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРЗ	Минимална работна заплата
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МТИТС	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите
НАТО	Организация на Северноатлантическия договор
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НОИ	Национален осигурителен институт
НРС	Наблюдение на работната сила
НСИ	Национален статистически институт
НС	Народно събрание
ОП	Оперативна програма
ОСП	Обща селскостопанска политика
ОФП	Обща факторна производителност
ПИК	Персонален идентификационен код
пр.п.	Процентен пункт
ПРБ	Първостепенен разпоредител с бюджет
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПЧИ	Преки чуждестранни инвестиции
САЩ	Съединени американски щати
СБ	Световна банка
СБП	Средносрочна бюджетна прогноза
СБЦ	Средносрочна бюджетна цел
СНС	Система на националните сметки
СЕПП	Схема за единно плащане на площ
СКФ	Структурни и Кохезионен фондове
СРЗ	Средна работна заплата

Съвета	Съвета на ЕС
УПФ	Учителски пенсионен фонд
ФГВРС	Фонд “Гарантирани вземания на работниците и служителите”
ХИПЦ	Хармонизиран индекс на потребителските цени
щ.д.	Щатски долар

ВЪВЕДЕНИЕ

Средносрочната бюджетна прогноза за периода 2016-2018 г. представя средносрочната фискална стратегия на правителството.

База за разработване на бюджетните прогнози на ПРБ за периода 2016-2018 г. са Законът за държавния бюджет на Република България за 2015 г., разходните тавани по ПРБ за периода 2015-2017 г. съгласно Решение № 24 на Министерския съвет от 2015 г. за одобряване на промени в актуализираната СБП за периода 2015-2017 г., както и указанията на министъра на финансите.

Провеждането на фискалната политика за следващия тригодишен период ще се съобразява с правилата и ограниченията, заложен в националното законодателство и произтичащи от изискванията на ЕС в рамките на Пакта за стабилност и растеж.

В СБП за периода 2016-2018 г. са описани макроикономическите перспективи, в контекста на които ще бъдат реализирани приоритетите на политиките. Направено е сравнение на макроикономическата прогноза на МФ с макроикономическата прогноза на ЕК.

Главен приоритет на провежданата фискална политика през следващите години остава стремежът за запазване на стабилността на публичните финанси. Основните параметри на бюджетната рамка показват реалистичност на фискалните цели, като в тях се отчитат мерките за повишаване ефективността на публичните разходи, които са относими към заложения в управленската програма на правителството приоритет за провеждане на политика за гарантиране на финансова стабилност, постепенна финансова консолидация, съобразена с икономическия цикъл.

Средносрочните цели и стъпките за фискална консолидация за периода 2016-2018 г. отразяват развитието на политиките от последната актуализация на средносрочната бюджетна прогноза и се запазват относително стабилни. Процесът на фискална консолидация продължава, като заложените цели по отношение на дефицита се постигат при съобразяване с очакваните нива на приходите, с разходните политики и с макроикономическата прогноза през следващите години.

Целта за дефицита по КФП като процент от БВП за периода 2015-2018 г. е както следва: 3,0 % от БВП за 2015 г., 2,5 % от БВП за 2016 г., 2,0 % от БВП за 2017 г. и 1,5 % от БВП за 2018 г.

Приходите и помощите по КФП за периода 2015-2018 г. запазват устойчиво ниво в диапазона 36,2-36,4 % от БВП, което представлява ръст спрямо предварителните отчетни данни за 2014 г. (35,8 % от БВП), дължащ се в значителна степен на ефекта от мерките за повишаване на събираемостта на данъчно осигурителните приходи.

Общите разходи по КФП в средносрочен план показват тенденция на намаление от 39,3 % от БВП през 2015 г. до 37,9 % от БВП през 2018 г., което представлява годишна консолидационна стъпка от около 0,5 % от БВП.

Данъчно-осигурителната политика ще бъде ориентирана към подкрепа на икономическия растеж, подобряване на бизнес средата, както и ограничаване на данъчните измами и повишаване на фискалната устойчивост в дългосрочен план. За

периода 2016-2018 г. се предвижда запазване на ниските данъчни ставки за корпоративни данъци и тези на данъците върху доходите на физическите лица като важен стимул за инвестиции, икономически растеж и заетост. Сред приоритетите за прогнозния период е и достигане на минималните нива на акцизните ставки в Общността в съответствие с договорения преходен период.

За периода 2016-2018 г. по отношение на социално и здравноосигурителните вноски се предвижда запазване на размерите и съотношенията на осигурителните вноски за фондовете на ДОО и участието на държавата в осигуряването за фонд „Пенсии” чрез трансфер на нивата от 2015 г. Запазва се и размерът на здравноосигурителната вноска на нивото от 2015 г. – 8 на сто.

СБП за периода 2016-2018 г. предвижда запазване на максималния осигурителен доход за всички осигурени лица в размер на 2 600 лв. за целия прогнозен период.

За периода 2016-2018 г. е предвидено увеличаване на размера на МРЗ, както следва: от 1 януари 2016 г. – 420 лв.; от 1 януари 2017 г. – 460 лв.; за 2018 г. размерът на МРЗ ще се запази на нивото от 2017 г. – 460 лв.

Прогнозата за разходите за пенсии е разработена при продължаване действието на т.нар. „швейцарско правило“ или осъвременяването е от 1 юли на съответната година на пенсиите по „швейцарското правило” с процент, равен на сбора от 50 на сто от нарастването на осигурителния доход и 50 на сто от индекса на потребителските цени през предходната календарна година. Процентите за индексация са съответно: 2,0 % за 2016 г.; 2,8 % за 2017 г.; 3,0 % за 2018 г.

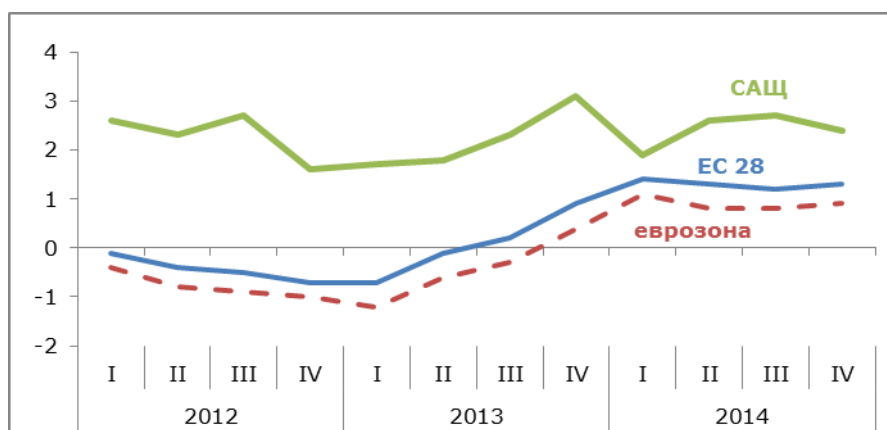
През следващия тригодишен период получаваната от европейските фондове и програми финансова подкрепа ще продължи да бъде от ключово значение за развитието на икономиката на страната, за повишаване на конкурентоспособността и за успешното реализиране на националните политики в отделните сектори.

Част 1. Макроикономически перспективи за периода 2016-2018 г.

1.1. Преглед на развитието на световната и европейската икономика

След сравнително слабото начало на годината глобалната икономическа активност набра скорост през второто и третото тримесечие на 2014 г., което се дължеше на развитите икономики и най-вече на САЩ, както и на развиващите се пазари. Водещите индикатори отчетоха леко забавяне в растежа на световната икономика в края на годината, но последните актуални данни свидетелстват за запазване на инерцията в началото на 2015 г., въпреки различията по отделни региони. Според последните прогнози на ЕК и МВФ се очаква глобалният растеж да се ускори плавно от 2015 г.

Графика: Реален БВП (% промяна спрямо съответното тримесечие на предходната година)

Източник: Евростат, Американско бюро за икономически анализи

Забележка: Данните в графиката и прилежащия анализ са актуални към 01.04.2015 г.

След свиването на икономическата активност през първото тримесечие ускорението в растежа на БВП на САЩ през второто и третото тримесечие на 2014 г. до голяма степен бе резултат от преодоляването на действието на краткосрочни фактори, подкрепено от нарастването на потребителските разходи в съответствие с подобрените условия на пазара на труда. Перспективите пред икономиката на страната са благоприятни, подкрепени и от по-ниските цени на петрола през 2015 г.

Възстановяването на европейската икономика през 2014 г. остана колебливо със значителни различия по страни. Инфлацията в глобален мащаб продължи да се забавя през последните месеци в резултат най-вече от понижението в цените на енергийните стоки.

В средносрочен план се очаква растежът на световната икономика постепенно да укрепва, но да остане сравнително умерен поради ограничения от страна на производствените мощности и съществуващите макроикономически и финансови дисбаланси. През 2015 г. и 2016 г. се очакват положителни икономически ефекти по линия на спада на цената на петрола, мерките на ЕЦБ, очакваното стабилизиране на инфлацията и обезценяването на еврото, както и инвестиционния план на ЕК. Очаква се темпът на инфлация в краткосрочен план да остане потиснат по линия на относително

ниските цени на суровините, след което да започне постепенно да се ускорява под влияние на повишаването на световната икономическа активност и намаляването на свободния производствен капацитет, както и очакваното възстановяване на цените на петрола през следващите години.

Таблица: Основни допускания за развитието на световната и европейската икономика

ОСНОВНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ	ОТЧЕТНИ ДАННИ		ПРОГНОЗА			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Международна среда						
Световна икономика (реален растеж, %)	3,3	3,3	3,5	3,7	3,8	3,8
Европейска икономика - ЕС 28 (%)	0,0	1,3	1,6	1,8	1,9	1,9
Валутен курс щ.д./евро	1,33	1,33	1,11	1,10	1,10	1,10
Цена на петрол „Брент“ (щ.д./барел)	108,9	98,9	61,5	68,8	74,4	77,8
Цена на неенергийни суровини (в щ.д., %)	-7,1	-4,6	-5,0	0,8	0,8	0,9

Източници: МФ, ЕК, МВФ, СБ

1.2. Преглед на развитието на националната икономика за 2014 г.

Брутен вътрешен продукт

През 2014 г. растежът на БВП се ускори до 1,7 % при 1,1 % през 2013 г. През годината беше регистрирана промяна в приноса на основните компоненти на БВП. Докато през 2013 г. с положителен принос бе нетният износ, то през 2014 г. двигател на растежа беше вътрешното търсене.

Крайното потребление се увеличи с 2,4 % при спад от 1,3 % за 2013 г. Растежът му бе формиран от реалното увеличение на разходите на домакинствата с 2 % и на потреблението на правителството с 3,8 %. Основни фактори бяха увеличението на реалния разполагаем доход на домакинствата, повишаването на броя на заетите и повишаването на доверието на потребителите в началото на годината.

Растежът при инвестициите в основен капитал от 2,8 % бе формиран от публичните капиталови разходи. Както и през 2013 г., през 2014 г. правителствените инвестиции в основен капитал растяха стабилно с реално увеличение от над 20 % за годината. С основен принос за това повишение бяха изплатените средства по оперативни програми на ЕС, включително национално съфинансиране. Частните инвестиции забавиха спада си спрямо 2013 г., като през второто тримесечие дори отбелязаха нарастване от 3,5 %.

Слабото нарастване на външното търсене през 2014 г. доведе до растеж на износа от 2,2 %. В същото време подобреното вътрешно търсене бе водещо за растежа на вноса на стоки през годината, който достигна 4,5 %. В резултат на тези развития нетният износ бе с отрицателен принос за растежа на икономиката.

Икономическата активност в страната се ускори и по линия на предлагането, като растежът на брутната добавена стойност (БДС) бе 1,6 % за 2014 г. при ръст от 1,2 % през 2013 г. За разлика от предходната година, през която динамиката на услугите бе определяща за нарастването на БДС, през 2014 г. всички сектори допринесоха за

отчетения растеж. Услугите отново имаха най-голям принос (0,8 пр.п.), следвани от индустрията (0,6 пр.п.) и селското стопанство (0,3 пр.п.). През 2014 г. БДС в отрасъл строителство нарасна с 1,4 % след пет поредни години на спад. Отчетеният растеж се дължеше най-вече на възстановяването на гражданското строителство.

Пазар на труда

През 2014 г. пазарът на труда в България прояви първи признаци на съживяване след началото на икономическата криза през 2009 г. За разлика от по-голямата част от годините след 2009 г., когато основният източник за нарастване на новосъздадената добавена стойност в икономиката беше външното търсене, през 2014 г. икономическият растеж беше основан на вътрешното търсене, което има определящо значение за динамиката на заетостта в страната.

Средният брой на зетите през 2014 г. се повиши с 0,4 %¹ спрямо 2013 г., подкрепен в основна степен от селското стопанство и услугите. Повишението на заетостта в услугите беше ограничено от намаления обхват на програмите за субсидирана заетост спрямо година по-рано. Експортно-ориентираните отрасли на българската икономика също отбелязаха по-добро развитие в сравнение с 2013 г. и броят на зетите в промишлеността се увеличи с над 1 % през втората половина на 2014 г. за първи път след период на петгодишен спад.

Положителните развития на заетостта бяха в основата на отбелязаното намаление в нивото на безработица с 1,5 пр.п. до 11,4 %² средно за годината. Низходящата тенденция при безработицата беше потвърдена и от данните за регистрираните безработни. Според последните, постъпилите на работа отчетоха намаление, но това беше свързано с по-малкия брой на зетите в програми и мерки на пазара на труда, докато при започналите работни места на първичния трудов пазар се запази тенденцията на повишение от предходните две години. Това, заедно с намалението на новорегистрираните безработни, наблюдавано за първи път от 2012 г. насам, показва затихване на процесите на освобождаване на заетост и повишено търсене на труд в реалния сектор на икономиката. Все пак, въпреки намалението на обезкуражените лица, които се връщат в икономически активното население, през 2014 г. работната сила намалня спрямо 2013 г. за разлика от тенденцията на повишение през предходните две години.

С нарастването на заетостта в страната компенсациите на един нает се характеризираха със значително по-нисък темп на растеж спрямо предходните години, който достигна 1,5 % през 2014 г. Основен принос към наблюдаваното развитие имаше сектор услуги, където разглежданият показател отчете намаление от 0,8 %. За първи път след настъпването на кризата в голяма част от дейностите на сектор услуги оптимизирането на разходите за труд беше осъществено по линия на намаление на компенсациите на един нает, докато заетостта в тях се характеризираше с възходящ темп. За разлика от услугите, доходите от труд в индустрията се повишиха със значително по-висок темп от 5,7 % в номинално изражение. В рамките на преработващата промишленост водещ принос към възходящото развитие на заплатите

¹ По данни от ЕСС 2010.

² По данни от Наблюдението на работната сила (НРС).

имаха дейностите, които се характеризираха с най-високо нарастване на оборотите за външния пазар³.

В условията на повишено търсене на труд, започнало да се наблюдава от началото на 2014 г., производителността на труда отчете реално повишение от 1,3 %, което заедно с ограниченото нарастване на доходите оказва благоприятно влияние върху разходната и ценова конкурентоспособност на икономиката. През разглеждания период разходите за труд на единица продукция отчетоха спад от 0,5 % в реално изражение, а номиналният им темп на растеж се забави съществено до едва 0,2 %, спрямо 7,2 % през 2013 г.

Инфлация

През последната година и половина динамиката на потребителските цени в страната следваше устойчив процес на дефлация. След като инфлацията премина на отрицателна територия през август 2013 г., спадът на потребителските цени по месеци на годишна база се ускори през 2014 г., като понижението на ХИПЦ в края на годината възлезе на 2 %. Средногодишното изменение на индекса също бе отрицателно в размер на 1,6 %.

Спадът при международните цени на храните и енергийните суровини имаше основно влияние по линия на външните фактори за дефлацията в страната. Именно с низходящата динамика на международните цени и по-ниските цени на производител в хранително-вкусовата промишленост се свързва и поевтиняването на храните на вътрешния пазар през годината. Техният спад на годишна база към декември възлезе на -0,9 %.

За ускорението на дефлацията по месеци на годишна база през втората половина на годината съществено влияние оказва цената на суровия нефт на световните пазари. След като достигна най-високата си точка за 2014 г. от средно 111,9 долара за барел през юни, цената на петрол сорт „Брент“ отчете спад от 43,7 % в доларово изражение към декември спрямо съответния месец на предходната година. Вътрешните цени на течните горива последваха тази динамика и поевтиняването им за съответния период достигна 14,8 %, а директният им принос за отчетената в края на годината дефлация се оценява на 1,25 пр.п.

Цените на неенергийните нехранителни стоки продължиха да отчитат понижение и през 2014 г. Тенденцията на поевтиняване при тези стоки започна още през 2010 г. и следваше плавно ускорение през последните пет години, като в края на 2014 г. то достигна 2,4 %. Разгледани по основни групи стоки, най-голямо влияние за годишния спад към декември 2014 г. имаха дълготрайните потребителски стоки, които са традиционно от внос. Влияние за поевтиняването през последните няколко години оказва и пазарът на автомобили и най-вече на употребяваните коли.

Изменението на цените на пазарните услуги (без административни цени) на годишна база бе отрицателно през по-голямата част от годината, като съществено ускорение на отрицателните темпове бе наблюдавано в периода септември-ноември. Съществено влияние за това имаше влязлото в сила през юли понижение на

³ Направеното сравнение се базира на данни от краткосрочната статистика за разходите за труд и заетите лица и данни от оборота за външния пазар в промишлеността.

максималните цени на услугите в роуминг за целия ЕС. Във връзка с това, поевтиняването на мобилните телефонни услуги към декември възлезе на 10,2 %, а приносът им за отчетената в края на годината дефлация бе в размер на 0,31 пр.п. Съществен вторичен ефект при автомобилния транспорт по линия на по-ниските цени на горивата не бе наблюдаван.

Отрицателното изменение при административно регулираните цени отчете ускорение в началото на годината, след като таксата за пенсионери при посещение на личен лекар, преглед от специалист и услуги от стоматолози по договор с НЗОК бе намалена с почти 66 % през януари. Повишенията в цените на топлинната енергия през юли с 4,8 % и на електроенергията през юли и октомври с кумулативните 11,9 % доведоха до положително изменение на административните цени през последните три месеца на 2014 г. до 0,9 % през декември. И през тази година лекарствата отчетоха поевтиняване - средно с 2 % в сравнение с края на 2013 г.

Платежен баланс

През 2014 г. текущата сметка бе почти напълно балансирана с минимален излишък от 0,03 % от БВП.

Понижението на салдото спрямо 2013 г. бе породено от по-високия *търговски дефицит*, наред с по-малкото външни *трансфери* към сектор „Държавно управление“. Положителна динамика бе отчетена при статиите *услуги* и *доход*.

В условия на спадаци международни цени през 2014 г. вносът на стоки се повиши с 1,5 % в номинално изражение, воден от нарастването на вътрешното търсене. При износа на стоки бе отчетен номинален спад от 0,7 %. Той се дължеше на спада в цените, който не беше компенсиран от нарастването в реално изражение на изнесената продукция.

Експортната динамика не се отрази в загуба на пазарните дялове на страната в международната търговия и вноса в рамките на ЕС. След спада, отчетен в края на 2013 г. и началото на 2014 г., през второ и трето тримесечие страната възстанови позициите си в международния стокообмен.

Финансовата сметка бе положителна в размер на 2,12 млрд. евро, а основните входящи потоци бяха свързани с емитираните в средата на 2014 г. държавни еврооблигации, привлечения през месец декември мостов заем и преките чуждестранни инвестиции. Входящите ПЧИ възлязоха на 1,29 млрд. евро под формата на дялово участие и отпуснати заеми от компаниите майки към местните дружества. Секторите, които привлякоха най-много ресурс, бяха операции с недвижими имоти, финансово посредничество, строителство и преработваща промишленост.

Паричен сектор

През 2014 г. българската банкова система издържа на значителни предизвикателства, но в крайна сметка се наложи отнемането на лиценза на четвъртата по размер на активите банка в страната. В края на юни две от големите български банки с местен капитал бяха подложени на масирано теглене на депозити под натиска на

създаде се банкова паника сред населението. В резултат „Корпоративна търговска банка“ АД (КТБ) беше поставена под специален надзор, а два дни по-късно и придобитата през юни 2014 г. нейна дъщерна банка „Креди Агрикол България“ ЕАД⁴. От своя страна, „Първа инвестиционна банка“ АД (ПИБ) получи ликвидна подкрепа под формата на депозит в размер на 1,2 млрд. лв. след одобрена от ЕК на 29.06.2014 г. държавна помощ.

Към края на декември банковата система остана със стабилно ниво на капиталова адекватност от 21,95 % и отчете висок коефициент на ликвидните активи от 30,12 %. Нетната печалба на 28-те банки в края на 2014 г. е в размер на 746 млн. лв., което е с 45,3 % повече спрямо края на 2013 г. (без КТБ), въпреки по-големия размер на отчетените обезценки към края на годината⁵.

Функциониращата система на паричен съвет продължи да допринася за общата макроикономическа стабилност. Към края на 2014 г. международните валутни резерви на БНБ достигнаха в абсолютно изражение 32,3 млрд. лв., а нивото на резервите бе достатъчно да покрие 6,8 месеца внос на стоки и услуги или 164,3 % от краткосрочния външен дълг.

От началото на годината депозитите на частния сектор нарастваха устойчиво и ускориха темпа си на годишен растеж до 10,4 % през януари, след което той постепенно се забави и към края на юни достигна 6,6 %. Ситуацията с КТБ нямаше негативен ефект върху общото ликвидно състояние на банковата система, тъй като значителна част от изтеглените през юни средства постъпиха отново в банковата система чрез други банки, както и изплатените през декември 2014 г. и в началото на 2015 г. депозити от Фонда за гарантиране на влоговете в банките. До края на годината привлечените депозити на частния сектор продължиха да нарастват стабилно на месечна база. Кредитът за частния сектор започна плавно да се възстановява от февруари 2014 г., като кредитите за нефинансови предприятия бяха определящи за динамиката на целия частен кредит през 2014 г. Ръстът на корпоративните кредити се ускоряваше до средата на годината, като достигна своя максимум от 3,1 % на годишна база през юни. Събитията в страната през третото тримесечие допринесоха това ускоряване да спре, след което до октомври включително той се стабилизира около 3 %. Кредитите за домакинства имаха почти нулев принос за нарастването на частния кредит през годината. При потребителските и жилищните кредити се наблюдаваше по-видимо нарастване по отношение на краткосрочните заеми, докато при дългосрочните (близо 80 % от общия размер) динамиката бе много слаба. Основен фактор с ограничаващо действие върху кредитирането през 2014 г. продължи да бъде слабото търсене на кредити от страна на фирмите и в по-голяма степен на домакинствата. Причина за това беше създадената се несигурна вътрешна среда вследствие на ситуацията с КТБ, оставката на правителството и парламентарните избори, което до голяма степен неутрализира позитивните сигнали, идващи от реалния сектор по линия на частното потребление и инвестициите.

⁴ Преименувана впоследствие на Търговска банка „Виктория“ ЕАД.

⁵ От данните за цялата банкова система към края на 2013 г. са извадени данните за КТБ с цел по-голяма съпоставимост.

1.3. Макроикономическа рамка за периода 2015-2018 г.

Таблица: Основни макроикономически показатели

ОСНОВНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ	ОТЧЕТНИ ДАННИ		ПРОГНОЗА			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Брутен вътрешен продукт						
БВП (млн. лв.)	80 282	82 164	83 581	86 023	89 248	92 477
БВП (реален растеж %)	1,1	1,7	1,4	1,7	2,3	2,1
Потребление	-1,3	2,4	2,0	2,6	3,0	2,6
Брутообразуване на основен капитал	-0,1	2,8	1,8	1,5	2,9	3,2
Износ на стоки и услуги	9,2	2,2	2,8	3,1	3,4	3,6
Внос на стоки и услуги	4,9	3,8	3,6	4,0	4,4	4,4
Пазар на труда и цени						
Заетост (СНС) (%)	-0,4	0,4	0,3	0,5	0,9	0,5
Коефициент на безработица (НРС) (%)	12,9	11,4	10,8	10,2	9,4	9,0
Компенсации на един нает (%)	8,8	1,5	1,8	2,8	3,5	3,3
Дефлатор на БВП (%)	-0,8	0,6	0,3	1,2	1,4	1,5
Средногодишна инфлация (ХИПЦ) (%)	0,4	-1,6	-0,6	1,8	1,9	2,0
Платежен баланс						
Текуща сметка (% от БВП)			0,2	-0,4	-1,0	-1,5
Търговски баланс (% от БВП)			-8,5	-9,1	-9,9	-10,6
Преки чуждестранни инвестиции (% от БВП)			3,2	3,3	3,3	3,4
Паричен сектор						
МЗ (%)	8,9	1,1	5,1	5,7	6,5	6,9
Кредити за фирми (%)	0,5	-10,8	2,6	3,0	3,8	4,2
Кредити за домакинства (%)	-0,2	-1,6	0,7	1,2	1,9	2,9

Забележка: За целите на прогнозата е направено техническо преминаване на данните за търговията със стоки и услуги от 5-то към 6-то издание на Ръководство за Платежния баланс и Международната инвестиционна позиция, като са използвани данни по ЕСС 2010. Не са представени стойности за платежния баланс за 2013-2014 г., тъй като липсват официални данни в съответствие с 6-то издание на Ръководството.

Източници: МФ, НСИ

През 2015 г. се очаква реалният растеж на българската икономика да се забави до 1,4 %. По-слабото нарастване на публичното потребление и инвестиции ще имат основен принос за по-ниското вътрешно търсене в сравнение с 2014 г. В същото време, благоприятната динамика на заетостта през 2014 г., нарастването на реалния разполагаем доход на домакинствата и наблюдаваното стабилизиране на вътрешната среда се отразиха в по-висок растеж на частното потребление от очаквания и допринесоха за подобрието в индикатора за доверието на потребителите в началото на 2015 г. Положителното развитие на частното потребление ще се запази и растежът ще се ускори до 2,4 % през 2015 г. при ръст от 2 % през 2014 г. Предвижда се и стабилизиране на частните инвестиции. Допусканията са, че спадът в цените на

жилищата вече е преодолян и в прогнозния период се очаква тяхното покачване да стимулира инвестициите в този сектор.

Подобряването на външната среда чрез ускорение на растежите на европейската и световната икономика ще доведе до повишаване на износа на стоки и услуги до 2,8 %. Забавянето на темпа на вътрешното търсене ще действа в противоположна посока на вноса, ограничавайки неговия ръст до 3,6 %. В резултат, отрицателният принос на нетния износ ще се понижи до 0,6 пр.п (при отрицателен принос от 1,1 пр.п. през 2014 г.).

В периода 2016-2017 г. икономическият растеж плавно ще се ускори до 2,3 % с основен принос на частното потребление и инвестициите. Очаква се те да бъдат повлияни от подобряване на бизнес климата в страната и повишаване на кредитната активност. Благоприятното развитие на външната среда ще се отрази в нарастване на износа на стоки и услуги, който заедно с повишението на вътрешното търсене ще доведе до ускоряване на растежа на вноса. Това ще се отрази в слабо нарастване на отрицателния принос на нетния износ до 0,7 пр.п.

През 2018 г. се прогнозира забавяне на растежа на БВП в резултат от неблагоприятните демографски тенденции в страната. Темпът на нарастване на заетостта ще се стабилизира. Очаква се по-слабото развитие на пазара на труда да се отрази и в по-нисък растеж на частното потребление в сравнение с 2017 г.

Започналото възстановяване на пазара на труда през 2014 г. се очаква да се запази и през 2015 година. Подобни очаквания намират потвърждение в краткосрочната бизнес статистика за очакванията на предприемачите относно наемането на персонал, които през първите три месеца на годината се повишават във всички наблюдавани сектори на икономиката. Наред с това, през януари се подобряват и очакванията на потребителите за безработицата през следващите 12 месеца. Текущите данни за регистрираната безработица през януари и февруари също потвърждават запазването на низходящия тренд в динамиката на безработните на годишна база.

През 2015 г. средният брой на зетите се очаква да се повиши с 0,3 %⁶ спрямо 2014 г., подкрепен както от отчетените положителни тенденции през 2014 г. и началото на 2015 г., така и от очакванията за по-нататъшно възстановяване на търсенето на труд в частния сектор на икономиката. Предвиденото ограничаване на разходите за персонал в публичния сектор се очаква да окаже задържащо влияние върху растежа на заетостта в услугите, докато очакванията за подобряване на външното търсене са в подкрепа на вече започналото възстановяване на заетостта в промишлеността. Средногодишното ниво на безработица през 2015 г. се очаква да се понижи с 0,6 пр.п. спрямо 2014 г. и да достигне 10,8 %⁷.

С постепенното ускоряване на растежа на вътрешното търсене и засилване на положителното влияние на външната среда върху икономическата активност в страната през 2016 и 2017 г. растежът на заетостта се очаква да се ускори, съответно до 0,5 % и 0,9 %, преди да се забави до 0,5 % през 2018 г. под влияние на неблагоприятните демографски развития в страната. Равнището на безработица следва тенденция на намаление и достига 9 % в края на прогнозния хоризонт.

⁶ По данни на ЕСС 2010.

⁷ Според дефиницията на НРС.

През 2015 г. растежът на компенсациите на един нает слабо ще се ускори и ще остане близък до отчетения темп на нарастване през 2014 година. По-високото търсене на труд в част от дейностите на услугите ще окаже ограничаващ ефект върху динамиката на доходите в тях. Подобен ефект би могъл да се очаква и по линия на планираната консолидация на средствата за работна заплата в бюджетния сектор. Темпът на растеж на компенсациите на един нает в индустрията ще надхвърли средното за икономиката ниво, което ще е свързано с по-високото външно търсене и възходящата динамика на добавената стойност в сектора.

Разгледано общо за икономиката, по-съществено нарастване на доходите от труд би могло да се очаква в периода 2016-2018 г. в съответствие с очакванията за повишаване на икономическата активност в страната. Развитието на доходите ще се обуславя както от ускорения темп на реален растеж на производителността на труда, така и от растежа на цените в страната. По този начин делът на компенсациите на наетите в брутната добавената стойност ще се характеризира с плавно повишение, а нарастването на разходите за труд на единица продукция ще остане ограничено и няма да оказва негативен ефект върху конкурентите позиции на икономиката.

Отрицателната инфлация по месеци на годишна база се очаква да продължи да се забавя през следващите месеци на 2015 г., като към декември потребителските цени ще отчетат положително изменение от 0,8 % в сравнение с края на 2014 година. Въпреки това, средногодишната инфлация ще остане отрицателна (-0,6 %), поради отчетеното ускорение на отрицателните стойности в края на 2014 г. и началото на настоящата година.

Очакваното забавяне на дефлационните процеси и обръщането на тенденцията през последното тримесечие на годината ще се дължи на по-високите международни цени, преизчислени в евро (лева), в резултат от значителното обезценяване на еврото спрямо щатския долар, което ще компенсира очакваното намаление на цените на основните групи стоки в доларово изражение. Единственото изключение от това развитие ще бъде при цените на суровия нефт. Средната цена за сорт „Брент“ през 2015 г. се очаква да бъде 61,5 щ.д./барел, което е спад от 37,8 % в доларово изражение в сравнение с 2014 г. или 25,6 % в евро (лева). В тази връзка, цените на автомобилните горива ще останат по-ниски през годината, но понижението им ще се забави значително и ще достигне -4,1 % през декември 2015 г. (от -14,7 % през декември 2014 г.). Цените на хранителните продукти ще отчетат нарастване от 2,1 % в края на годината в резултат от по-високите международни цени, преизчислени в евро. Изменението в цените на нехранителните стоки ще остане отрицателно, но се очаква да се забави до -0,2 % по линия на обезценката на еврото и по-високите цени от внос на някои дълготрайни потребителски стоки. Влиянието на еднократните ефекти за поевтиняването на услугите ще се изчерпи през второто полугодие и те ще отчетат положително изменение от 1,2 % в края на годината, подкрепено също и от засилване на вътрешното търсене.

Средногодишната инфлация се очаква да се ускори до 1,8-2,0 % в периода 2016-2018 г. при допускане за по-високи международни цени на петрола през следващите години и възстановяване на вътрешното търсене.

Приносът на административните цени върху общата инфлация в периода 2015-2018 г. се очаква да бъде слаб, както и приносът на промените в данъчната политика. Планираното увеличение на акцизните ставки върху цигарите в периода 2016-2018 г. се очаква да доведе до повишение на цените им средно с 3,4 % в края на 2016 г. и 3,6 % - за 2017 г., а приносът им за повишението на общия индекс се оценява съответно на 0,11

и 0,12 пр.п. Промяната на ставките в началото на 2018 г. ще е по-малко и ще доведе до поскъпване на цигарите средно с 1,8 % и малък принос в края на годината от 0,06 пр.п.

Основните рискове, свързани с прогнозата за инфлацията, се отнасят до развитието на международните цени и до темпа на икономически растеж в България. Международните цени на суровия нефт могат да нараснат по-значително в резултат от шокове по линия на предлагането, въпреки че търсенето в световен мащаб остава сравнително ниско на фона на увеличения добив. Ограничено предлагане на някои селскостопански стоки, и особено на храните, в международен план във връзка с неблагоприятни климатични явления допълнително може да предизвика по-висока инфлация в страната. В същото време, евентуално по-нисък икономически растеж на българската икономика и отложено възстановяване на вътрешното търсене ще окаже задържащ ефект върху цените на нехранителните стоки и услугите.

Очакваното реално нарастване на износа и вноса през 2015 г., съпътствано от положителна динамика на цените (в лева), ще се отрази и в повишение на индикаторите за търговия в номинално изражение. Темпът на нарастване на вноса на стоки (4,6 %) ще бъде по-голям от повишението на износа (4,4 %). Ръстът на общия внос на стоки и услуги (4,3 %) също ще остане над този на износа (4,1 %).

Балансът на текущата сметка се очаква да бъде минимално положителен през 2015 г., като по-високият излишък по услуги почти напълно ще компенсира увеличението на търговския дефицит, а балансът на доходи и трансфери ще се запази близък като относителен дял в БВП до този от 2014 г.

От 2016 г. нататък реалното нарастване на вноса ще бъде подкрепено и от ускорение във вътрешното търсене. Очакваното средногодишно покачване в цените на нефта и други водещи стоки във външната търговия на страната ще се отрази в по-осезаемо нарастване на дефлаторите и, съответно, в ускорение в номиналните растежи както на вноса, така и на износа. Износът на стоки и услуги ще нараства от 5,4 % през 2016 до 6,6 % през 2018 г., а вносът – от 6,1 % до 7,3 %.

Очакванията са ПЧИ да бъдат на нива около 3 % от БВП през периода 2015-2018 г.

Годишният темп на растеж на паричното предлагане в края на 2015 г. ще достигне 5,1 %. През следващите години широките пари ще ускорят плавно нарастването си от 5,7 % годишно в края на 2016 г. до 6,9 % в края на 2018 г. Нетните чуждестранни активи на банковата система ще продължат възходящата си тенденция до 2017 г., след което през 2018 г. леко ще се понижат. Динамиката им ще се определя основно от очакването привлечените депозити от резиденти да превишават значително размера на отпуснатите кредити през целия период.

Кредитирането за частния сектор ще нараства със сравнително слаби темпове. В края на 2015 г. растежът му на годишна база ще бъде 1,9 %, като до 2018 г. ще се ускори до 3,7 %. През целия период ще се наблюдава тенденция на постепенно увеличение на приноса на кредитите за домакинства и най-вече на потребителските кредити, която ще следва нарастващия принос на частното потребление за икономическия растеж.

1.4. Съпоставка на макроикономическата прогноза на МФ с тази на ЕК

Направено е сравнение на макроикономическата прогноза на МФ със зимната макроикономическа прогноза на ЕК, публикувана на 6 февруари 2015 г. и която към момента на изготвянето на СБП за периода 2016-2018 г. е последната публично оповестена. Поради по-ранния период на публикуване на прогнозата на ЕК, при нейното изготвяне не са включени отчетните данни за БВП и платежния баланс за 2014 г. В сравнение със своята есенна прогноза, ЕК завиши оценката си за икономическия растеж на България от 1,2 на 1,4 % за 2014 г., от 0,6 на 0,8 % за 2015 г. и запази същата прогноза за реален растеж на БВП от 1 % през 2016 г.

Таблица: Сравнение на макроикономическата прогноза на МФ с прогнозата на ЕК

ПОКАЗАТЕЛИ	отчетни данни 2014	2015		2016	
		МФ	ЕК	МФ	ЕК
БВП, реален растеж, %	1,7	1,4	0,8	1,7	1,0
<i>Частно потребление</i>	2,0	2,4	0,8	2,9	1,4
<i>Инвестиции в основен капитал</i>	2,8	1,8	-2,3	1,5	-2,8
<i>Износ на стоки и услуги</i>	2,2	2,8	3,0	3,1	3,7
<i>Внос на стоки и услуги</i>	3,8	3,6	2,0	4,0	2,9
БВП дефлатор, %	0,6	0,3	0,3	1,2	0,6
Текуща сметка, % от БВП		0,2	2,1	-0,4	1,8
Инфлация, средногодишна, %	-1,6	-0,6	-0,5	1,8	1,0
Безработица, %	11,4	10,8	10,9	10,2	10,4
Заетост (СНС)	0,4	0,3	0,0	0,5	0,3

Източник: ЕК, МФ, НСИ

И в двете прогнози се очаква забавяне на растежа на българската икономика през 2015 г., но структурата на растежа е различна. ЕК предвижда забавяне на вътрешното търсене поради по-слабо представяне както на частния, така и на публичния сектор. В прогнозата на МФ по-слабо нарастване имат публичното потребление и инвестициите, докато по линия на частния сектор се очаква ускоряване на растежа. И двете институции очакват подобряването на външната среда да се отрази в нарастване на износа, но слабият растеж на вътрешното търсене в прогнозата на ЕК се отразява в по-нисък растеж на вноса и съответно положителен принос на нетния износ. Поради по-високия растеж на вътрешното търсене в прогнозата на МФ, нарастването на вноса изпреварва това на износа и нетният принос за растежа на БВП е отрицателен.

През 2016 г. се очаква ускоряване на растежа на българската икономика, но от ЕК са по-консервативни относно развитието на частния сектор. Основната разлика в двете прогнози се дължи на очакванията за развитието на инвестиционната активност в страната, докато по-ниският растеж на частното потребление в прогнозата на ЕК се дължи до голяма степен на различните допускания за 2015 г.

Очакванията на МФ за средногодишната инфлация и посоката ѝ на изменение през 2015 и 2016 г. като цяло са сходни с тези от зимната прогноза на ЕК. По-съществена разлика има при прогнозата за 2016 г. в размер на 0,8 пр.п., която от една страна може да бъде обяснена с по-консервативните очаквания на ЕК за развитието на вътрешното търсене в страната, а от друга - с разликата във външните допускания. Предвид динамичната външна среда и по-големия обхват на отчетните данни към момента на изготвяне на допусканията, МФ залага по-висока цена на петрола в

доларово изражение през 2016 г., както и по-голяма обезценка на общата европейска валута спрямо щатския долар, което се отразява и в по-висока инфлация през следващата година.

Очакванията на МФ за развитието на пазара на труда през 2015 и 2016 г. като цяло съответстват на очакванията в прогнозата на ЕК. Отчетените данни за 2014 г., които са взети предвид в прогнозата на МФ, са по-благоприятни от очакваните в прогнозата на ЕК и това, заедно с очакваното подобрение във вътрешното търсене от страна на частния сектор, се отразява в малко по-високо нарастване на заетите през 2015 и 2016 г. в прогнозата на МФ в сравнение с тази на ЕК. В нивата на безработица се наблюдават несъществени различия между двете прогнози, в рамките на 0,1–0,2 пр.п. по-ниски стойности в прогнозата на МФ.

Част 2. Фискална политика и основни параметри за периода 2016-2018 г.

Стратегия на политиката

Провеждането на последователна, прозрачна и предвидима фискална политика, основана на поддържане на фискална и макроикономическа стабилност, е предпоставка за постигане на средносрочните цели относно бюджетното салдо и управлението на държавния дълг.

Разработването на реалистична фискална политика за периода 2015-2017 г. беше предизвикателство предвид късната (паралелно разработена с Бюджет 2015) актуализация на Бюджет 2014 и динамиката в очакванията за макроикономическото развитие през следващите години. В последната СБП за периода 2015-2017 г. и в Бюджет 2015 бяха отразени промените в макроикономическите допускания и бюджетните приоритети, включени в актуализацията на бюджета за 2014 г., като продължаването на балансирана фискална политика е предпоставка за следването на заложените цели в средносрочен план, без да се налага тяхното ревизиране. Фискалните цели на правителството в актуализираната СБП за периода 2015-2017 г. съответстват на изведената като приоритет политика на гарантиране на финансова стабилност и постепенна фискална консолидация.

Провеждането на фискалната политика за следващия тригодишен период ще се съобразява с правилата и ограниченията, заложен в националното законодателство и произтичащи от изискванията на Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 г. относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки (ОВ, L, 306/41 от 23 ноември 2011 г.) и Регламент (ЕО) № 1466/1997 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики и ще се следват начертаните стъпки за ограничаване на дефицита.

В изпълнение на общите цели на фискалната политика правителството се ангажира с поддържане на нивото на държавния дълг в рамките на законово установените ограничения и осигуряване на своевременно и ефективно финансиране на бюджета.

Главен приоритет на провежданата фискална политика през следващите години остава стремежът за запазване на стабилността на публичните финанси. Основните параметри на бюджетната рамка показват реалистичност на фискалните цели, като в

тях се отчитат мерките за повишаване ефективността на публичните разходи, които са относими към заложения в управленската програма на правителството приоритет за провеждане на политика за гарантиране на финансова стабилност, постепенна финансова консолидация, съобразена с икономическия цикъл.

Постигането на горните цели кореспондира и със стремежа на правителството за устойчива тенденция към подобряване на бюджетната позиция и възстановяване на бюджетния баланс. Независимо от отчетеното разхлабване на бюджетната позиция през 2014 г., през 2015 г. целта е запазване на бюджетния дефицит в рамките на 3 % от БВП посредством изпълнение на конкретни мерки за фискална консолидация, както в приходната, така и в разходната част на бюджета. Постепенното намаляване на размера на бюджетния дефицит в средносрочен план ще продължи със стъпка от 0,5 % от БВП годишно за целия период 2015-2018 г.

От гледна точка на устойчивостта на публичните финанси определянето на реалистични цели за основните бюджетни параметри и спазването на установените фискални правила и ограничения е приложимо както за показателите по КФП, така и за сектор „Държавно управление“.

Фискални цели

Средносрочните цели за периода 2015-2018 г. отразяват развитието на политиките от последната актуализация на средносрочната бюджетна прогноза и се запазват относително стабилни. Процесът на фискална консолидация продължава в средносрочен план, като заложените цели по отношение на дефицита се постигат при съобразяване с очакваните нива на приходите и с разходните политики през следващите години, а стъпките следват заложените в последната средносрочна бюджетна прогноза.

Целта за дефицита по КФП като процент от БВП за периода 2015-2018 г. е както следва: 3,0 % от БВП за 2015 г., 2,5 % от БВП за 2016 г., 2,0 % от БВП за 2017 г. и 1,5 % от БВП за 2018 г.

Приходите и помощите по КФП за периода 2015-2018 г. запазват устойчиво ниво в диапазона 36,2-36,4 % от БВП, което представлява ръст спрямо предварителните отчетни данни за 2014 г. (35,8 % от БВП), дължащ се в значителна степен на ефекта от мерките за повишаване на събираемостта на данъчно-осигурителните приходи.

Общите разходи по КФП в средносрочен план показват тенденция на намаление от 39,3 % от БВП през 2015 г. до 37,9 % от БВП през 2018 г., което представлява годишна консолидационна стъпка от около 0,5 % от БВП.

Предизвикателства и мерки за намаление на бюджетния дефицит по КФП

Постигането на заложените фискални цели през плановия период се базира на реалистични очаквания за развитие на икономиката и е свързано с известни предизвикателства, основно в частта на разходите, тъй като постигането на целта за приходите е свързана с поддържане на устойчиво ниво на приходите при запазване на данъчното облагане и очакван положителен ефект от засилените действия при администриране на приходите.

Предизвикателствата в частта на разходите са свързани с приключване до края на годината на значителна част от проектите, съфинансирани от фондовете и

програмите на ЕС, като се очаква ръст на усвояването на средствата от оперативните програми от програмния период 2007-2013 г. Поради тази причина без ограничаване на разходите по националния бюджет през т.г., съществува потенциален риск за постигането на целта за бюджетното салдо по КФП.

Друго предизвикателство пред бюджета в средносрочен план, свързано с управлението на средствата от ЕС, е размерът на финансовите корекции по оперативните програми за проекти, които са неприемливи за ЕК или чието изпълнение не отговаря на изискванията.

Постигането на целите за бюджетния дефицит по КФП за периода 2016-2018 г. се изразява в задържане на нивото на основни показатели на разходите като % от БВП, съпроводено с мерки в разходната част, насочени към:

- ограничаване на разходите за персонал като % от БВП, предвид вече акумулирания ефект от намаляването им в 2015 г.;
- намаляване на разходите за издръжка (номинално и като % от БВП).

Предвид хоризонталния характер на предвидените ограничения на разходите в публичния сектор, осъществяването на мерките следва да се обвърже с реализиране на програмите за структурни и функционални реформи в съответния сектор в съответствие с разходните тавани към настоящата прогноза.

Прогнозни фискални параметри по КФП за периода 2016-2018 г.

Заложените параметри по КФП за периода са съобразени с актуалната макроикономическа прогноза и основните допускания, включени към настоящата СБП.

Таблица: Основни показатели на КФП за периода 2015-2018 г.

КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА млн. лв.	2015 Програма	2016 Прогноза	2017 Прогноза	2018 Прогноза
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	30 348,2	31 160,4	32 479,3	33 654,0
% от БВП	36,3%	36,2%	36,4%	36,4%
Данъчно-осигурителни приходи	24 011,8	25 041,8	25 917,3	26 697,2
Неданъчни приходи	3 342,5	3 479,7	3 489,6	3 570,8
Помощи и дарения	2 993,9	2 638,8	3 072,4	3 386,0
ОБЩО РАЗХОДИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	32 837,1	33 345,4	34 299,2	35 079,0
% от БВП	39,3%	38,8%	38,4%	37,9%
Разходи	31 857,2	32 299,4	33 248,5	33 971,9
% от БВП	38,1%	37,5%	37,3%	36,7%
Нелихвени разходи	30 985,5	31 518,3	32 298,7	32 939,6
Лихви	871,8	781,1	949,8	1 032,3
Вноска в общия бюджет на ЕС	979,9	1 046,0	1 050,7	1 107,1
БЮДЖЕТНО САЛДО (- /+)	-2 488,9	-2 185,0	-1 820,0	-1 425,0
% от БВП	-3,0%	-2,5%	-2,0%	-1,5%
ФИНАНСИРАНЕ (+/-)	2 488,9	2 185,0	1 820,0	1 425,0
% от БВП	3,0%	2,5%	2,0%	1,5%
БВП - текущи цени	83 581,0	86 022,9	89 248,2	92 477,0
БВП - реален растеж (%)	1,4%	1,7%	2,3%	2,1%

Таблица: КФП – Национален бюджет за периода 2015-2018 г.

КФП НАЦИОНАЛЕН БЮДЖЕТ млн. лв.	2015 Програма	2016 Прогноза	2017 Прогноза	2018 Прогноза
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	27 382,8	28 564,3	29 450,6	30 312,7
% от БВП	32,8%	33,2%	33,0%	32,8%
Данъчно-осигурителни приходи	24 011,8	25 041,8	25 917,3	26 697,2
Неданъчни приходи	3 342,4	3 479,7	3 489,6	3 570,8
Помощи и дарения	28,6	42,8	43,7	44,7
ОБЩО РАЗХОДИ, ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС И ТРАНСФЕРИ	29 412,1	30 600,1	31 028,1	31 632,8
% от БВП	35,2%	35,5%	34,8%	34,2%
Разходи	27 139,0	28 072,9	28 756,7	29 257,2
% от БВП	32,5%	32,6%	32,2%	31,6%
Нелихвени разходи	26 267,2	27 291,9	27 807,0	28 224,9
Лихви	871,8	781,1	949,8	1 032,3
Вноска в общия бюджет на ЕС	979,9	1 046,0	1 050,7	1 107,1
Трансфер за сметки за средства от ЕС	-1 293,2	-1 481,2	-1 220,6	-1 268,5
БЮДЖЕТНО САЛДО (- /+)	-2 029,3	-2 035,8	-1 577,5	-1 320,0
% от БВП	-2,4%	-2,3%	-1,8%	-1,4%
ФИНАНСИРАНЕ (+/-)	2 029,3	2 035,8	1 577,5	1 320,0
% от БВП	2,4%	2,3%	1,8%	1,4%

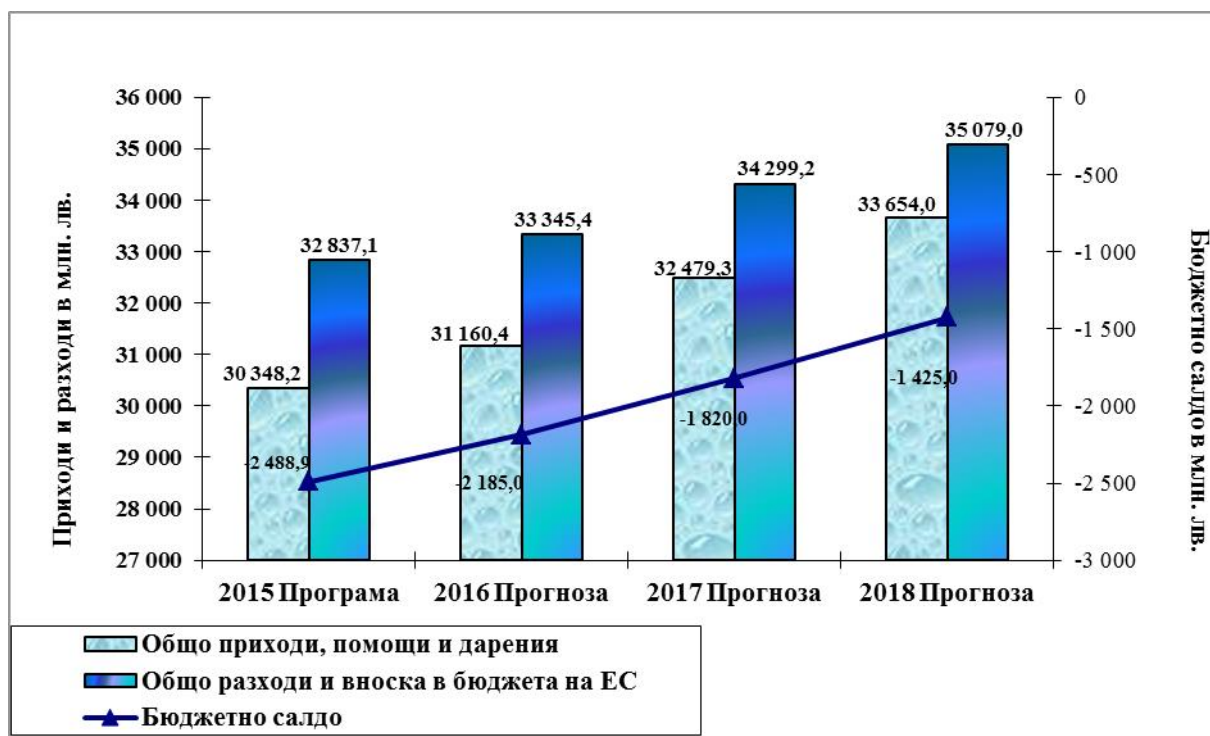
Ефективното използване на европейските фондове предлага възможност за постигане на ускорена реална конвергенция на българската икономика към средните нива на ЕС. Въздействието върху бюджета от финансовите взаимоотношения с ЕС е представено в следващата таблица.

Таблица: КФП – Сметки за средства от ЕС за периода 2015-2018 г.

КФП СМЕТКИ ЗА СРЕДСТВА ОТ ЕС млн. лв.	2015 Програма	2016 Прогноза	2017 Прогноза	2018 Прогноза
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	2 965,4	2 596,1	3 028,7	3 341,3
% от БВП	3,5%	3,0%	3,4%	3,6%
ОБЩО РАЗХОДИ И ТРАНСФЕРИ	3 425,1	2 745,3	3 271,2	3 446,2
% от БВП	4,1%	3,2%	3,6%	3,7%
Разходи	4 718,3	4 226,5	4 491,8	4 714,7
% от БВП	5,6%	4,9%	5,0%	5,1%
Трансфер от/за държавния бюджет (нето)	1 293,2	1 481,2	1 220,6	1 268,5
% от БВП	1,5%	1,7%	1,4%	1,4%
БЮДЖЕТНО САЛДО (-/+)	-459,7	-149,2	-242,5	-104,9
% от БВП	-0,6%	-0,2%	-0,2%	-0,1%
ФИНАНСИРАНЕ (+/-)	459,7	149,2	242,5	104,9
% от БВП	0,6%	0,2%	0,2%	0,1%

Забележка: В таблицата са включени сметки за средства от ЕС на: ДФ „Земеделие“; Национален фонд и от др. международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от ЕС.

Графика: Основни параметри на КФП за периода 2015-2018 г. (в млн. лв.)

Средносрочната фискална стратегия на правителството е насочена към елиминиране на бюджетните дисбаланси и възстановяване на бюджетната позиция чрез последователни стъпки за бюджетна консолидация. Конкретните мерки за консолидация през периода 2016-2018 г. включват:

1. Мерки в приходната част

- Ефект от увеличение на акцизите на цигарите – очаква се да доведе до нарастване на приходите от акциз с 229,5 млн. лв. за трите години;
- Повишаване на събираемостта чрез действието на различни механизми като принудително събиране на просрочени задължения, контрол върху стоки с висок фискален риск и механизъм за обратно начисляване на ДДС при доставки на зърнени и технически култури и др. – общ ефект за приходите от 190 млн. лв. за 2016 г.

2. Мерки в разходната част

Основният принос за фискалната консолидация през тригодишния период имат разходите, чийто относителен дял през 2018 г. намалява спрямо програмата за 2015 г. с 1,4 % от БВП.

Включените мерки за редуциране на националните разходи в средносрочната бюджетна прогноза са свързани основно с:

- Намаляване на разходите за издръжка в % от БВП на бюджетните организации чрез ограничаване на неефективните разходи;
- Намаляване на разходите за персонал като дял от БВП. Продължава ограничаването на разходите за заплати, като за периода 2016-2018 г. дялът им спада от 5,2 % от БВП на 4,8 % от БВП. Разходите за осигурителни вноски също намаляват с 0,1 пр.п. от БВП;
- От 2015 г. започна прилагането на мерки за оптимизиране на дейностите и подобряване на контрола върху разходите в системата на здравеопазването, което ще продължи и в средносрочен план.

Част 3. Основни политики за периода 2016-2018 г.

ПОЛИТИКИ В ОБЛАСТТА НА ПРИХОДИТЕ

Данъчно-осигурителна политика

Данъчно-осигурителната политика ще бъде ориентирана към подкрепа на икономическия растеж, подобряване на бизнес средата, както и ограничаване на данъчните измами и повишаване на фискалната устойчивост в дългосрочен план. За периода 2016-2018 г. се предвижда запазване на ниските данъчни ставки за корпоративни данъци и тези на данъците върху доходите на физическите лица като важен стимул за инвестиции, икономически растеж и заетост.

Сред приоритетите за периода 2016-2018 г. е и достигане на минималните нива на акцизните ставки в Общността в съответствие с договорения преходен период.

Чрез данъчно-осигурителната политика и ефективните действия на приходните администрации се цели да се осигури ресурс за изпълнение на фискалната политика на правителството.

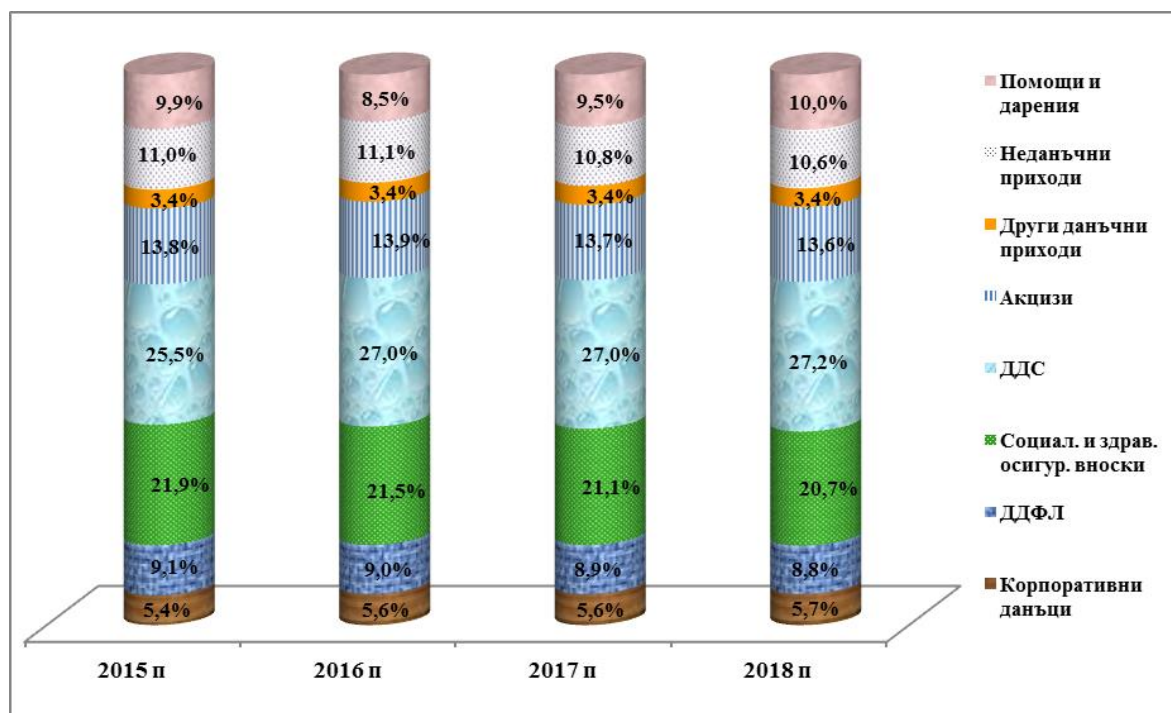
Приетите промени в данъчното законодателство за 2015 г. са свързани с реализирането на законодателни мерки по приоритетите на данъчната политика. Тези мерки имат постоянен характер и тяхното действие ще продължи и в периода 2016-2018 г. Приетите мерки включват: мерки за намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите, мерки за стимулиране на икономическото развитие, инвестициите и заетостта и мерки за повишаване на бюджетните приходи. Приети са и промени, свързани с усъвършенстване на законодателството за улесняване на практическото му прилагане, както и за привеждане в съответствие на националното законодателство с правото на ЕС. През 2015 г. бяха извършени промени, свързани с облагане доходите на физическите лица, отнасящи се до разширяване на данъчната основа за данъка върху доходите от лихви, въведоха се и две нови данъчни облекчения - за деца и деца с увреждания.

Предприети са редица мерки за повишаване на събираемостта на данъчните приходи, администрирани от НАП и Агенция „Митници“, както и такива, предотвратяващи възможностите за избягване от данъчно облагане и мерки срещу сивия сектор и контрабандата.

Прогнозните приходи за периода 2016-2018 г. са базирани и на подобрените макроикономически показатели (ръст на БВП, крайно потребление, внос, инвестиции и др.), а също така и на предприетите мерки от страна на приходните агенции за подобряване на събираемостта.

Рисковете за изпълнението на прогнозираните приходи за периода са свързани с евентуални отклонения от прогнозните макроикономически показатели като напр. инфлация, реален растеж, ръст на заетостта и СРЗ, брутен опериращ излишък и др., използвани в процеса на прогнозиране на приходите за периода 2016-2018 г. Съществуват също и рискове, свързани с вътрешната и външна политико-икономическа среда. Те се отнасят до процесите в икономиките на основните външно-търговски партньори на България, а също така и до факторите, оказващи влияние върху цената на петрола и валутните курсове, крайното вътрешно потребление и други.

Графика: Структура на приходите по КФП в % за периода 2015-2018 г.

Данъчна политика

Данъчната политика през периода 2016-2018 г. ще бъде ориентирана към утвърждаване на ефективна данъчна система, предоставяща макроикономическа и бюджетна стабилност в средносрочен и дългосрочен план.

Приоритетите в данъчната политика и промените в данъчното законодателство, на която основа са извършени прогнозите за данъчните приходи за 2016 г., са структурирани както следва:

1. Повишаване на бюджетните приходи и борба с контрабандата

Повишаването на бюджетните приходи е един от основните приоритети на правителството. За реализирането му са набелязани мерки за превенция и борба с митническите, данъчните и осигурителни измами и мерки за подобряване събираемостта на митата, данъците и задължителните осигурителни вноски.

В процес на разработване е Национална стратегия за превенция и борба с митническите, данъчните и осигурителни измами и отклонението от данъчно облагане. Основните насоки на стратегията са:

- законодателна политика за превенция и борба с митническите, данъчните и осигурителни измами и отклонението от данъчно облагане;
- тясно оперативно сътрудничество;
- междуинституционален подход.

В процес на разработване е и Стратегия за повишаване на събираемостта от мита, данъци и осигурителни вноски.

- *Усъвършенстване на контрола върху доставките и движението на течни горива*

И в средносрочен план ще продължи да се осъществява ефективен контрол от приходните агенции върху целия процес, свързан с доставките и движението на течни горива от производител и вносител до краен потребител, като ще се предотвратява укриването и невнасянето на данъци. Съгласно приетите законодателни изменения всички данъчно задължени лица, които извършват зареждане на течни горива за собствени нужди, са длъжни да регистрират и отчитат зареждането по реда на Наредба № Н-18 от 13.12.2006 г. за регистриране и отчитане на продажби в търговските обекти чрез фискални устройства, чрез използване на електронни системи с фискална памет, както и да предават по дистанционна връзка на НАП и данните, които дават възможност за определяне на наличните количества горива в резервоарите за съхранение в обекта.

Във връзка с констатирани нарушения от контролните органи при продажбите на течни горива - извършване на продажби от подвижни резервоари и други нерегламентирани съдове, нерегистриране и неотчитане на продажбите чрез електронните системи с фискална памет, както и непредаване на данните по дистанционната връзка на НАП, са приети промени, съгласно които се създава задължение за органите по приходите на НАП да уведомяват съответните компетентни органи (Министерство на вътрешните работи, Държавната агенция за метрологичен и технически надзор и др.) за предприемане на действия по отнемане в полза на държавата на съдовете - предмет на нарушението и горивата, съдържащи се в тях.

Предвидено е изключение за продажбите на течни горива за целите на речния и морския транспорт, тъй като зареждането на плавателни съдове се извършва чрез подвижни резервоари под специализиран контрол.

➤ *Поетапно увеличаване на акцизната ставка на цигарите и времеви график*

Прието е поетапно увеличаване на акцизната ставка на цигарите и времеви график за достигане на минималните нива на облагане от 90 евро за 1000 къса до 31 декември 2017 г., както следва:

Акцизната ставка за цигарите е:

1. на специфичния акциз – 101 лв. на 1000 къса;
2. на пропорционалния акциз:
 - а) 25 на сто от 1 януари 2016 г.;
 - б) 27 на сто от 1 януари 2017 г.;
 - в) 28 на сто от 1 януари 2018 г.

Размерът на акциза не трябва да е по-малък от:

1. 161 лв. за 1000 къса от 1 януари 2016 г.;
2. 168 лв. за 1000 къса от 1 януари 2017 г.;
3. 177 лв. за 1000 къса от 1 януари 2018 г.

➤ *Ограничаване на възможността за неправомерно използване на тежки и маркирани горива*

Приета е законова промяна, съгласно която се ограничава възможността за неправомерно използване на тежки и маркирани горива не по предназначение като гориво за отопление, а като моторно гориво, за което акцизната ставка е в по-висок размер и горивото се съдържа в резервоарите на моторни превозни средства, самоходни машини и всякакъв друг вид превозни средства. В тази връзка е направена промяна по отношение налагането на административнонаказателна санкция на лицата, получили или разпоредили се неправомерно с маркирано гориво за отопление.

➤ *Усъвършенстване на контрола върху акцизните стоки със средства за измерване и контрол*

Ще продължи усъвършенстването на митническия контрол върху акцизните стоки чрез осъществяването на превантивен и последващ контрол със средства за измерване и контрол в обектите, в които се въвеждат, произвеждат, складираат и извеждат акцизни стоки.

Въведено е задължение за данъчно задължените лица по ЗАДС да използват средства за измерване и контрол, които да отговарят на изискванията на закона и нормативните актове по прилагането му, а средствата за измерване и контрол, които са средства за измерване по смисъла на Закона за измерванията, трябва да отговарят на изискванията на Закона за измерванията и нормативните актове по прилагането му.

Всички данни от средствата за измерване и контрол се отразяват в отчетността на лицата, а данните от средствата за измерване и контрол, които имат техническа възможност за електронно предаване на данни, се предават по електронен път в автоматизираната система за отчетност на лицата. Предоставена е законова възможност на митническите органи да използват данните от средствата за измерване и контрол за определяне на данъчната основа за облагане с акциз и за определяне на публични

държавни вземания. В случаите, когато в процеса на осъществявания митнически контрол се констатира разлика между данните от отчетността на данъчно задължено лице, фактичестката наличност при извършване на физическа проверка и данните от средствата за измерване и контрол, които са средства за измерване по смисъла на Закона за измерванията, които водят или са довели до намаляване на данъчната основа, респективно до намаляване на задължението за акциз, митническите органи могат да установяват задължения за акциз по определена от тях данъчна основа. Разликите, констатирани от митническите органи, се смятат за липси на акцизни стоки, за които се дължи акциз. В тези случаи, митническите органи могат да предприемат мерки за предварително обезпечаване на вземанията по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

Законовите промени влизат в сила след постановяване на положително решение от ЕК по процедура по нотификация, предприета от МФ по реда на Директива 98/34/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юни 1998 г., установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите стандарти и регламенти и правила относно услугите на информационното общество.

2. Намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите

➤ Автоматичен обмен на информация

Въведен е срок за подаване на информация за доходите, за които се извършва автоматичен обмен на информация в случаите на прекратяване на данъчно задълженото лице, което е задължено да подава информация. По този начин се уеднаквява редът за подаване на информация по ЗКПО с реда по ЗДДФЛ.

➤ Ползване на отстъпка при подаване на годишната данъчна декларация по електронен път

На данъчно задължените лица е предоставена възможност за ползване на отстъпка в размер на 5 на сто върху данъка за донасяне по годишната данъчна декларация при условие, че годишната декларация е подадена по електронен път до 31 март и данъчно задълженото лице няма подлежащи на принудително изпълнение публични задължения към момента на подаване на декларацията.

➤ Създаване на национална база данни за местни данъци и такси

От 1 януари 2015 г. се осъществява електронен обмен на информация между общините и МФ. Създаването на национална база данни за местните данъци и такси - данъчно задължени лица, обекти на облагане, данъчни облекчения и освобождавания, размер на публичните вземания за местни данъци, включително и просрочените задължения, мерки за принудително събиране и други, ще доведе до намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите. Получената от МФ информация може да се ползва за изготвянето на анализи и прогнози по местните данъци, за усъвършенстване на законодателството, както и за създаване на единна методология и практика по прилагането на Закона за местните данъци и такси. С изграждането на централизирания модул в МФ ще се предостави възможност на лицата, които имат издаден персонален идентификационен код (ПИК) от НАП, да проверяват състоянието на данъчната си сметка за местни данъци и такси – задължения, плащания, непогасени задължения и други.

➤ *Промяна в режима на деклариране и определяне на данъка върху превозните средства*

От 1 януари 2015 г. е въведен нов режим по отношение декларирането и определянето на данъка върху превозните средства. Промяната в режима има за цел от една страна намаляване на административната тежест и разходите на бизнеса и гражданите и административните разходи на общините, а от друга страна - повишаване на приходите по общинските бюджети чрез предотвратяване на възможността за недеклариране на придобити превозни средства и укриване на данък върху превозните средства.

Новият режим се реализира чрез използване на електронни услуги за автоматичен обмен на информация за регистрираните, отчислените и спрените от движение пътни превозни средства, включително и информация за екологичната категория. Ежедневно от Министерство на вътрешните работи ще се предоставят по електронен път на МФ данни от регистъра на пътните превозни средства.

Данните за пътните превозни средства ще се предоставят от МФ на общините ежедневно чрез изградена и функционираща автоматизирана система между министерството и съответната община или ежемесечно на електронен носител. Общините ще получават информация в реално време за регистрирано пътно превозно средство, както и данни, необходими за определяне размера на данъка.

След получаване на информацията от съответната община, размерът на дължимия данък ще се определя от служител на общинската администрация въз основа на данните от регистъра на пътните превозни средства и ще се съобщава на данъчно задълженото лице. В определени случаи се запазва задължението за подаване на декларация при придобиване на пътни превозни средства, а именно: пътното превозно средство е придобито по наследство, пътното превозно средство е собственост на повече от едно лице, са налице основания за предявяване право на освобождаване от данък или за ползване на данъчни облекчения.

➤ *Промени в Закона за данък върху застрахователните премии*

Приета е промяна в режима на деклариране и внасяне на данъка върху застрахователните премии. Данъкът се декларира с подаване на тримесечна декларация и се внася в срок до края на месеца, следващ календарното тримесечие. Съгласно действащите до 31 декември 2014 г. разпоредби данъкът върху застрахователните премии се декларира с подаване на месечна декларация и се внася в срок до края на следващия месец.

➤ *Намаляване на административната тежест при издаване на лиценз за управление на данъчен склад*

При издаване на лиценз за управление на данъчен склад е отменено изискването да се прилагат годишните финансови отчети за предходните три години, тъй като информацията, съдържаща се в отчетите, не е от значение при издаването на лиценз за управление на данъчен склад.

➤ *Отмяна на изискването за поставяне на акцизен бандерол за малки опаковки*

Приета е промяна в ЗАДС, съгласно която се предоставя възможност да не се поставя акцизен бандерол за хранителни добавки, опаковани в малки опаковки (до 50 мл) и съдържащи етилов алкохол, за който е платен акцизът. Практиката на

митническите органи показва, че в много от случаите върху потребителската опаковка на тези стоки не може да бъде поставен бандерол.

- *Извършване на постоянен анализ на нормативните режими и процедури с цел тяхното оптимизиране и опростяване*

С цел подобряване на инвестиционната и бизнес среда се извършва анализ на нормативната база, след оптимизацията на която ще се подобри инвестиционният климат, а също така и конкурентните предимства на България в международен план.

3. Стимулиране на инвестиционната активност и заетостта

- *Данъчно облекчение, представляващо държавна помощ за земеделски производители*

Предвижда се данъчното облекчение, представляващо държавна помощ за земеделски производители, да се прилага и за данъчните периоди от 2016 г. до 2020 г., като условието да бъде приложено това данъчно облекчение е постановяване на положително решение от страна на ЕК за съвместимост с правилата в областта на държавните помощи. По този начин допълнително ще се предостави възможност на земеделските производители да прилагат същото облекчение за по-дълъг период от време, което ще доведе до повишаване инвестиционната активност в тази сфера.

- *Запазване на данъчната преференция за намалена акцизна ставка върху газьола, използван при първично селскостопанско производство в ЗАДС*

В процес на разработване е нова схема за намалена акцизна ставка върху газьола, използван при първично селскостопанско производство за периода 2016-2020 г., и схемата ще се прилага след нотификация от ЕК.

4. Стимулиране на енергийната ефективност и опазване на околната среда

- *Запазване на действащата акцизна ставка за природния газ, използван като моторно гориво*

Запазва се действащата акцизна ставка за природния газ, използван като моторно гориво в размер на 0,85 лв. за 1 гигаджаул, която е по-ниска от минималната за ЕС в размер на 5,10 лв. за 1 гигаджаул. Ставката от 0,85 лв. за 1 гигаджаул ще се прилага до евентуално постановяване на акт за несъответствие с правилата в областта на държавните помощи от ЕК. По-ниската акцизна ставка за природния газ, използван като моторно гориво, ще стимулира неговото използване, което ще доведе до по-добра защита на околната среда чрез отделяне на по-малко количество вредни емисии на парникови газове и увеличаване на потенциалния екологичен ефект чрез намаляване на общия обем отделен въглероден диоксид.

- *Промяна в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, с която се намалява административната тежест*

Предоставена е възможност за подаване на документи по електронен път в НАП чрез персонален идентификационен код (ПИК). Промяната е във връзка с разработваните нови електронни услуги от приходната агенция за предоставяне на интегрирана информация на задължените лица и на други институции, имащи право по закон на тази информация. С предложението ще се постигне намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите, свързани с попълването и подаването на данъчни и осигурителни декларации в НАП, както и за

минимизиране на грешките, допускани от задължените лица при попълването на декларациите. При издаване на ПИК от НАП се прилагат строги правила, гарантиращи уникалност и конфиденциалност на издадения номер. Използването на ПИК за подаване на данъчните и осигурителни декларации по електронен път ще доведе до увеличаване използването на електронните услуги, предоставяни от НАП, без необходимост от допълнителни средства, както за приходната администрация, така и за лицата, ползващи услугите.

5. Мерки в областта за събиране на просрочени задължения:

Осъществява се текущо оперативно наблюдение на задължените лица чрез определяне на действия по събиране и селективен подход към длъжниците на база размера на дълга им, риска за събиране на задължението и тяхното поведение към спазването на задълженията за регистриране, деклариране и заплащане на задължения за данъци и осигуровки и други публични държавни вземания.

Прилагат се техники за стимулиране и спазване на доброволното изпълнение на задълженията в зависимост от това, към коя група попадат задължените лица: уведомяване, напомнителни писма, разясняване на възможностите за обезпечаване и погасяване на задълженията на лица с временно финансово затруднение, възможност за сключване на споразумения с приходната администрация.

В тази връзка са предприети и ще продължат да си изпълняват следните мерки:

1. Осъществяване на постоянен мониторинг спрямо длъжници с просрочени задължения в размер над 100 хил. лв. (200 хил. лв. за Териториална дирекция на НАП София-град) за данъци и задължителни осигурителни вноски, категоризирани като събираеми и частично-събираеми, в т.ч. и провеждане на персонални срещи от страна на директорите на териториални дирекции на НАП в цялата страна с лицата с невнесени публични задължения в особено големи размери.

Целта на мярката (която е с постоянен характер) е да се поемат изрични ангажименти за предоставяне на обезпечения и/или извършване на цялостни или частични плащания на просрочените дългове, ефективно наблюдение на поетите от длъжниците ангажименти и навременен контрол за третирането им от страна на компетентните органи – актуална оценка на икономическия статус на задълженото лице, своевременно налагане на обезпечителни мерки, издаване на разрешения за неотложни плащания, разсрочване/отсрочване, реализиране на имуществото, извършване на ревизии и проверки при необходимост и др.

2. Телефонен контакт с длъжници

С оглед стимулиране спазването на доброволното изпълнение на просрочените публични вземания се изпълнява утвърден план за провеждане на телефонни кампании по график чрез Информационния център на НАП, които са насочени към стимулиране на доброволното изпълнение на просрочени задължения. Успоредно с посочените телефонни кампании допълнителна мярка е и осъществяване на личен телефонен контакт с длъжници незабавно след възникване на просрочието (за разлика от горните кампании, които засягат и просрочия за по-стари периоди). Целта на мярката е в краткосрочен план да се реализира плащане на дълга преди изпращането на писмена покана.

3. Прилага се механизъм за погасяване на публични задължения на лица с вземания от общини, от други ведомства или държавни предприятия по договори за обществени поръчки и такива, възложени в изпълнение на оперативни програми на ЕС, чрез насочване на принудителното изпълнение срещу трети задължени лица, каквито се явяват посочените.

Данъчни приходи

Приходи от корпоративни данъци (вкл. данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица и други данъци по ЗКПО)

Прогнозните приходи от корпоративен данък за 2016 г. са **1 874,1** млн. лв. В прогнозата са включени следните данъци по ЗКПО:

1. Корпоративен данък (от финансови и нефинансови институции) – **1 638** млн. лв.;
2. Данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица – **112** млн. лв.;
3. Други данъци по ЗКПО – **124,1** млн. лв.

Прогнозата за размера на приходите от тази група данъци е базирана на следните допускания:

- запазване на ставката от 10 % през 2016 г.;
- при прогнозиране на приходите от данъци по ЗКПО за 2016 г. са отчетени прогнозните макроикономически показатели, както и декларираните от данъчно задължени лица с годишните данъчни декларации данни за загуби, които подлежат на приспадане през следващи отчетни периоди.

Прогнозираните приходи по ЗКПО за 2017 г. и 2018 г. са съответно **1 949,8** млн. лв. и **2 031,6** млн. лв.

Приходи от ДДФЛ

Прогнозните приходи от данъци върху доходите на физически лица за 2016 г. са **2 788,9** млн. лв., за 2017 г. - **2 897,0** млн. лв. и за 2018 г. - **2 953,7** млн. лв.

Прогнозата за постъпленията от ДДФЛ е изготвена, като са взети предвид следните фактори:

- прогнозният ръст на средната работна заплата;
- прогнозният брой заети лица;
- очакваната по-висока събираемост на данъците по ЗДФЛ от страна на НАП;
- нормативните промени.

В размера на приходите от личното подоходно облагане са включени и постъпленията от патентен данък, постъпващ в местните бюджети.

Приходи от ДДС

Прогнозните приходи от ДДС за 2016 г. са **8 411,1** млн. лв. при относителен дял от потреблението 12,2 %. Прогнозираните приходи от ДДС за 2017 г. и 2018 г. са съответно **8 781,2** млн. лв. и **9 141,3** млн. лв.

При прогнозиране на приходите от ДДС освен прогнозите за макроикономическите показатели са отчетени и следните ефекти:

- положителен ефект от въвеждане на фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск на територията на Република България и от механизма за обратно начисляване на ДДС, при доставка на зърнени и технически култури;
- положителен ефект от засилване на митническия надзор и контрол и установяване на единна практика при допускане на стоки за свободно обращение по отношение на елементите за облагане и усъвършенстване на сътрудничеството с правоохранителните и правоприлагащите органи с оглед постигане на по-ефективни резултати в противодействието на нарушения и престъпления.

При прогнозирането на приходите от ДДС е направено допускането за запазване на относителния дял на постъпленията от ДДС към потреблението.

Приходи от акцизи

Прогнозните приходи от акцизи за 2016 г. са **4 320** млн. лв. при относителен дял от потреблението 6,3 %. Прогнозираните приходи по ЗАДС за 2017 г. и 2018 г. са съответно **4 438,0** млн. лв. и **4 571,5** млн. лв.

Приходите от акцизи се формират основно от две групи стоки – горива с относителен дял 47,8 % и тютюневи изделия с относителен дял 44,5 %. Останалите акцизни стоки (алкохолни напитки, бира, ел. енергия и други) имат 7,7 % относителен дял.

При прогнозиране на приходите от акцизи освен допусканията по макроикономическите показатели е отчетен и положителният ефект от подобряване на контрола върху търговията с акцизни стоки.

Приходи от данък върху застрахователните премии

Прогнозните приходи от данък върху застрахователните премии за 2016 г. са **34** млн. лв. Прогнозираните приходи от данъка върху застрахователните премии за 2017 г. и 2018 г. са съответно **34,5** млн. лв. и **36,0** млн. лв.

Прогнозата за размера на приходите от данъка върху застрахователните премии е базирана на следните допускания:

- запазване на ставката от 2 % през 2016 г.;
- запазване на динамиката на нарастване на брутните премийни приходи в общото застраховане;
- запазване на тенденцията за разширяване и обогатяване на застрахователните продукти.

Приходи от мита

Прогнозираните приходи от мита са в размер на 145 млн. лв. за всяка една от годините за периода 2016-2018 г.

Прогнозата за приходите от мита за 2016 г. е изготвена на база прогнозирания обем на вноса, пораждащ мита (поотделно за селскостопанските и промишлените стоки). Средната ставка на митата за 2016 г. е оценена на 5,7 % и е получена на база осреднени исторически данни.

Други приходи

Приходи от дивидент за държавата

Приходите от дивидент за държавата за периода 2016-2018 г. са изготвени при 50 % отчисления, на база представена от министерствата информация за очакваните финансови резултати на ресорните им предприятия и търговски дружества.

Прогнозираните приходи от дивидент по държавния бюджет са както следва:

- за 2016 г. – 23,2 млн. лв.;
- за 2017 г. – 28,0 млн. лв.;
- за 2018 г. – 80,0 млн. лв.

В прогнозата за периода 2016-2018 г. е заложено:

1. Запазване на направената през 2014 г. промяна в нормативната уредба, уреждаща реда за установяване и внасяне в полза на държавата на отчисленията от печалбата, изразяваща се в:
 - изключване на лечебните заведения за болнична помощ от обхвата на *Разпоредането на Министерския съвет за установяване и внасяне в полза на държавата на отчисления от печалбата от държавни предприятия и търговски дружества с държавно участие в капитала*;
 - запазване на подхода по отношение акционерните дружества, съставлящи финансови отчети съгл. чл. 37, ал. 2 от Закона за счетоводството, а именно: дивидентът да се отчислява на база печалбата по консолидирания финансов отчет на дружествата;
 - прогнозираните загуби по консолидиран финансов отчет на „Български енергиен холдинг“ ЕАД: загуба от над 160 млн.лв. за 2015 г. и загуба от над 71 млн.лв. за 2016 г.
2. Намаление на ставката за отчисленията за 2016 г. от 60 на сто на 50 на сто.

Вноски от приходи на държавни предприятия

Приходите са разчетени при 50 % отчисления от наемите, получени от държавните предприятия и търговски дружества, с изключение на лечебните заведения за болнична помощ, отдали под наем предоставените им застроени или незастроени недвижими имоти.

Приходи от концесионна дейност

Прогнозните приходи от концесии за 2016 г. и 2017 г. възлизат ежегодно на 104,8 млн.лв., като 65,1 млн.лв. от тях се очаква да постъпят по бюджетите на министерствата и ведомствата, 38,4 млн.лв. по бюджетите на общините, на чиято територия се намират находищата на подземни богатства, минералните води и морските плажове и 1,3 млн. лв. по бюджетите на областите, на чиято територия се намират морските плажове.

За 2018 г. се предвиждат приходи от държавни концесии в размер на 107,8 млн. лв., като 68,1 млн.лв. от тях се очаква да постъпят по бюджетите на министерствата и ведомствата, 38,4 млн.лв. по бюджетите на общините и 1,3 млн.лв. по бюджетите на областите, на чиято територия се намират морските плажове.

Приходи от такси

Прогнозата за приходите от държавни такси по съставни бюджети на консолидираната фискална програма за периода 2016-2018 г. са разработени на база действащата нормативна уредба, макрорамката за периода 2016-2018 г., реализирането на мерки за подобряване събираемостта и намаляването на административната тежест.

Осигурителна политика

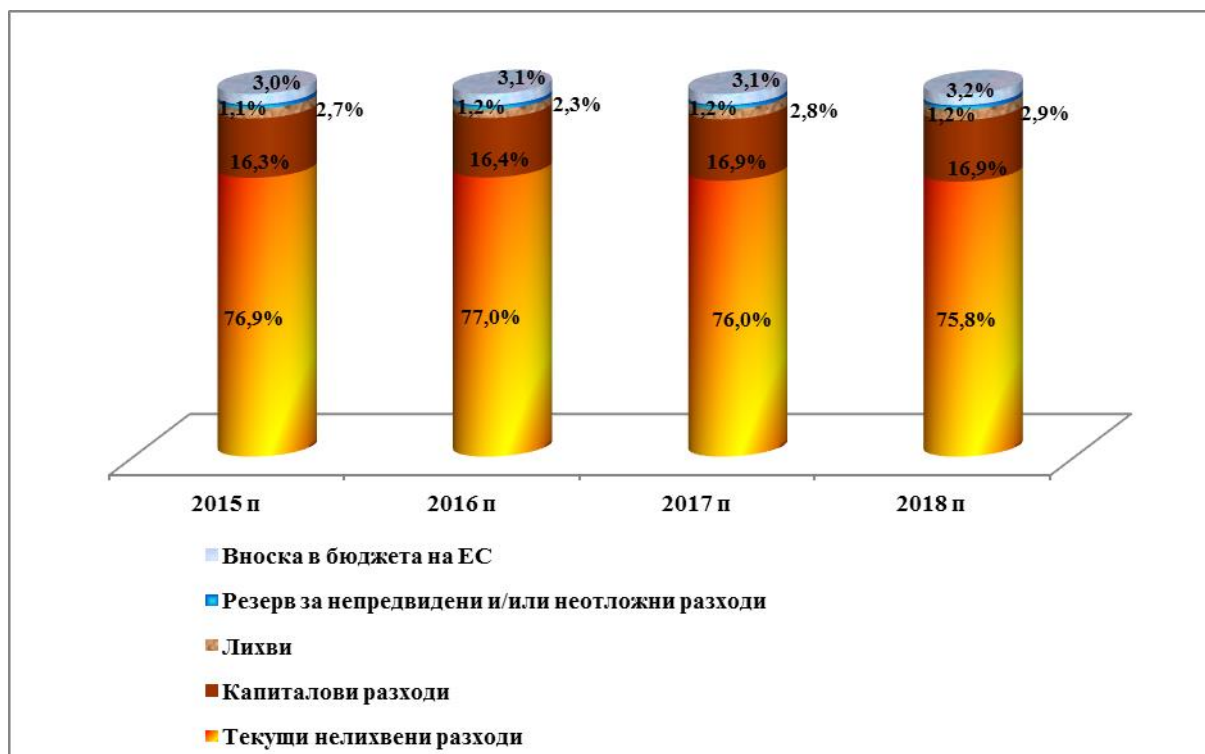
За периода 2016-2018 г. по отношение на социално и здравноосигурителните вноски се предвижда:

- запазване размерите и съотношенията на осигурителните вноски за фондовете на ДОО и участието на държавата в осигуряването за фонд „Пенсии” чрез трансфер на нивата от 2015 г.;
- запазване размера на здравноосигурителната вноска на нивото от 2015 г. – 8 на сто;
- запазване на диференцирания минимален осигурителен доход за самоосигуряващите се лица съобразно облагаемия им доход, съответно в размер на 420 лв., 450 лв., 500 лв. и 550 лв. – през 2016 г., като за 2017 и 2018 г. той се увеличава на 460 лв., 500 лв., 550 лв. и 600 лв.;
- запазване на максимален осигурителен доход за всички осигурени лица – 2600 лв. за целия период;
- за периода да не се правят вноски за фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“.

РАЗХОДНИ ПОЛИТИКИ

Политиките са в съответствие с ангажиментите от управленската програма на правителството и с мерките от Националната програма за реформи – актуализация за 2015 г., в изпълнение на стратегия „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

Графика: Структура на разходите по КФП в % за периода 2015-2018 г., вкл. резерв и вноска в бюджета на ЕС

Политика по доходите

За периода 2016-2018 г. е предвидено увеличаване на размера на МРЗ, както следва: от 1 януари 2016 г. – 420 лв.; от 1 януари 2017 г. – 460 лв.; за 2018 г. размерът на МРЗ ще се запази на нивото от 2017 г. – 460 лв.

ОБЛАСТ „ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА“

Приоритетите, към които е насочена политиката в областта на образованието и науката за периода 2016-2018 г. отразяват специфичните особености и традициите на българската образователна система и на научноизследователската среда. За реализиране на приоритетите в тази област ще се изпълняват интегрирани мерки и действия за гарантиране на равен достъп до качествено образование и професионална подготовка и растеж, основан на знанието и науката и развитието на младите хора.

Мерките за подкрепа и развитие на образованието, науката и младежта включват:

- *Усъвършенстване и подкрепа на системата на делегираните бюджети*

В средносрочен период се предвижда да бъде запазена системата на делегираните бюджети, като тя ще бъде усъвършенствана с въвеждането на нови мерки, насочени към елиминиране на несъвършенства при осигуряването на финансирането.

За периода 2016-2018 г. по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет са осигурени допълнителни средства във връзка с прогнозното увеличение на минималната работна заплата (средно с 1% са променени стандартите на дете в съответните детски градини и на ученик в дневна форма на обучение в различните видове училища) и за извънучилищните педагогически учреждения, които от 2015 г. се

финансират по стандарти. Запазени са размерите на стандартите на ученик в други форми на обучение (задочна, вечерна, индивидуална и самостоятелна). Не се променят допълващите стандарти. Очакваният по-висок брой на децата в подготвителните групи е финансиран за сметка на предвиденото намаление на средства за децата на 3 и 4 г. в детските градини.

➤ *Подобряване на качеството на професионалното образование*

При изпълнение на политиката в областта на професионалното образование и обучение в периода 2016-2018 г. предвидените за това средства ще бъдат насочени за:

- осигуряване на качество и ефективност на професионалното образование и обучение;
 - подобряване на възможностите за достъп до професионално образование и обучение и повишаване на неговата привлекателност;
 - обновяване и модернизирание на материално-техническата база на професионалните училища.
- *Постигане на професионална стабилност и висок обществен статут на педагогическите кадри за утвърждаване ролята им на ключов фактор за качество в образованието*

За периода 2016-2018 г. са запазени средствата за финансирането на мерки за привличане и задържане в професията на педагогическите кадри, като е поставен акцент върху стимулирането на младите учители да продължат трудовата си заетост в малките училища в отдалечени региони.

Ще продължат да се развиват дейностите, насочени към създаване на условия и подкрепа за професионалното усъвършенстване на педагогическите кадри.

➤ *Подкрепа на политиката за оптимизация*

Предвидени са средства за компенсиране стойността на безплатните превози на децата и учениците, които подлежат на задължителна подготовка или задължително обучение в населено място, в което няма детска градина или училище, осъществяващи предучилищна подготовка в съответната подготвителна група или обучение в съответния клас, с осигурен безплатен транспорт до детска градина или училище в най-близкото населено място на територията на общината или на съседна община.

За периода 2016-2018 г. е запазен общият размер на средствата от държавния бюджет за държавните висши училища, като усилията ще бъдат насочени към по-голяма обвързаност на тези средства с комплексната оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда.

➤ *Инвестиции в развитието на младите хора*

Основните приоритети на провежданата политика в областта на младежта са: насърчаване на икономическата активност и кариерното развитие на младите хора; подобряване на условията за успех на всеки млад човек чрез устойчиви механизми за инвестиране в младежта като значим социален капитал на страната; осигуряване на участието на младите хора в процеса на формиране, изпълнение и наблюдение на младежката политика в страната.

➤ *Финансиране на научните изследвания*

Трансферът за БАН е увеличен във връзка с по-високия размер на членския внос на Република България в EUMETSAT за 2016-2018 г.

ОБЛАСТ „СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА“

Приоритетите на политиката в областта на социалното осигуряване и подпомагане са съобразени с икономическите възможности и демографските тенденции.

Бюджетната прогноза в областта на социалната политика е разработена в съответствие с управленската програма на правителството, Националната програма за реформи, Стратегия „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, предприетите ангажименти в изпълнение на специфичните препоръки на Съвета на ЕС, по отношение насърчаването на заетостта, социално включване и ограничаването на бедността и младежката безработица. Сред основните приоритети в социалната сфера ще продължи да бъде гарантирането на социалната защита на уязвимите групи от населението чрез по-добра насоченост на социалните помощи, повишаване на ефективността на програмите, прилагане на диференциран подход, усъвършенстване на нормативната уредба в сферата на социалното подпомагане и оптимизиране на институционалната структура, свързана със социалната защита на най-нискодоходните и рискови групи от населението.

Ползите за обществото, които се очаква да бъдат постигнати посредством провеждането на социалната политика, се изразяват основно в:

- подобряване качеството на живот и разширяване на възможностите за социална интеграция;
- предотвратяване на социалната изолация и дискриминация на най-уязвимите групи – възрастни, самотни хора, хора с увреждания, деца в риск, представители на етнически общности;
- подобряване качеството на условията на живот и оптимално интегриране на групи в риск и в неравностойно положение и засилване на солидарността между поколенията;
- създаване на условия и гаранции за равнопоставеност и пълноценно участие на хората с увреждания във всички области на обществения живот, както и упражняване на техните права чрез осигуряване на социално-икономическа защита на тях и техните семейства и интегриране в обща и/или специализирана работна среда.

Ще продължи да се оптимизира координацията между системата за социално подпомагане и системата за активни програми на пазара на труда и ще се подпомага социалната реинтеграция на лицата, които получават социални помощи, чрез по-добро финансиране на програми и проекти в областта на социалното подпомагане.

Основните инструменти за постигане целите в областта на социалната политика, финансирани от държавния бюджет, са активните и пасивните мерки на пазара на труда и социалното подпомагане на лицата в неравностойно положение. Акцент е поставен върху предприемането на целенасочени действия за справяне с предизвикателствата пред социалното включване, включително и от местните и регионални власти. Ще бъде обърнато внимание на повишаването на качеството на активните мерки на пазара на труда с цел намаляване зависимостта от социални помощи. Усилията ще бъдат насочени и към повишаване на ефективността на социалните разходи и контрола по изразходването им.

Пенсионна политика

Адекватността и устойчивостта на пенсионната система в дългосрочен план са от решаващо значение за предотвратяването на бедността и социалното изключване сред възрастните хора, които са една от уязвимите групи в обществото. В тази връзка, ключов приоритет на провежданата пенсионна политика е осигуряването на адекватни пенсионни доходи за всички, гарантиращи разумен жизнен стандарт след пенсиониране.

Още от самото начало на настоящата година е създадена работна група към министъра на труда и социалната политика с цел разработването на мерки за установяване на справедлива, устойчива и адекватна пенсионна система. До края на м. март 2015 г. беше извършен необходимият преглед на социалноосигурителното законодателство с оглед намиране на балансиран и трайни решения по широк кръг въпроси, свързани с: условията за пенсиониране за работещите при условията на първа, втора и трета категория труд, въвеждане на възраст за пенсиониране, определяне размерите на осигурителните вноски и социалноосигурителните плащания и др.

Пакетът от предложения, представен от министъра на труда и социалната политика, е свързан с: увеличаване на изискуемата възраст и стаж за пенсиониране за всички категории лица; изравняване на изискуемата възраст между мъже и жени за пенсиониране за работещите при условията на трета категория труд; повишаване на адекватността на пенсиите чрез усъвършенстване на формулата за изчисление на пенсиите и други мерки, които са свързани с повишаване на приходите в осигурителната система и ограничаване на разходите в нея. Предложенията подлежат на обществено обсъждане и разглеждане в Националния съвет за тристранно сътрудничество, като се очаква окончателният пакет от законодателни промени да бъде одобрен от Народното събрание през месец юни 2015 г.

Всички предложения са разработени при спазване на правилата за строго придържане към принципите на социалното осигуряване и тяхното възстановяване там, където те са нарушени и при съобразяване с европейските регламенти, директиви и препоръки, както и с всички международни актове в социалната сфера, по които България е страна. Стремехът е да се постигне предвидимост и социална поносимост в дългосрочен план на предлаганите промени, съхраняване на финансовата стабилност и недопускане на непоносим натиск върху публичните финанси и висок бюджетен дефицит.

Прогнозата за разходите за пенсии за периода 2016-2018 г. на този етап е разработена при продължаване действието на т.нар. „швейцарско правило“ или осъвременяването е от 1 юли на съответната година на пенсиите по „швейцарското правило“ с процент, равен на сбора от 50 на сто от нарастването на осигурителния доход и 50 на сто от индекса на потребителските цени през предходната календарна година.

Процентите за индексация са съответно: 2,0 % за 2016 г.; 2,8 % за 2017 г.; 3,0 % за 2018 г.

При планиране на средствата, необходими за изплащане на пенсиите за 2016 г., е отразен целогодишният ефект във връзка с увеличението на пенсиите през 2015 г., считано от 1 юли 2015 г. с 1,9 на сто, както и естественият ръст на разходите за пенсии, дължащ се на по-високите размери на новоотпуснатите пенсии в сравнение с размерите на прекратените.

Максималният размер на получаваните една или повече пенсии се запазва на 910 лв. за целия период от 2016 до 2018 г., вкл., вследствие на запазване размера на максималния осигурителен доход.

В резултат на тези допускания разходите за пенсии през 2016 г. нарастват с 257,1 млн. лв. спрямо предвидените за 2015 г., а през 2017 г. и 2018 г. съответно с 234,1 млн.лв. и 271,1 млн.лв.спрямо предходната година.

Политика по заетостта

Бюджетната прогноза за периода 2016-2018 г. съдържа действия, програми и мерки, които подпомагат изпълнението на препоръките към България за насърчаването на заетостта, доходите и социалното включване.

През периода 2016-2018 г. стратегическата цел на политиката по насърчаване на заетостта е повишаване на заетостта и подобряване на инвестирането в човешкия капитал чрез осигуряване на по-висока и устойчива заетост и интегриране на пазара на труда на безработните и неактивните лица в трудоспособна възраст и обучение на безработните лица съобразно потребностите на пазара на труда.

Основните приоритети на националната политика по заетостта за периода 2016-2018 г. ще бъдат:

- осигуряване на по-висока и устойчива заетост и интегриране на пазара на труда на безработните и неактивните лица в трудоспособна възраст чрез насърчаване разкриването на нови работни места и подобряване на посредническите услуги по заетост;
- намаляване на безработицата и неактивността сред младежите чрез изпълнение на Европейската гаранция за младежта;
- достъп до качествено, практически ориентирано обучение, осигуряващо знания и умения в съответствие с потребностите на бизнеса.

В областта на активната политика на пазара на труда приоритет ще бъдат отново действия, насочени към интеграцията на уязвимите групи на пазара на труда, в т.ч.: безработни младежи до 29 г. с подгрупа до 25 г.; безработни над 50-годишна възраст; безработни с ниска или нетърсена на пазара на труда професионална квалификация и недостиг на ключови компетентности, в т.ч. безработни с ниско образование (включително от ромски произход); хора с увреждания и неактивни лица, желаещи да работят, в т.ч. обезкуражени лица. Ще се предприемат и действия, насочени към подобряване на ефективността и целенасочеността на изпълняваните национални и регионални мерки, програми и инициативи.

Мерките, които ще се изпълняват, са насочени в следните направления:

- подкрепа за увеличаване на заетостта и използване на потенциала на ключови сектори на икономиката, като например екологичната икономика, ИКТ сектора, сектора на здравеопазването и предоставянето на социални услуги. Подкрепа за малките и средните предприятия за запазване на заетостта и обучение на заетите. Ще се развива регионалният подход при планиране и реализиране на програмите и мерките за обучение и заетост;
- подобряване на функционирането на пазара на труда, в т. ч. подобряване на услугите за активиране на безработните, за бързо устройване на нова работа и намаляване на продължителността на безработицата; активиране

на неактивни, в т.ч. обезкуражени лица, инвестиции в качеството на работната сила чрез обучения, базирани на по-добро прогнозиране и наблюдение на потребностите на работодателите, насърчаване на свободното движение на работниците в рамките на ЕС;

- изпълнение на Европейската гаранция за младежта. По-добро обхващане на целевите групи и повишаване на ефекта от програмите, проектите и мерките на активната политика на пазара на труда на база резултатите от проведените оценки;
- укрепване на управлението на политиките по заетостта, развитие на междуинституционалното взаимодействие и социалното партньорство.

Изпълнението на включените мерки ще допринесе за постигане на по-висок и балансиран растеж чрез наличие на достатъчно работна сила с необходимите знания и умения и създаване на качествени работни места; по-бързо пренасочване на свободната работна сила и намаляване на продължителността на преходите между отделните състояния на пазара на труда. Решаваща е и ролята на институциите на пазара на труда, от капацитета на които зависи подобряването на общото функциониране на цялата система по заетостта и по-ефективното и ефикасно използване на наличните ресурси.

Социални помощи и обезщетения

Прогнозата за периода 2016-2018 г. по отношение на социалните помощи и обезщетения, изплащани от бюджета на ДОО, е разработена при запазени параметри на действащото законодателство в КСО и Закона за бюджета на ДОО за 2015 г., а именно:

- запазва се периодът на изплащане на паричното обезщетение за бременност и раждане - 410 дни и размерът на обезщетението за отглеждане на малко дете от една до две годишна възраст - 340 лв., за целия период до 2018 г. включително;
- запазва се режимът на изплащане на паричните обезщетения за временна неработоспособност съгласно чл. 40, ал. 5 от КСО – първите три работни дни се изплащат от осигурителя в размер 70 на сто от среднодневното брутно възнаграждение, а от 4-тия ден на настъпване на неработоспособността се изплащат от ДОО, за целия период до 2018 г. включително;
- запазва се периодът, от който се изчисляват краткосрочните обезщетения при временна неработоспособност - 18 календарни месеца; при бременност и раждане и при безработица - 24 месеца, за целия период до 2018 г. включително;
- запазва се размерът на еднократната помощ при смърт на осигурено лице - 540 лв., за целия прогнозен период;
- запазва се максималният размер на гарантираните вземания – 1 200 лв. за целия период до 2018 г. включително.

При планирането в средносрочен период ще продължи насърчаването на трудовата заетост на трайно безработни лица в трудоспособна възраст с цел намаляване на броя на пасивните потребители на социални помощи и създаване на възможност за пренасочване на ресурсите към хората, които имат най-голяма нужда от тях. Очакван резултат от тези стъпки ще бъде намаляване на зависимостта от социални помощи.

Предвижда се да продължат мерките, насочени към деинституционализация на грижата за деца. През 2016 г. се очаква да стартира реално и процесът на деинституционализация на грижата за възрастни хора и хора с увреждания, който ще бъде осъществен по подобие на процеса на деинституционализация на грижата за деца. Ще продължи комплексната подкрепа на децата в семейна или близка до семейната среда.

Социални програми за общини

Предвидено е увеличение средно с 2 % на стандартите за специализирани институции за предоставяне на социални услуги, като се предвижда да отпаднат като социална услуга домовете за деца с физически увреждания. Местата в специализираните институции са намалени. За социалните услуги, предоставяни в общността, стандартите са увеличени средно с 3 %, с изключение на стандартите за дейностите: център за социална рехабилитация и интеграция, център за обществена подкрепа, център за настаняване от семеен тип за стари хора, дневен център за стари хора, център за работа с деца на улицата, социален учебно-професионален център и преходно жилище, които запазват нивото си от 2015 г. Местата за социалните услуги, предоставяни в общността, са увеличени. Разчетени са средствата за месечна помощ за ученик в социална услуга, като размерът на помощта се запазва на нивото от 2015 г.

Компенсирание на пътнически превози по железопътния и автомобилния транспорт

Предоставянето на права за безплатни и по намалени цени превози на пътници в обществения транспорт /железопътен, автомобилен или друг вид вътрешноградски/ е елемент на провежданата социална политика, в която е обхваната голяма част от населението на страната. Предвидени са средства в централния бюджет за компенсиране на безплатните и по намалени цени превози на определени категории пътници /ветерани от войните, военноинвалиди, военнопострадали, възрастни граждани, учащи се и др./, които са нормативно регламентирани със закони и актове на Министерския съвет.

ОБЛАСТ „ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ“

Политиката в областта на здравеопазването ще продължи да бъде насочена към ефективно функциониране на системата, усъвършенстване на нормативната уредба по отношение на здравното осигуряване, болничната помощ, лекарствената политика и електронното здравеопазване.

Основните приоритети в областта на здравеопазването са следните:

- подобряването на качеството и достъпа до здравеопазване;
- приоритетно развитие на спешната помощ чрез инвестиции в ресурсното, техническо, логистично и кадрово развитие;
- формиране на модел на болнично здравеопазване, който се характеризира с предвидимост на финансовите ресурси за осигуряване на качество и достъпност на лечението, въвеждане на национална здравна карта със задължителен характер;
- подобряване на изискванията и критериите за медицински и финансов контрол върху дейността на изпълнителите на медицинска помощ и аптеките;

- стабилизиране на здравноосигурителния модел и повишаване финансовата самостоятелност на здравния сектор;
- пакет от мерки за повишаване събираемостта на здравните вноски;
- запазване и развитие на кадровия потенциал на здравната система;
- реструктуриране на НЗОК и превръщането ѝ в активен финансиращ и контролен орган от името на осигурените граждани – инструмент за провеждане на политика за осигуряване на достъпно и качествено здравеопазване.

За постигането на тези приоритети са разработени конкретни цели и пакет от мерки от страна на Министерството на здравеопазването, чиито основни функции са свързани с разработването и провеждането на реформата в сектора на здравеопазване.

Предвижда се въвеждане на централизирано договаряне на различни видове отстъпки от НЗОК за лекарствени продукти с оглед намаляване на разходите на НЗОК. Ще се въведе задължително централизирано договаряне на отстъпки за лекарствени продукти, приложими за домашно лечение и при злокачествени заболявания. Целта е да се дадат широки и гъвкави възможности за постигане на договорености, така че да се постигне по-добра прогнозируемост и устойчивост на разходите за лекарствени продукти и по-рационално разходване на средствата на НЗОК, базирано на медицински доказателства.

Предвижда се създаване на Централен орган за възлагане на обществени поръчки в сектор „Здравеопазване“, който да провежда процедури за възлагане на обществени поръчки с цел сключване на рамкови споразумения за доставки от името и за сметка на бюджетите на възложители в сектора и определяне на изпълнители чрез специално създадена интегрирана информационна система – онлайн платформа за електронна търговия. Очакванията са, че създаването и въвеждането на електронна платформа ще доведе до икономии на финансови ресурси за болниците, както и до намаляване на цените на лекарствените продукти.

Пакетът от медицински услуги, който заплаща НЗОК, ще се раздели на основен и допълнителен, като това е начин да се определят приоритетните здравни услуги с оглед рационално разпределение на средствата за тяхното финансиране. Основният пакет ще бъде насочен към дейности, свързани с профилактика, диагностика и лечение на основните заболявания и състояния, причиняващи смърт и загуба на работоспособността, детско и майчино здравеопазване.

Разделянето на пакета здравни дейности, заплащан от НЗОК, не е свързано с принципна промяна в здравноосигурителния модел, а цели да се прецизира медицинската помощ, закупувана от НЗОК, в зависимост от социалната значимост на заболяванията и оптимално необходимото време за тяхното лечение.

Отделно от това ще се дефинира и спешен пакет здравни дейности, който ще се покрива от държавния бюджет и чрез него ще се гарантира на всеки български гражданин своевременно и равнопоставен достъп до медицинска помощ при спешни състояния. Предвижда се цялостно интензивно развитие на спешната медицинска помощ, предоставяна в извънболнични и в болнични условия, с цел осигуряване на здравни услуги с по-добро качество, достатъчност и своевременност.

В приетия от Народното събрание на първо четене проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за здравното осигуряване са заложили промени, които са обусловени от необходимостта за създаване на правила за повишаване на

качеството на медицинското обслужване, на контрола на медицинските дейности и по-рационално използване на средствата на НЗОК. Предвидено е поетапно повишаване на размера на осигурителния доход, върху който държавата ще внася здравноосигурителните вноски за лицата по чл. 40, ал. 3 от Закона за здравното осигуряване с 5 на сто годишно от началото на 2016 г. до достигане на минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица, което е съобразено при разработването на прогнозата за периода 2016-2018 г.

Финансирането на дейностите, свързани с осигуряване на адекватни здравни грижи и подкрепа за най-уязвимите групи от населението и тези със специфични потребности, като опазване на детското и майчино здраве и психичното здраве, ще се осигурява чрез бюджета на Министерството на здравеопазването и за трите години, с което се гарантира изпълнението на промоцията и профилактиката по програмата за осигуряване на общественото здраве със средства от държавния бюджет, независимо от здравноосигурителния статус на лицата.

За общинското здравеопазване са разчетени средства в съответствие с увеличението на минималната работна заплата на персонала в детските ясли, детските кухни и на здравните медиатори, както и за финансиране на ръста на децата в детските градини. Предвидено е увеличение на броя на здравните медиатори. С цел развитието на човешките ресурси в системата на здравеопазването ще бъде приложен пакет от мерки, който включва въвеждане на нов модел за придобиване на специалност и подкрепа за развитието на системата за продължаващо обучение в системата на здравеопазването, както и ефективно използване на финансовите средства на ЕС за обучение и квалификация на работещите в системата на здравеопазването.

Министерството на здравеопазването ще продължи да планира своите дейности и ангажименти съобразно изпълнението на резултатите и ключовите за системата на здравеопазването фактори за успех.

ОБЛАСТ „КУЛТУРА“

В изпълнение на заложените в програмата на правителството приоритети за развитие и закрила на българската култура и извеждане на духовността като важен национален приоритет през периода 2016-2018 г. Министерството на културата ще полага усилия в посока на изпълнение на Националната стратегия за развитие на изкуствата, културните и творческите индустрии, културното наследство и културния туризъм в България 2013-2020 г., усъвършенстване на действащата нормативна база, насърчаване на културния диалог, регламентиране на меценатството в България и създаване на условия за достъп на младите хора до културни дейности. Дейностите по осъществяване на популяризирането на културата имат за цел утвърждаването на мястото на българската култура в световните процеси, утвърждаване на положителния образ на българската култура в чужбина и разширяване на нейното присъствие и влияние, реализация на българските творци и културни продукти на международния културен пазар, както и закрила на българското културно самосъзнание на наши сънародници, живеещи в чужбина.

В областта на опазването на недвижимото културно наследство основните дейности ще бъдат насочени към извършване на археологически проучвания, реставрация и съпътстваща консервация на значими археологически обекти, на консервационно-реставрационни работи на недвижими културни ценности с цел тяхното запазване и социализация и актуализирането на Националния регистър на

недвижимите културни ценности и неговата дигитализация с цел подобряване на контрола и разрешителния режим при тяхното използване.

В областта на опазването и представянето на движимото културно наследство като сериозно постижение може да се отбележи въвеждането от 2015 г. на допълващ стандарт за управляваните закрити и открити площи. Предвижда се също така и промяната на стандартите да продължи да бъде усъвършенствана през 2016 г. и следващите години, като се въвеждат поетапно и други компоненти, при което в по-голяма степен да се отчитат обективните различия и да се даде възможност за по-справедливо разпределяне на средствата.

В областта на сценичните изкуства ще продължи да се оптимизира начинът на финансиране на отделните сценични институти през следващия тригодишен период, както ще започне да действа електронна система за контрол върху продадените билети още в средата на 2015 г., което ще осигури информация за всеки продаден билет в реално време и максимална прозрачност за разпределянето на бюджетните средства.

През тригодишния период ще продължи утвърждаването на българската култура като посланик на страната ни в чужбина и ще се оказва активна подкрепа на представянето на българските творци зад граница в рамките на съвместни проекти и международни партньорства на културните институти.

През прогнозния период Министерството на културата ще продължи разширяването на програмите на Национален фонд „Култура“ за „Творчески дебюти“, „Мобилност“, „Научни изследвания на културните процеси“ и „Млади творчески таланти“, както и процеса на дигитализация на фондовете от културното наследство (библиотеки, архиви, музейни експозиции, филмотеки, фонотеки и др.). За по-голяма ефективност и постигане на устойчив възпитателен, културен и пазарен дългосрочен ефект ще бъде въведено по-широко участие на публично-частно партньорство като форма на сътрудничество.

В рамките на политиката по култура се осигуряват средства на ресорните министерства за осъществяване дейността по съхранение и обработка на архивните документи; поддържане на музейни сбирки на Националния исторически музей - София, Националния музей на образованието - град Габрово и Националния археологически институт с музей при БАН; съдействие на българските дипломатически мисии в чужбина за разширяване на двустранните и многостранни връзки и сътрудничество в областта на културата; подпомагане дейността на Представителния ансамбъл на въоръжените сили и Военния телевизионен канал.

През прогнозния период се осигуряват средства за многогодишна програма (2015-2019) за подкрепа на избория за „Европейска столица на културата“ български град и се гарантира осъществяване на инициативата „Европейска столица на културата 2019“ в България.

Подпомага се създаването и разпространението на национални и регионални радио и телевизионни програми от БНР и БНТ съгласно издадените им програмни лицензии по Закона за радиото и телевизията и съгласно заложените трансфери за периода 2016-2018 г. за изпълнение на обществените им функции.

Подпомага се БТА като национален независим информационен институт на Република България.

В сферата на културата за общините се предвижда увеличение на стандартите в съответствие с ръста в минималната работна заплата. Субсидираните бройки за читалищата са увеличени във връзка с новорегистрирани читалища и разкриване на

нови дейности в съществуващите такива. Въведен е допълващ стандарт за закрити площи и за регионалните библиотеки, аналогично на този за музеите и галериите, въведен през 2015 г.

ОБЛАСТ „ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА И СПОРТ“

Политиката в областта на физическата култура и спорт ще бъде насочена към развитието на спорта за високи постижения, спорта за учащи, спорта за всички и за реконструкция и модернизация на спортни обекти и съоръжения с цел привеждането им в съответствие с международните стандарти.

За периода 2016-2018 г. са разчетени средства за изпълнение на целите и мерките във връзка с реализирането на приоритетите на провежданата от правителството политика в областта на физическата култура и спорт.

- Оптимизиране на формите и средствата за утвърждаване на физическото възпитание и спорта като средство за здравословен начин на живот, превенция, поддържане и съхраняване на здравето и физическата дееспособност на учащите и условия за изява
 - насърчаване на учащите към двигателна активност и системно практикуване на физически упражнения и спорт;
 - финансиране на проекти на спортни организации по програми в областта на спорта за децата от детските градини, ученици и студенти, деца в риск и деца с увреждания;
 - финансиране на проекти в областта на спорта за учащи.
- Осъществяване на селекция, създаване на условия за развитие на деца с изявен спортен талант и изграждане на резерв за елитния спорт на Република България
 - осигуряване на ефективен учебно-тренировъчен процес в спортните училища;
 - осигуряване на подкрепа за реализация на младите спортисти и деца с изявени дарби.
- Развитие и утвърждаване на спорта за високи постижения
 - създаване на условия и възможности за успешно представяне на спортистите от проектоолимпийския отбор на европейски и световни първенства и на олимпийски игри;
 - финансиране на дейности на спортни организации в областта на спорта за високи постижения.
- Насърчаване на здравословната двигателна активност и практикуването на спорт от гражданите като фактор за подобряване на общественото здраве
 - осигуряване на условия за развитието на спорта за всички.
- Реконструкция и модернизация на спортни обекти и съоръжения и привеждането им в съответствие с международните стандарти.

ОБЛАСТ „ОКОЛНА СРЕДА И РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ“

Опазването на околната среда е важна предпоставка за осигуряване на икономически растеж, нови възможности за бизнеса, по-висока заетост и повече работни места, здравословен начин на живот, сигурност и социална равнопоставеност. В този смисъл, осъществяването на политиката на правителството в областта на околната среда през прогнозния период 2016-2018 г. ще бъде реализирана чрез последователно и съгласувано съчетаване на екологичните проекти, чрез намаляване общия натиск на различни източници и икономически дейности върху околната среда, чрез рационалното използване и съхраняването на природния капитал.

Сред основните приоритети в областта на околната среда е и продължаване на ускореното изграждане на екологична инфраструктура на страната и екологична мрежа Натура 2000, което ще съдейства за подобряване на качеството на живот на населението и опазване на екосистемите, както и за изпълнение на ангажиментите на страната към ЕС.

Една от основните цели на политиката в областта на опазването и ползването на компонентите на околната среда е постигането и поддържането на добро състояние на водите на България, осигуряване на достатъчно количество вода за населението и икономиката на страната, както и смекчаване на ефектите от наводненията.

В областта на опазване на околната среда по бюджета на МОСВ са предвидени трансфери за ПУДООС за финансиране изграждането на инвестиционни инфраструктурни обекти и екологични проекти и дейности на бюджетни структури, за изграждане на малки водоснабдителни мрежи и съоръжения, проекти за изграждане на нови или реконструкция на съществуващи обекти за инсталация или съоръжения за управление на отпадъците, финансиране на специализирани машини, сепариращи съоръжения и инсталации за третиране, преработване, разделяне, системи за рециклиране или оползотворяване на отпадъците, финансиране на проекти за преупаковане, транспортиране и депониране по обезопасяването на складове за негодни за употреба пестициди и саниране на освободени площи.

Въз основа на Закона за ограничаване на изменението на климата се предвижда трансфер от ПУДООС за МОСВ за финансиране на екологични проекти в съответствие с националните екологични стратегии и планове. Чрез капиталов трансфер са предвидени и разходи по проекти по Националната схема за зелени инвестиции с цел намаляване емисиите на парниковите газове.

В съответствие с управленската програма на правителството през прогнозния период МОСВ ще полага усилия за постигане на заложените цели по отделните компоненти на околната среда, свързани с интегрираното управление на водните ресурси, отпадъците, земите и почвите; достигане на общоевропейските норми за качество на атмосферния въздух върху територията на цялата страна; опазването на богатото биологично разнообразие; създаване и прилагане на адекватна стратегическа и нормативна рамка в областта на изменението на климата, ефективно прилагане на Европейската схема за търговия с емисии и участие на българските оператори на инсталации и авиационни оператори в нея; ефективен мониторинг и оценка на състоянието на околната среда и не на последно място развитие на диалога и партньорството с бизнеса, браншовите и неправителствените организации, академичните среди и гражданите чрез въвеждане на екологосъобразни модели на поведение, които да осигурят съхраняването на околната среда и природните ресурси за настоящото и за бъдещите поколения.

В областта на околната среда чрез бюджета на МРРБ ще бъдат реализирани геозащитни мерки, свързани с противодействие на свлачищните, ерозионните и абразионните процеси с оглед предотвратяване на бедствия, аварии и щети.

При изпълнение на политиката в областта на регионалното развитие средствата, разчетени за периода 2016-2018 г. по бюджета на МРРБ, ще бъдат насочени за интегрирано развитие на регионите в страната подобряване качеството на жизнената среда, чрез поддържане, модернизация и изграждане на техническа инфраструктура, интегрирано управление на водните ресурси, модернизиране на ВиК инфраструктурата.

През прогнозния период ще бъдат осъществявани мерки и действия за изграждане, реконструкция и рехабилитация на канализационна и вътрешна водопроводна мрежа в населените места, проектиране и изграждане на язовири, дейности, свързани с устройственото планиране, нормативното регулиране и контрол на инвестиционния процес, разработване на кадастрални карти и регистри, както и обслужване в единен портал за достъп до електронни административни услуги.

В рамките прогнозния период ще се осъществяват и активни мерки за подобряване състоянието на жилищния сграден фонд и жилищните условия чрез изпълнението на „Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради“.

Една от основните цели на МРРБ ще бъде и повишаването на дела на усвоените средства по изпълнение на ОПРР 2007-2013 г. и успешното стартиране на ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 г. с цел развитие на собствения потенциал на отделните райони и опазване на околната среда за икономическо и социално сближаване в европейски, национален и вътрешнорегионален план.

ОБЛАСТ „СЕЛСКО СТОПАНСТВО И ЗЕМЕДЕЛИЕ“

Политиките в областта на селското стопанство са насочени основно за адаптирането на селскостопанското производство към европейските и световни стандарти, повишаването на конкурентоспособността на продукцията и разширяване експортния капацитет на българското земеделие при спазване на строги стандарти за опазване на околната среда и безопасност на храните. За целта ще бъде насърчавана иновативността и увеличена подкрепата за създаването на работни места в селските райони, като вниманието ще бъде насочено най-вече към малките и средни ферми.

За периода 2016-2018 г. селскостопанската политика включва: насърчаване развитието на приоритетни за страната сектори; осигуряване на стабилна пазарна среда; подкрепа на доходите на земеделските производители и развитие на селските райони.

Във основа на правилата на законодателството на ЕС българските земеделски стопани могат да получават преходна национална помощ. Целта на преходната национална помощ е да се осигури подпомагане на важни за страната сектори на земеделието.

За изплащане на средства по одобрените схеми за държавни помощи и преходна национална помощ по приоритетите на провежданата държавна политика в областта на селското стопанство за периода 2016-2018 г. са разчетени по 300,4 млн. лв. годишно. При изпълнение на политиката в областта на селското стопанство и земеделието предвидените за периода средства ще бъдат насочени за:

- ефективно и конкурентоспособно земеделие; осигуряване на качествени и безопасни земеделски и преработени продукти и подобряване качеството на живот и разнообразяване на икономиката в селските райони;
- развитие на аквакултурата, стопански, любителски риболов и обогатяване, опазване и устойчива експлоатация на рибните ресурси;
- увеличаване на горските ресурси и дивечовите запаси и ефективното им управление.

ОБЛАСТ „ТРАНСПОРТ И СЪОБЩЕНИЯ“

Основните приоритети в областта на транспорта и съобщенията за периода 2016-2018 г. са развитие на транспортната инфраструктура, изграждане на Трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T), прилагане на механизмите на публично-частното партньорство, както и повишаване на сигурността, безопасността и екологосъобразността на транспорта.

При изпълнение на политиката в областта на транспорта и съобщенията средствата, предвидени за периода 2016-2018 г., ще бъдат насочени за:

- Развитие на екологосъобразни, безопасни и сигурни видове транспорт и висококачествени транспортно-логистични услуги;
- Ускорено изграждане, ефективно поддържане и модернизация на транспортната инфраструктура с цел подобряване на инфраструктурната свързаност на регионите;
- Осигуряване на качествен и леснодостъпен транспорт за всички потребители;
- Изграждане на цифрова администрация, преориентирана от рутинни дейности към услуги за гражданите и бизнеса;
- Гарантиране на равен достъп до качествени, сигурни и на разумни цени електронни съобщителни и пощенски услуги, както и на равни възможности за използването им.

За периода 2016-2018 г. са предвидени разходи за текущ ремонт и поддържане на републиканската пътна мрежа и за неотложни основни ремонти, рехабилитация и реконструкция на републикански пътища от I, II и III клас на територията на страната с източник приходи от винетни такси и таксите за специално ползване на пътищата.

По бюджета на МТИТС са разчетени субсидии за нефинансови предприятия, както следва: за „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД субсидии по договора за извършване на обществени превозни услуги в областта на железопътния транспорт на територията на Република България и за „Български пощи“ ЕАД за компенсиране на несправедливата финансова тежест от изпълнението на универсалната пощенска услуга по Закона за пощенските услуги. Освен това, в централния бюджет за периода 2016-2018 г. са предвидени средства за субсидии за изпълнението на дейността на инфраструктурния управител на железопътната инфраструктура ДП „Национална компания Железопътна инфраструктура“ и за субсидиране на превоза на пътниците по нерентабилни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони. Предвидени са и средства за капиталови трансфери за ремонт и развитие на железопътна и пристанищна инфраструктура, както и за закупуване на подвижен

състав за железопътния превозвач, изпълняващ задължение за извършване на пътнически превози, обект на ЗОУ.

Очакваните ползи в средносрочен период от изпълнение на заложените мерки в областта на транспорта и съобщенията са свързани с увеличаване на капацитета на транспортната инфраструктура и повишено качеството на транспортното обслужване; успешно приключване на проекти, финансирани от ОП „Транспорт” 2007–2013 г. и стартиране на проекти, финансирани от ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура” 2014–2020 г.; финансово оздравени дружества в транспортния сектор; прилагане на съвременни технологии и оборудване за обработка на пътници и товари; повишена конкурентоспособност на българските пристанища и летища на международния пазар; повишена безопасност; общ концептуален подход за инфраструктурните такси в транспортния сектор; подобряване на условията за търговия и туризъм в страната; осигуряване на съвместимост на данни, регистри и услуги; предоставяне на достъпни и качествени услуги в сферата на електронните съобщения и в пощенския сектор.

ОБЛАСТ „ЕНЕРГЕТИКА“

Основната цел на провежданата политика в областта на енергетиката е установяване на по-чисто и ефективно производство на енергия чрез по-ефективно използване на изкопаемите и възобновяеми енергийни източници, минимизиране влиянието на производството и използването на енергия върху околната среда и подобряване управлението на естествените ресурси. Тенденцията е да се гарантира сигурно, безопасно и устойчиво снабдяване с енергия на достъпни цени. Освен това усилията ще бъдат насочени към овладяване негативните промени в климата чрез използване на по-малко и по-чиста енергия, увеличаване дела на нискоемисионната енергия и бърз технически напредък.

Приоритетните направления за периода 2016-2018 г. са:

- овладяване на негативните промени в климата чрез включване на българските енергийни инсталации в европейската Схема за търговия с квоти на емисии на парникови газове (принос на Република България за изпълнение на общносттата цел за 20 %-но намаление нивата на емисиите на парникови газове спрямо 1990 г.);
- 16 % дял на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия (до 2020 г.);
- ограничаване на външната зависимост от енергиен внос чрез диверсификация на енергийните доставки;
- енергоспестяване и насърчаване на използването на местни ресурси и възстановяеми енергийни източници;
- либерализиране на енергийния пазар с оглед обезпечаване на достъпна и сигурна енергия за потребителите.

В средносрочната бюджетна прогноза за периода 2016-2018 г. са разчетени разходи в размер до 122,2 млн. лв. (за всяка една година) за изпълнение на Националния план за инвестиции, а именно за преоборудване и подобряване (модернизация) на националната енергийна инфраструктура с цел пряко или непряко намаляване на емисии на парникови газове, изпускани от инсталации за производство на електрическа енергия и от инсталации за комбинирано производство на

електрическа и топлинна енергия. Финансирането на тези разходи се осигурява от вноските на операторите на инсталации.

ОБЛАСТ „ТУРИЗЪМ“

Основната стратегическа цел на провежданата политика в областта на туризма е утвърждаване конкурентоспособността и ефективността на туристическия сектор на България посредством оптимално използване на наличните природни и антропогенни ресурси за устойчиво развитие на туризма, а оперативната цел е утвърждаване на туризма като ключов за икономиката отрасъл.

Предвидените в средносрочната бюджетна прогноза за периода 2016-2018 г. средства за развитието на българския туризъм са насочени към:

- предприемане на действия, гарантиращи устойчиво целогодишно развитие на туризма чрез диверсификация на националния туристически продукт;
- реализиране на мерки за повишаване на неговото качество и добавена стойност и стимулиране развитието на специализираните видове туризъм;
- провеждане на маркетингова и рекламна политика на националния туристически продукт, която да подобри неговия имидж и позициониране на туристическия пазар.

ОБЛАСТ „СЪДЕБНА ВЛАСТ И ПРАВОСЪДИЕ“

Предвидените средства за разходи по бюджета на съдебната власт за периода 2016-2018 г. са насочени за изпълнение на основните цели, заложи в приетата от правителството Актуализирана стратегия за продължаване на реформата в съдебната система:

- гарантиране независимостта на съда и съдебната власт;
- осигуряване на добро управление на органите на съдебната власт и висока ефективност на тяхното функциониране;
- реализиране на модерна и ефективна наказателна политика чрез институционални и нормативни реформи;
- осигуряване на ефективна защита на правата на човека;
- изграждане на информационни системи за реализиране на електронното правосъдие.

Приоритет на Министерство на правосъдието е да се гарантира правовия ред в страната, борбата с престъпността и корупцията, както и реформиране и подобряване работата на съдебната система за възстановяване на справедливостта в обществото.

Министерството на правосъдието е отговорно за създаването на ефективно законодателство и съдействие за подобряване дейността на съдебната система с оглед постигане на ефективно, справедливо, прозрачно и достъпно правосъдие.

Важна част от дейността на Министерство на правосъдието е свързана с укрепването на пенитенциарната система и инфраструктурата по сигурността в затворите и следствените арести. Политиката по изпълнение на наказанията е насочена към по-нататъшното развитие, усъвършенстване и демократизиране на институциите на наказателно-изпълнителната система.

ОБЛАСТ „ВЪНШНИ ОТНОШЕНИЯ“

Провеждането на активни балансиранни външни отношения в съответствие с програмата на правителството е основна задача на Министерство на външните работи, което осигурява планирането, координирането и осъществяването на външната политика на държавата, въз основа на националния интерес и в сътрудничество с другите институции, имащи отношение към външната политика на Република България.

Провеждането ѝ се осъществява чрез задграничните представителства на страната съобразно приоритетите, целите и интересите на страната. Ефективната дипломатическа служба се занимава с поддържането и развитието на дипломатическите отношения, както на двустранно, така и на многостранно сътрудничество, оказване на консулска подкрепа и защита на български граждани.

В областта на публичната дипломация се планира подготовката и провеждането на делегации и посещения на държавно и/или експертно ниво, участия в международните организации, провеждане на мероприятия и дейности, които представят Република България, както и културни прояви, участия в изложби и културен обмен. Посредством публичната дипломация се полагат усилия за утвърждаване на модерен образ на България като държава-членка на ЕС със своето културно богатство и наследство. Република България е активен участник в международните отношения и допринася за разнообразяването и развитието на външнополитическите контакти и обмен на всички нива на политическия, икономически и културен живот.

Политиката на активна двустранна и многостранна дипломация е съдържанието на дейността на Министерство на външните работи. Водещи принципи са последователност в усилията за укрепване на мира, стабилността, сигурността, правата на човека и демокрацията в Европа, в региона и в света; предвидимост във взаимодействието с партньори и съюзници от НАТО и ЕС; инициативност и активност при поддържане и развитие на двустранни отношения и многостранна дипломация. Активността на дипломацията се изразява в провеждането на активни двустранни отношения и участие в международното сътрудничество и сигурност, провеждане на единната европейска политика, управление и предотвратяване на кризи и огнища на конфликт в рамките на мисиите на ООН и НАТО. Страната участва при формирането на политиките на ЕС и НАТО. Развитието на двустранната и многостранна дипломация обхваща и сътрудничеството със страните от Югоизточна Европа и Черноморския регион. Външната политика допринася за развитието на доверието към страната и за развитие на икономиката, търговията, туризма, укрепване на националната сигурност, защита на българските общности зад граница и техните интереси и подкрепа за запазване на тяхната национална идентичност.

Бюджетът на Министерство на външните работи в трите следващи години е структуриран в три основни политики - развитие на ефективна дипломатическа служба, публична дипломация и активна двустранна и многостранна дипломация.

За по-ефективното провеждане на политиката в областта на външните отношения в рамките на разходните тавани на Министерството на външните работи са разчетени средства за официална помощ за развитие.

ОБЛАСТ „ВЪТРЕШЕН РЕД И СИГУРНОСТ“

Политиката в областта на вътрешния ред и сигурността се реализира в следните основни направления:

- противодействие на организираната престъпност по линия на контрабандата, с акцент върху престъпленията против данъчната и финансово-кредитната система, водещи до пряко ощетяване на бюджета;
- опазване на обществения ред и противодействие на конвенционалната престъпност;
- превенция на икономическата престъпност и корупцията в държавната администрация, с акцент върху противодействието на престъпленията против паричната и кредитната система и измамите с ДДС;
- противодействие на организираната престъпност, в т.ч. за придобиване и легализиране на финансови средства в големи и особено големи размери с неясен и недоказан произход;
- противодействие на трансграничната престъпност чрез пълноценно и ефективно използване на инструментите за международно оперативно сътрудничество, повишаване на взаимодействието с партньорските структури при провеждане на международни операции;
- недопускане извършването на терористични действия на територията на страната и охрана на стратегически и особено важни обекти и дипломатически представителства;
- усъвършенстване на контрола върху оръжията, взривните вещества и пиротехническите изделия;
- противодействие на тежките престъпления срещу личността и собствеността на гражданите, в т.ч. битовата престъпност и противозаконното отнемане на моторни превозни средства;
- управление на миграционните процеси и на бежанския поток и гарантиране сигурността на външните граници чрез ефективен граничен контрол и прилагане на най-добрите Шенгенски практики;
- осигуряване на безопасността на движението по пътищата и съответната превантивна дейност, насочени към намаляване на пътно-транспортния травматизъм чрез засилване на контрола с технически средства;
- пожарна безопасност и защита на населението при пожари, бедствия и извънредни ситуации;
- осигуряване и прилагане на специални разузнавателни средства, както и наблюдение и контрол на процедурите по разрешаване и прилагането им, с цел защита на правата и свободите на гражданите, националната сигурност и обществения ред.

За общините е предвидено увеличение на средствата за финансиране на местните комисии за борба срещу обществените прояви на малолетните и непълнолетните, на общинските съвети по наркотичните вещества и превантивни информационни центрове към тях, на секретарите на местните комисии за борба с трафика на хора, на изпълнителите по поддръжка и охрана на пунктове за управление

към звената по отбранително-мобилизационна подготовка във връзка с прогнозното увеличение на минималната работна заплата.

ОБЛАСТ „ОТБРАНА“

Стратегическата цел на отбранителната политика е защита на националните интереси чрез развитие, усъвършенстване и използване на адекватни отбранителни способности и изграждане на единен комплект оперативно съвместими Въоръжени сили (ВС), способни да изпълнят целият обем от задачи, породени от тенденциите в развитието на геостратегическата среда на сигурност.

Основни направления на политиката в тази област са:

- приемственост и устойчивост на развитието на ВС чрез провеждане на реалистична отбранителна политика, която съответства на заплахите, на съюзните ни ангажименти в НАТО и ЕС и на наличните финансови ресурси;
- задълбочаване на трансатлантическото сътрудничество като гарант за сигурността и развитието на България;
- поддържане на съществуващите и постепенно развитие на нови отбранителни способности;
- разширяване на участието на ВС в интегрираната система за реакции при кризи за по-ефективна защита на населението при бедствия;
- постепенно преустановяване на всички зависимости на българските отбранителни способности, потенциално водещи до неустойчивост на външната граница на евроатлантическата общност;
- създаване на условия за висока мотивация и професионален подбор в Българската армия;
- активно и последователно участие в европейската външна политика и подготовка за поемане на ротационното председателство на Съвета на ЕС през втората половина на 2018 г.;
- развитие на способностите в рамките на национална програма, приета от НС. Ефективно използване на съюзни, многостранни, регионални и двустранни механизми за съвместно финансиране чрез многогодишни програми и при намаляване на зависимостите от страни извън НАТО и ЕС;
- законодателно уреждане на националната координация на специалните служби. Активно развитие на политиката на киберсигурността. Пълноценно участие в политиката на партньорите от НАТО и ЕС в тази област.

Министерството на отбраната изпълнява политиката в областта на отбраната чрез реализирането на две политики:

- Политика „Отбранителни способности”, чиято основна цел е изграждане на единен комплект оперативно съвместими ВС, способни да изпълнят целия обем от задачи, породени от тенденциите в развитието на геостратегическата среда на сигурност, с единна система за командване и управление, структура, численост, въоръжение, техника, подготовка и инфраструктура за мирно време и при кризи;

- Политика „Съюзна и международна сигурност”, чиято основна стратегическа цел е участие във формиране на политиките на НАТО и ЕС по сигурността и отбраната, както и адекватен принос към реализирането на тези политики.

Част 4. Бюджетни взаимоотношения с общините и фискална децентрализация

Политиките в бюджета по отношение на общините са насочени към разширяване на възможностите за тяхното устойчиво и балансирано развитие. В процес на съвместни анализи са направленията за подобряване ефективността на местните власти и създаване на условия за подобряване на качеството и обхвата на дейностите на местно равнище. Сред приоритетите в работата са подобряване механизмите за разпределение на изравнителната субсидия и на целевата субсидия за капиталови разходи.

Продължава диалогът с представителите на местната власт както по отношение усвояването на европейските средства, така и по всички актуални въпроси, касаещи местните общности. Основно предизвикателство пред общините като крайни бенефициенти по оперативните програми е усвояването на средствата за периода 2007-2013 г. и подготовката за програмен период 2014-2020 г. Темповете на усвояване на средствата ще окажат въздействие върху параметрите по КФП, предвид очаквания ръст в равнището на разходите на общините за сметка на акумулираните наличности по техните сметки. Ще се инициират механизми за оценка от местните власти на резултатите от реализираните проекти и програми за да се подобри ефикасността и устойчивостта на резултатите от приключилите и предстоящите проекти в общините.

Таблица: Бюджетни взаимоотношения с общините (в хил. лв.)

Бюджетни взаимоотношения	Закон 2015	от тях:		Прогноза 2016	от тях:		Прогноза 2017	от тях:		Прогноза 2018	от тях:	
		местни	делегирани		местни	делегирани		местни	делегирани		местни	делегирани
Общо	2 485 635,9	386 400,0	2 099 235,9	2 524 187,7	395 444,6	2 128 743,1	2 580 092,3	426 400,0	2 153 692,3	2 580 092,3	426 400,0	2 153 692,3
обща субсидия за делегираните от държавата дейности	2 066 835,9		2 066 835,9	2 093 143,1		2 093 143,1	2 118 092,3		2 118 092,3	2 118 092,3		2 118 092,3
обща изравнителна субсидия	264 000,0	264 000,0		269 000,0	269 000,0		281 000,0	281 000,0		281 000,0	281 000,0	
трансфер за зимно поддържане и снегочистване	23 000,0	23 000,0		25 000,0	25 000,0		27 000,0	27 000,0		27 000,0	27 000,0	
целева субсидия за капиталови разходи	131 800,0	99 400,0	32 400,0	137 044,6	101 444,6	35 600,0	154 000,0	118 400,0	35 600,0	154 000,0	118 400,0	35 600,0

В КФП е предвидено общо увеличение на собствените приходи през целият период във връзка с тенденция за нарастване на постъпленията от имуществените данъци и данък върху превозните средства. Разчетите са положителни, в съответствие с редица подобрения в механизмите на взаимодействие между централната и местните власти, както и на системите за управление и администриране на местните данъци и

такси. Допълнителни ефекти върху собствените приходи на общините се очакват в резултат на подобряване събираемостта им.

Увеличението в рамките на периода 2016-2018 г. в размера на бюджетните взаимоотношения между общините и централния бюджет е с 94,5 млн. лв. спрямо закона за 2015 г., в т.ч: на общата субсидия за делегираните от държавата дейности – с 51,3 млн. лв.; на общата изравнителна субсидия – със 17,0 млн. лв.; на трансферите за зимно поддържане и снегопочистване – с 4,0 млн. лв. и на целевата субсидия за капиталови разходи - с 22,2 млн. лв.

Средствата за всяка делегирана от държавата дейност се определят по утвърдените стандарти и натурални показатели, съгласувани с отрасловите министерства и Националното сдружение на общините в Република България. Напредък се очаква при разработените планове за развитие на социалните услуги, които са обвързани с други стратегически документи. Продължава тенденцията на намаляване дела на услугите в специализираните заведения за сметка на увеличаването на услугите в общността. Разчетени са по-високи стандарти в сферата на социалните дейности, образованието, здравеопазването и културата, които отразяват основните макроикономически допускания и прогнозния ръст на минималната работна заплата, както и параметрите за натуралните показатели за следващата година.

Част 5. Управление на средствата от европейските фондове и програми

СТРУКТУРНИ И КОХЕЗИОНЕН ФОНДОВЕ НА ЕС И ДРУГИ ПРОГРАМИ И ИНСТРУМЕНТИ

При планирането на разчетите за периода 2016-2018 г. са отчетени както спецификите във връзка с изпълнението на програмите за следващия програмен период, така и опитът от прилагането на настоящия период.

За програмен период 2007-2013 г. планираните разходи по всяка от програмите са съобразени с неизразходената част от техните бюджети и възможностите за завършване на вече договорените проекти до 31.12.2015 г., както и сроковете за възстановяване на последните верифицирани разходи към бенефициентите през 2016 г.

По отношение на разчетите за програмен период 2014-2020 г. е взет под внимание опитът от програмен период 2007-2013 г. Реално схемите по отделните програми стартираха в края на първата година, като през 2007 г. нямаше извършени разходи по отделните програми, а разходването на средствата стартира реално в средата на 2008 г. и то предимно с авансови плащания към бенефициентите. Следва да се има предвид, че това беше първи програмен период, в който България прилага Структурните и Кохезионен фондове (СКФ). На практика целият натрупан опит от програмен период 2007-2013 г. дава увереност, че реалното разходване на средствата по оперативните програми през новия програмен период ще стартира по-рано и с по-бързи темпове. За целите на коректността на прогнозите е взето под внимание и времето, което ще отнеме одобряването на новите оперативни програми от ЕК, като може да се очаква техният реален старт да бъде през втората половина на 2015 г. За периода 2016-2018 г. се очаква постепенно да се увеличат разходите по програмите.

По отношение на приходната част са взети предвид и промените в подхода за предоставяне на средства по новите оперативни програми от страна на ЕК, а именно

начинът на предоставяне на предварителното финансиране от ЕК, както и въведеното годишно уравниване на сметки, което ще се прилага от 2016 г.

Със средносрочната бюджетна прогноза за периода 2016-2018 г. са разчетени приходи, разходи и съответното съфинансиране от държавния бюджет по други сметки за средства от Европейския съюз и от други международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от Европейския съюз. Разчетите са изготвени на база предложенията на първостепенните разпоредители с бюджет за очакваните приходи и разходи, включително и за съфинансирането им, по различните международни програми и договори, като например Европейски фонд „Вътрешна сигурност“, Европейски фонд „Убежище и миграция“, Програма „Еразъм+“, Програма за „Митници 2020“ и „Фискалис 2020“, различните програми за трансгранично сътрудничество и др.

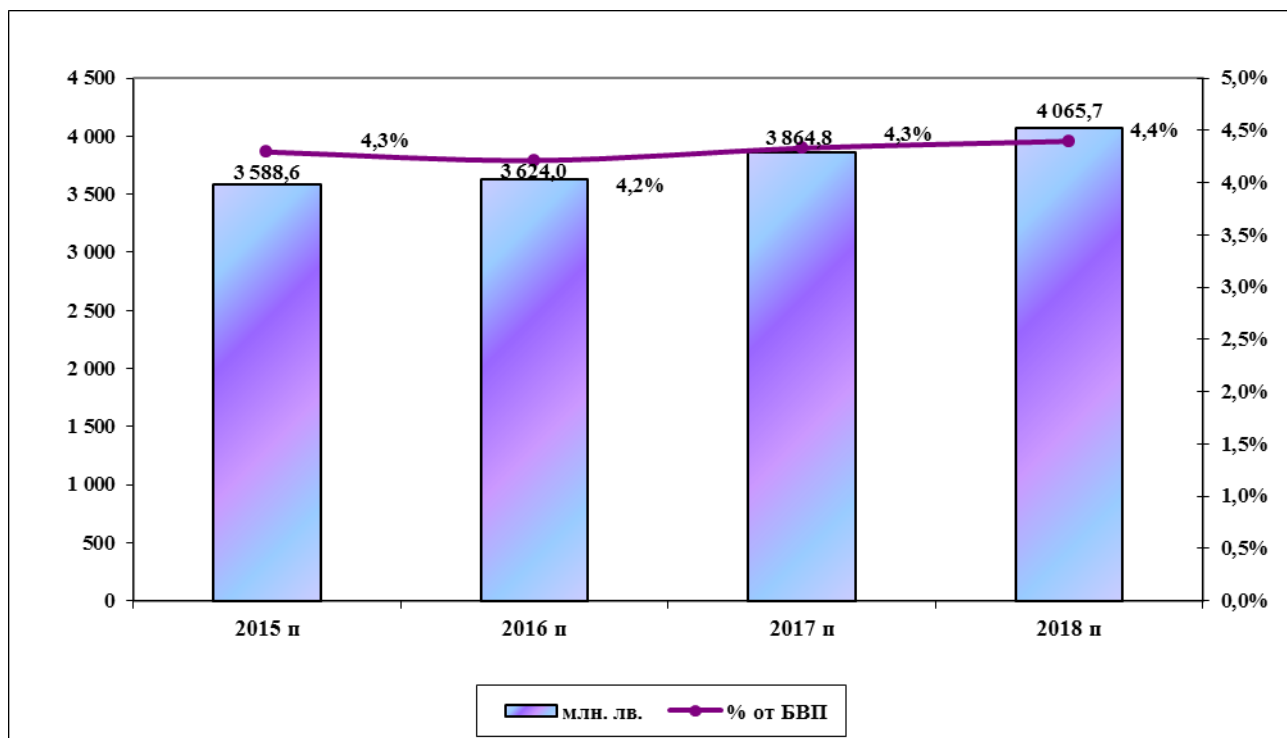
Разходна част

При планиране на разходите по оперативните програми, съфинансирани от СКФ, са взети под внимание застъпването на двата програмни периода през 2016 г., различните правила за всеки от периодите, както и съответните етапи, в които се намират отделните оперативни програми.

Прогнозата за разходите по оперативните програми, съфинансирани със средства от СКФ 2007-2013 е разработена в съответствие с предвижданията за приключването на разплащанията по съответните програми. Отчетена е и необходимостта за финансиране на последните 5 % от плащанията с национални средства, като се очаква европейската компонента в тях да бъде възстановена от ЕК при плащането на окончателното салдо по всяка от оперативните програми. По отношение на двустранните програми за трансгранично сътрудничество на ЕС (външни граници) прогнозата е съобразена и със спазването на правилото за автоматичното освобождаване от бюджетен ангажимент (N+3). Крайният срок за разплащане по тези програми е 31.12.2017 г.

При планирането на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз за финансовата рамка 2014–2020 г., са взети под внимание сроковете за одобрение от ЕК на оперативните програми, етапът на подготовка на всяка от тях, особеностите на подпомаганите сектори, както и характерът и сроковете за реализация на отделните проекти. Така например оперативните програми, насочени към изграждане на балансирана и устойчива транспортна система чрез развитие и модернизация на ключовата транспортна инфраструктура за връзки от национално, трансгранично и европейско значение и към развитие на екологичната инфраструктура и подобряване, опазване и възстановяване на природната среда и биоразнообразието, обхващат проекти с голям мащаб, от национално значение, реализирани поетапно във времето с ангажиране на значителен ресурс за изпълнението им. На другия полюс се намират програмите, които са насочени към насърчаване на заетостта на населението и подпомагане на най-нуждаещите се. Поради спецификата на изпълняваните мерки при такъв тип проекти се генерират регулярни, но сравнително по-малки по обем разходи.

Графика: Разходи на Национален фонд - сметка за средства от ЕС за периода 2015-2018 г. (в млн. лв. и в % от БВП)

Приходна част

Програмен период 2007-2013 г.

Планираните приходи за 2016-2018 г. по програмите, съфинансирани от СКФ на ЕС за периода 2007-2013 г., както и за двустранните програми за трансгранично сътрудничество (външни граници), включват определения индикативен размер на разходите, които се очаква да бъдат възстановени от ЕК през този период.

Прогнозните приходи са изчислени, като са взети под внимание следните особености:

- размерът на разходите по оперативни програми, съответстващи на европейското съфинансиране, извършени през последните два месеца на предходната година. Съгласно правилата на ЕК само заявленията за плащане, които държавата-членка изпраща до 31 октомври гарантирано ще бъдат изпълнени в рамките на годината, в която са изпратени. Поради тази причина всички заявления за плащане, които се очаква да бъдат изпратени след тази дата, са планирани за получаване през следващата година;
- размерът на разходите по оперативни програми, съответстващи на европейското съфинансиране, извършени през първите десет месеца на настоящата година. При прогнозирането на приходите са отчетени и текстовете на чл. 79 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 г., съгласно които общата сума от префинансирането и извършените междинни плащания не може да превишава 95 % от приноса от фондовете за всяка оперативна програма.

Програмен период 2014-2020 г.

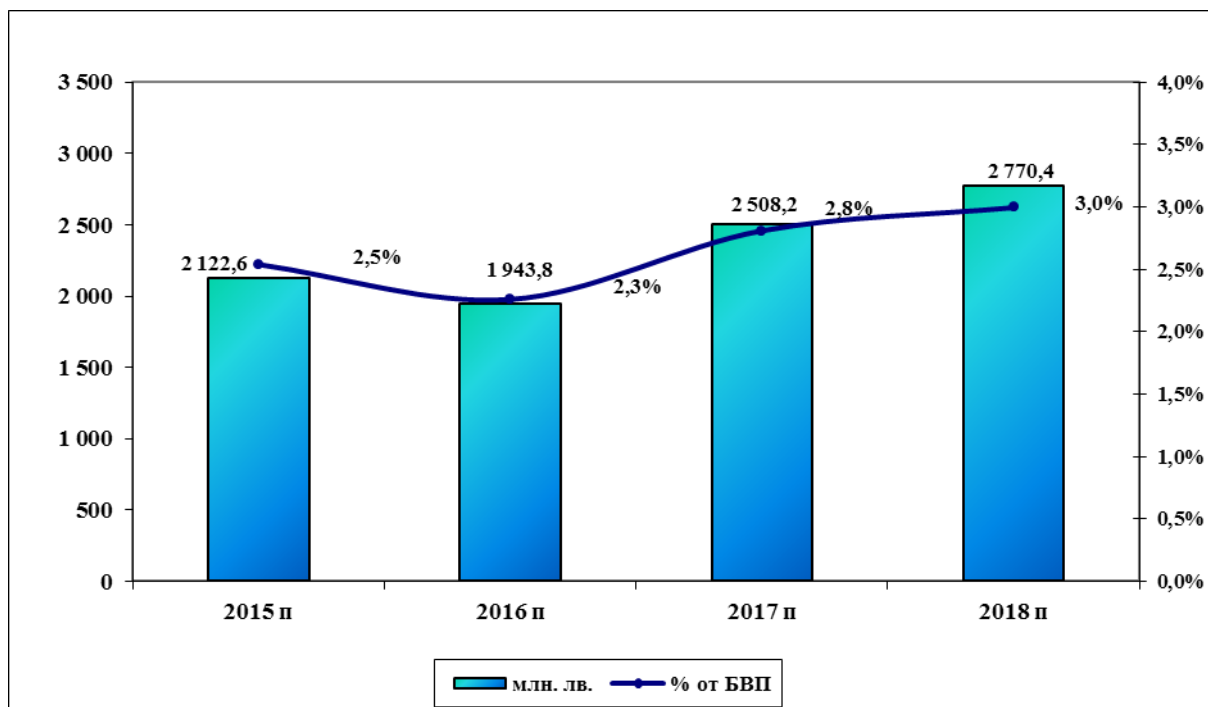
При планиране на приходите от програмите, които ще бъдат финансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз за финансовата рамка 2014–2020 г. са взети под внимание предварителното финансиране (първоначално и годишно), което се очаква да получи България, както и европейската част на извършените разходи, които ще бъдат възстановени от ЕК при съобразяване с разпоредбите на приложимите регламенти.

Съгласно приетите в края на 2013 г. регламенти, ЕК ще превежда първоначално предварително финансиране за 2014 г., 2015 г. и 2016 г. по всяка оперативна програма в размер на 1 % от нейния бюджет. Изключение прави оперативната програма, финансирана от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, при която предварителното финансиране е еднократно в размер на 11 % от бюджета на програмата. Също така, се предвижда в периода 2016-2022 г. ЕК да превежда на държавите-членки годишно предварително финансиране, като за 2016 г. то е в размер на 2 %, за 2017 г. - 2,625 % и за 2018 г. - 2,75% от европейската компонента в бюджетите на оперативните програми. За новия програмен период с Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета се въвежда и годишно уравниване на сметките с ЕК на база представените от държавите-членки годишни счетоводни отчети. В тези отчети се включва информация за изминалата счетоводна година, която обхваща периода от 1 юли на година „n-1” до 30 юни на година „n“. При годишното уравниване на сметките се взема под внимание общият размер на допустимите разходи, включени в исканията за плащане, изпратени до ЕК; оттеглените и събраните суми; сумите, подлежащи на събиране към края на счетоводната година; неподлежащите на събиране суми, както и полученото годишно предварително финансиране. На база на изчисленията ЕК уравнива съответното годишно предварително финансиране и изплаща всяка допълнителна дължима сума в срок от 30 дни от приемането на годишните счетоводни отчети.

През новия програмен период се въвежда и т.нар. „годишно уравниване на сметките“, съгласно което ЕК ще възстановява текущо 90 % от допустимите разходи, включени в изпратените от държавите-членки заявления за плащания, а останалата за възстановяване част ще си изчислява след приспадане на полученото годишно предварително финансиране и вече получените 90 %.

Изключително важно е да се отбележи, че всяко забавяне на темповете на извършване на разходи по програмите, съфинансирани със средства от ЕС, спрямо разчетените данни, би довело до намаляване размера на разходите, които се сертифицират към ЕК, което ще се отрази в намаление на постъпленията към България през съответните години.

Графика: Приходи на Национален фонд - сметка за средства от ЕС за периода 2015-2018 г. (в млн. лв. и в % от БВП)

ОБЩА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА ЗА ПЕРИОДА 2016-2018 г.

Приоритетите в областта на селскостопанската политика са насочени към насърчаване развитието на приоритетни за страната сектори, осигуряване на стабилна пазарна среда, подкрепа на доходите на земеделските производители и развитие на селските райони.

Основните инструменти за провеждането на общата селскостопанска политика са директните плащания и пазарната подкрепа на земеделските производители (1-ви стълб на ОСП) и политиката за развитие на селските райони (2-ри стълб на ОСП).

По линия на първия стълб на ОСП ще постъпят средствата за подпомагане на земеделските производители по схеми за директни плащания и за пазарна подкрепа.

По схемата за единно плащане на площ през 2016 г. се предвижда да бъдат усвоени 1 410,6 млн. лв. директни плащания на земеделски производители – плащания за сметка на ЕС. През 2017 г. директните плащания ще възлизат на 1 549,9 млн. лв. и 1 551,4 млн. лв. за 2018 г.

Мерките за пазарна подкрепа за периода 2016-2018 г. се предоставят чрез различни механизми - интервенции, с цел стабилизиране на пазара в сектори като зърнени култури, ориз, мляко; експортни субсидии за компенсирани разликите в цените в ЕС и световния пазар; помощи за повишаване на консумацията на някои продукти; пазарна подкрепа за вино (преструктуриране на лозя), пчеларство и други.

Общият бюджет за финансиране на пазарни мерки за 2016 г. е в размер на 120,1 млн. лв., а за 2017 г. и 2018 г. съответно в размер на 118,9 млн. лв. и 115,4 млн. лв.

Съгласно законодателството на ЕС национално съфинансиране се прилага по следните пазарни мерки: Схема „Училищен плод“; „Подпомагане на групи производители на плодове и зеленчуци“; Подпомагане в сектор Вино - мярка „Промоции на вина в трети страни“; „Публична интервенция на зърно“; „Национална програма за пчеларство“ и „Промоционални програми за земеделски продукти“.

По линия на втория стълб на ОСП ще постъпят средствата за развитие на селските райони.

В средносрочен план средствата, които страната ни предвижда да усвоява по програмите на ЕС без съфинансирането към тях за селскостопанската политика са, както следва:

- за 2016 г. – 287,8 млн. лв.;
- за 2017 г. – 334,1 млн. лв.;
- За 2018 г. – 357,2 млн. лв.

За програмен период 2014-2020 г. се предвижда с финансираните мерки по ПРСР да се осъществят шест приоритета на ЕС за развитие на селските райони:

- стимулиране на трансфера на знания и иновациите в областта на селското и горското стопанство и селските райони;
- повишаване на конкурентоспособността на всички видове селскостопанска дейност и укрепване на жизнеспособността на стопанствата;
- насърчаване на организацията на хранителната верига и управлението на риска в селското стопанство;
- възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, зависещи от селското и горското стопанство;
- насърчаване на ефективното използване на ресурсите и подпомагане на прехода към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата икономика в селското стопанство, сектора на храните и горския сектор;
- насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическото развитие в селските райони.

ОБЩА РИБАРСКА ПОЛИТИКА ЗА ПЕРИОДА 2016-2018 г.

През 2016 г. ще работи Програмата за морско дело и рибарство за периода 2014-2020 г.

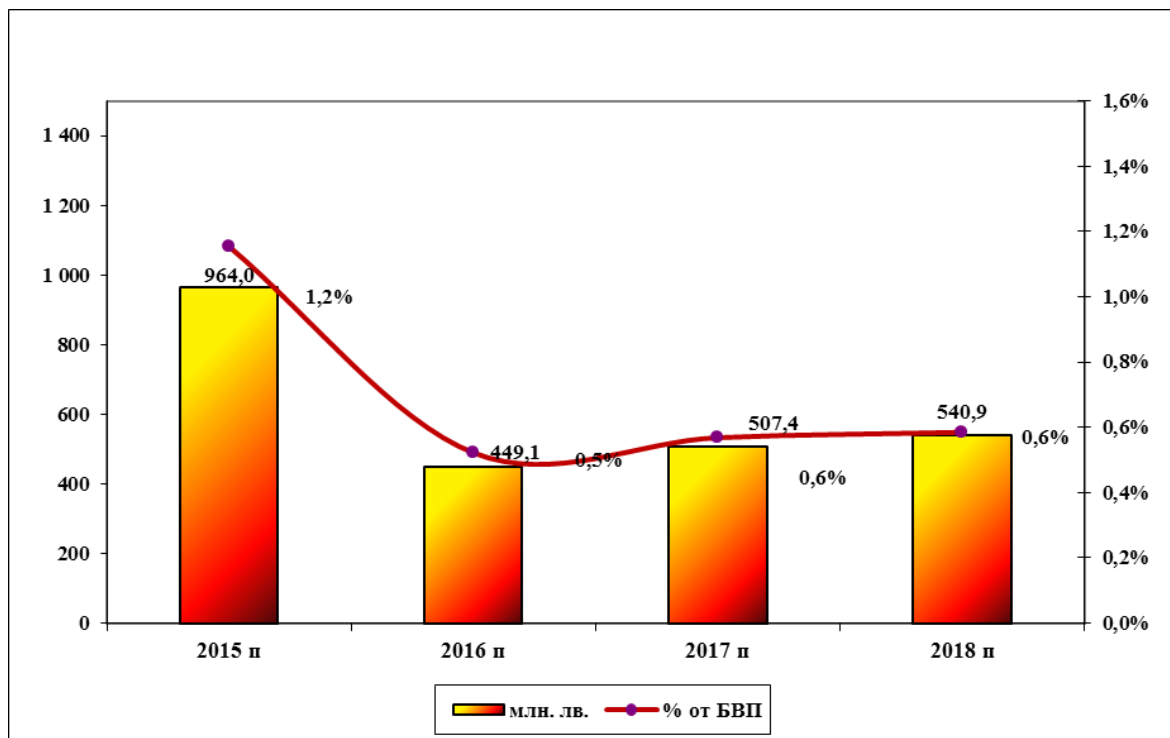
Преобладаващата част от мерките по Програмата за морско дело и рибарство са насочени към:

- повишаване на конкурентоспособността и жизнеспособността на предприятията в сектор рибарство;
- насърчаване на устойчиво, отличаващо се с ефективно използване на ресурсите рибарство;
- диверсификация на дейностите в рамките на сектор рибарство, както и в други сектори на морската икономика;
- подобряване на пазарната организация за продуктите на риболов и аквакултурите;
- рибарски пристанища, кейове за разтоварване и покрити лодкостоянки.

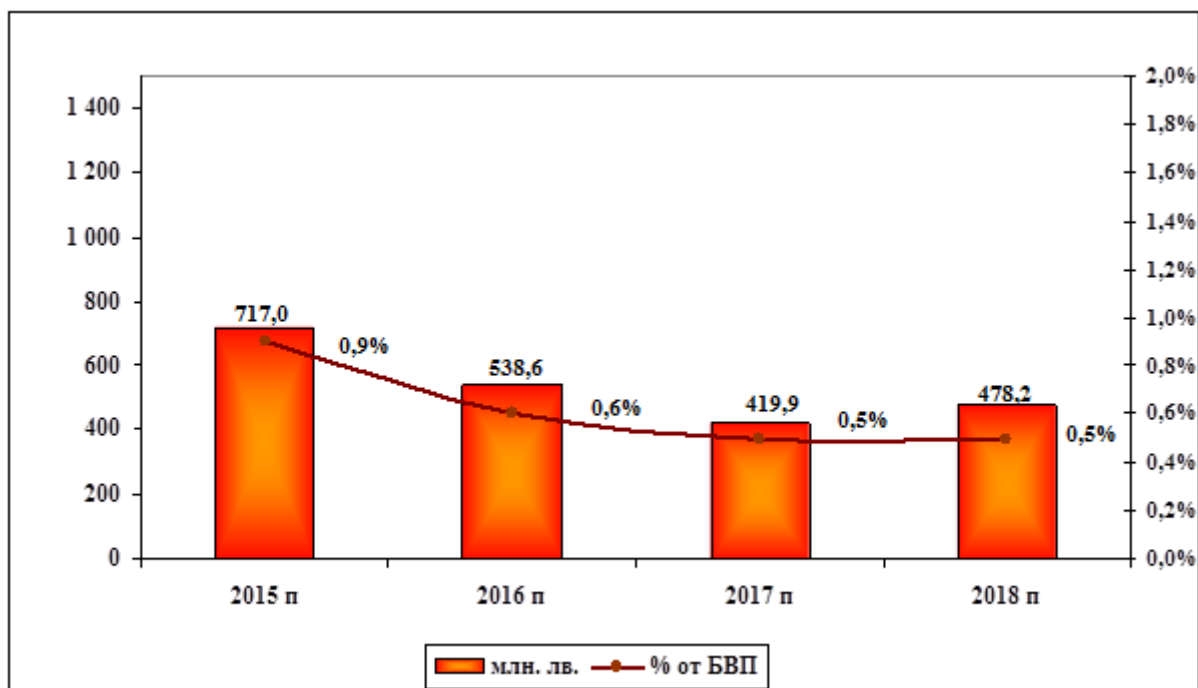
В средносрочен план средствата, които страната ни предвижда да усвоява по програмите на ЕС без съфинансирането към тях за общата рибарска политика са, както следва:

- за 2016 г. – 13,2 млн. лв.;
- за 2017 г. – 17,4 млн. лв.;
- за 2018 г. – 22,6 млн.лв.

Графика: Разходи на ДФ „Земеделие“ - сметка за средства от ЕС за периода 2015-2018 г. (в млн. лв. и в % от БВП)

Графика: Приходи на ДФ „Земеделие“ - сметка за средства от ЕС за периода 2015-2018 г. (в млн. лв. и в % от БВП)

ВНОСКА НА БЪЛГАРИЯ В БЮДЖЕТА НА ЕС

Прогнозата за размера на вноската на Република България в общия бюджет на ЕС е изготвена на база на Решение на Съвета от 26 май 2014 г. относно системата на собствени ресурси на ЕС (2014/335/ЕС), Евратом.

Вноската на България в бюджета на ЕС за финансовия период 2014-2020 г. се очаква да нарасне в резултат на въвеждането на нови моменти в методологията за изчисляване на собствените ресурси на ЕС.

За програмен период 2014-2020 г. ЕК предложи през м.юни 2011 г. промени в системата на собствени ресурси⁸. Европейският парламент подкрепи предложението на ЕК за реформа на системата за собствени ресурси, но въпреки това не бе постигнато съгласие за нейния окончателен вид и тя се запази в голяма степен непроменена.

Съветът на ЕС, който има водеща роля при приемането на Решението за собствени ресурси, одобри на 26 май 2014 г., след консултации с Европейския парламент и след получаване на становищата на Европейската сметна палата и на

⁸ Системата на собствените ресурси на ЕС осигурява финансирането на политиките и дейностите по общия бюджет на ЕС. Съгласно чл. 311 от ДФЕС системата на собствените ресурси осигурява основната част от приходите (93,7% за 2013 г.) на бюджета на ЕС. Другите приходи (данъчни и други отчисления от трудовото възнаграждение на персонала, лихви по банкови сметки, вноски от трети страни по някои програми на ЕС и др.) представляват малка част от общите приходи на бюджета на ЕС. Сегашната система на собствените ресурси е резултат от няколко последователни изменения на първоначалната система, въведена през 1970 г. с първото Решение за собствените ресурси.

Европейския икономически и социален комитет, следните промени в системата на собствените ресурси за новия програмен период:

- Намалява се процентът от събраните традиционни собствени ресурси, който остава в държавите-членки за покриване на административните разходи по събирането на традиционните собствени ресурси, от 25% на 20%;
- Има малки промени във временните корекции, а именно: за Германия, Швеция и Нидерландия ще се прилага намалена ставка (0,15%) на изискуемата сума на база на ДДС; Нидерландия, Швеция и Дания ще се ползват от брутни намаления на вноската на база на БНД за целия период, а Австрия само за първите три години от Многогодишната финансова рамка 2014-2020.

В прогнозните данни за вноската на България в бюджета на ЕС за 2016 г. е включена и допълнителна сума във връзка с влизането в сила през 2016 г. на Решение на Съвета от 26 май 2014 година относно системата на собствени ресурси на ЕС (2014/335/ЕС, Евратом), което ще се прилага със задна дата от 1 януари 2014 г. Във връзка с това ЕК ще преизчисли годишните вноски на държавите членки за 2014 г. и 2015 г. По предварителни разчети България ще трябва да плати допълнително общо за 2014 г. и 2015 г. около 50,4 млн. лв. – сума, която се очаква да бъде платена през 2016 г.

Прогнозният размер на вноската в бюджета на ЕС по години за периода 2016-2018 г. е, както следва:

Година	Вноска (в млн. лева)
2016	1 046,0
2017	1 050,7
2018	1 107,1

Съгласно новото Решение за собствените ресурси 2014/335/ЕС, Евратом, системата на собствените ресурси има следните компоненти:

1. Традиционни собствени ресурси – 80% от реално събраните мита и такси върху производството на захар и изоглюкоза;

2. Национална вноска, състояща се от:

- Ресурс на база на ДДС;
- Ресурс на база на БНД;
- Корекции:
 - Корекция за Обединеното кралство;
 - Брутни намаления на вноската на база на БНД за Нидерландия, Швеция и Дания за периода 2014-2020 г. и за Австрия за периода 2014-2016 г.;
 - намалената изискуема ставка за ресурса на база ДДС за Германия, Швеция и Нидерландия.

Следва да се има предвид, че независимо от предварителните прогнози за приходите от мита и такси върху производството на захар и изоглюкоза, държавите-членки превеждат (през месец $n+2$) в бюджета на ЕС 80% от реално събраните (през месец n) суми (производствените такси за изоглюкоза – еднократно, веднъж годишно до 2017 г. включително).

Мерките, свързани с администриране на производствените квоти в сектора на захарта и съответно таксите за производство на изоглюкоза, ще се прилагат до края на пазарната 2016/2017 г.

Прогнозираните ДДС-базии за България за периода 2016-2018 г. надвишават 50 % от прогнозирания БНД на страната за съответните години, поради което в съответствие с Решение 2014/335/ЕС, Евратом, в представената прогноза ресурсът на база ДДС е изчислен чрез прилагане на единната ставка към 50 % от БНД на България за всяка година от периода.

В хода на изпълнение на разходните политики по бюджета на ЕС е възможно да има промяна в размера на националните вноски на държавите-членки в зависимост от възникналите допълнителни или непредвидени нужди от средства, както и във връзка с периодичните актуализации на данните за ресурса на база ДДС и за ресурса на база БНД.

Част 6. Политика по дълга и финансирането

Политиката на правителството за управление на държавния дълг за следващия тригодишен период, в съответствие с основните цели и правила на фискалната политика и управлението на публичните финанси, ще бъде насочена към осигуряване необходимите средства за финансиране на държавния бюджет и рефинансиране на дълга в обращение като пряко следствие от нуждите за покриване на падежиращия се дълг, бюджетните дефицити и гарантиране стабилността на фискалния резерв. Управлението на държавния дълг ще бъде осъществявано при отчитане състоянието и перспективите за развитие на различни сектори на икономиката, обвързано с макроикономическите прогнози в тригодишен хоризонт и предлагайки различни варианти на действие в зависимост от благоприятстващите фактори на вътрешните и международните пазари и фискалния сектор.

Усилията ще бъдат насочени към обезпечаване достъпа на правителството до финансов ресурс чрез свободно пазарно-ориентирано финансиране както на местния, така и на външните пазари посредством основаната средносрочна програма за емитиране на държавни ценни книжа на международните капиталови пазари, след извършване на анализ и оценка на различните източници за дългово финансиране (вътрешни и външни) и спецификата и състоянието на дълговите пазари. Планирането и провеждането на емисионна политика за предлагане на пазарноориентирани инструменти ще бъде съобразено както с нуждите от финансиране, така и с инвеститорското търсене, вкл. поддържане на добре функциониращ и диверсифициран дългов пазар чрез предоставяне на високоликвидни, при подходящо съотношение доходност/риск дългови инструменти, позиционирани във всички матуриретни сегменти.

Паралелно ще бъдат изготвени необходимите нормативни и инфраструктурни изменения за насърчаване развитието на вторичния пазар на държавни ценни книжа посредством използването на място за търговия. По такъв начин се очаква да се постигне развитие и модернизация на пазара на държавни ценни книжа в България чрез възприемането на най-добрите пазарни практики от развитите финансови системи в ЕС и насърчаването на по-нататъшната му интеграция към единния вътрешен пазар, включително в посока засилване интеграцията и на чуждестранни инвеститори към местния пазар на суверенен дълг. Освен допълнителна диверсификация на инвеститорската база, тези промени са продиктувани и от регулаторните реформи на ниво ЕС.

6.1. Държавен дълг. Обслужване и финансиране

Отчитайки структурата на номиналния размер на държавния дълг в края на 2014 г.: 22 102,3 млн. лв., в т.ч. външен дълг – 13 850,6 млн. лв. (62,7 %) и вътрешен дълг – 8 251,8 млн. лв. (37,3 %), както и лихвената и валутна структура на дълга с ясно изразен превес на задълженията с фиксиран лихвен процент (89,0 %) и стабилизирани относителен дял на евровия и левовия компонент на дълга (88,6 %), и през следващия тригодишен период се предвижда при поемането на нови правителствени задължения да се запази тенденцията в структурно отношение на дълга с оглед предвидимост на средствата в бюджета, необходими за обезпечаване на обслужването на дълга.

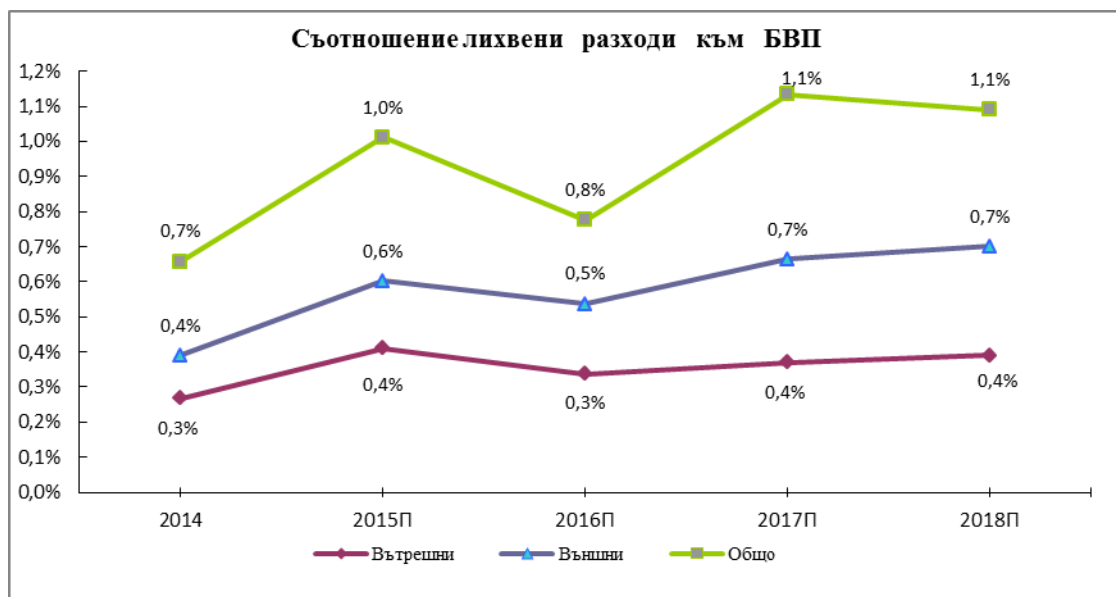
Запазването на максимална гъвкавост при избора на структурата на финансирането по отношение на пазари, инструменти и валути при съобразяване с пазарната ситуация за емитиране ще бъде от приоритетно значение през периода 2016-2018 г. Изборът на подходящ вариант за финансиране ще бъде резултат от текущите условия на пазара, нивото на търсене, както и очакваните стойности на лихвените проценти и на валутните курсове. В рамките на разглеждания период се предвижда предприемане на стъпки за удължаване на матуритета на дълга в обращение и изграждане на балансирана матуритетна структура на дълговото портфолио, паралелно с разширяване на еталонната крива на доходността.

Планира се максимално разширяване и диверсификация на инвеститорската база в български суверенен дълг посредством привличане по-широк кръг чуждестранни и институционални инвеститори. Ще бъдат прилагани всички възможни механизми за осигуряване на необходимото дългово финансиране, в т.ч. заеми и ценни книжа, както от вътрешни източници, така и от външни такива под различни форми като провеждане на аукциони, публични емисии, частен пласмент и т.н. В тази връзка стартира средносрочна програма за емитиране на дълг на международните капиталови пазари (MTN програма) с цел запазването на максимална гъвкавост при избора на структурата на финансирането по отношение на пазари, инструменти и валути, вкл. при съобразяване с пазарната ситуация. Програмата предоставя на Република България, като емитент на държавен дълг, възможност за гъвкавост при предлагането на ценни книжа чрез многократни траншове и с различни параметри за определен период от време. По такъв начин се постига и по-ефективно управление на рисковия профил на държавния дълг, по-конкретно - риска от рефинансиране, пазарния и ликвидния рискове. Създават се предпоставки за изграждане и на високостандартизирана бенчмарк крива на доходността и по външните ценни книжа.

Предвижда се емисионната активност на вътрешния пазар да обезпечи поддържането на ликвидна дългова крива в основните бенчмаркови сегменти и стандартизирани обеми.

Въз основа на допусканията и прогнозното нетно дългово финансиране за периода 2016-2018 г. съотношението държавен дълг към прогнозния БВП се очаква да възлезе на около 30,9 % към края на периода. Основна предпоставка за нарастване на държавния дълг е потребността от осигуряване на средства за рефинансиране на дълга в обръщение, финансиране на бюджетните дефицити и поддържане нивото на фискалния резерв като антицикличен механизъм за посрещане на текущи ликвидни дисбаланси.

През следващите три години съотношението на лихвените разходи спрямо прогнозния БВП се предвижда да се запази в рамките до около 1,1 %.

Предвид набавянето на финансов ресурс чрез пазарноориентирани източници на вътрешния и международните пазари, влияние върху лихвените разходи ще оказват както промяната в нивата на лихвените проценти, така и цената на дълговото финансиране.

6.2. Държавногарантиран дълг

Към края на 2014 г. размерът на държавногарантирания дълг възлиза на 0,7 млрд. лв., основна част от който се формира от външен държавногарантиран дълг. Държавногарантираният дълг възлиза на 0,8 % от БВП, което е предпоставка за ниска степен на уязвимост на дълговия портфейл при материализиране на условните задължения.

През 2014 г. частично бяха активирани издадените държавни гаранции по сключените от „ХОЛДИНГ БДЖ“ ЕАД кредитни споразумения с Международната банка за възстановяване и развитие, в размер на 1,2 млн. лв. и изплатени от предвидения по ЗДБРБ за 2014 г. резерв за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Държавногарантираният дълг, поет по Закона за кредитиране на студенти и докторанти към края на 2014 г. възлиза на 46,3 млн. лв. И през следващите години ще продължи прилагането на програмата за студентско кредитиране в България, като по този начин се създават условия за свободно развитие на висшето образование, както и

условия за достъп до висше образование чрез споделяне на финансовите отговорности между потребителите и държавата.

По отношение на поемането на нови държавни гаранции през периода 2016-2018 г. ще продължи следването на последователен аналитичен подход и законово регламентираната практика при отчитане степента на тяхната ефективност в контекста на изпълнението на поставените правителствени приоритети за насърчаване развитието на ключови сектори в икономиката.

6.3. Държавен дълг чрез финансов лизинг и други форми на държавен дълг

За периода 2016-2018 г. не се предвижда поемане на нов дълг под формата на финансов лизинг или други форми на дълг.

В номинално изражение дългът, формиран чрез поети договори за финансов лизинг, към края на 2014 г. възлиза на 18,2 млн. лв. Съгласно амортизационните планове погашенията по финансов лизинг за 2015 г. се предвижда да възлязат на 18,2 млн. лв. и 0,2 млн. лв. за 2016 г., с което окончателно се погасяват задълженията по сключените вече договори за финансов лизинг.

Отчетените за 2014 г. разходи за лихви възлизат на 1,5 млн. лв., като за 2015 г. се очаква да възлязат на около 0,7 млн. лв. и за 2016 г. – 6,7 хил. лв.

Приходи от приватизация и следприватизационен контрол

Прогнозните приходи от приватизация и следприватизационен контрол за периода 2016-2018 г. са съответно 29,1 млн. лв. за 2016 г., 33,2 млн. лв. за 2017 г. и 18,2 млн. лв. за 2018 г.

Допълнително се очакват приходи и в резултат на продажба на имоти, частна държавна собственост, миноритарни пакети и следприватизационен контрол.

Част 7. Перспективи за развитието на публичните финанси

Числови фискални правила за дефицита и оценка на устойчивостта на публичните финанси

Потенциален растеж и отклонение от потенциалния БВП

По оценки на МФ растежът на потенциалния БВП през 2014 г. е бил 1,8 % и се очаква да достигне 1,9 % през 2015 г. Плавното нарастване на общата факторна производителност ще допринесе за постепенно ускоряване на растежа за целия прогнозен период, като се очаква през 2018 г. той да достигне 2,2 %. Положителната динамика на пазара на труда, наблюдавана през 2014 г., се отрази и в спад на естествената норма на безработица. Нейното постепенно понижаване, заедно с покачването на коефициента на икономическа активност, ще компенсират намалението на населението в трудоспособна възраст и ще доведат до положителен принос на труда като фактор за потенциалния растеж през прогнозния период. През 2015 г. приносът на капитала за растежа на потенциалния БВП ще възлезе на 1,1 пр.п. Прогнозираното

забавяне в ръста на инвестициите през 2016 г. леко ще понижи приноса на капитала, но той ще продължава да е водещ за динамиката на потенциалния растеж.

За периода 2015-2016 г. се очаква по-висок растеж на потенциалния БВП спрямо фактическия и в резултат отрицателното отклонение от потенциала ще се разшири от 0,5 % до 0,8 %, съответно. През 2017 г. икономиката ще се приближи към потенциала, но забавянето във фактическия растеж през 2018 г., дължащ се на проблемите със застаряването на населението, ще доведе отново до разширяването на отрицателното отклонение до 0,7 %.

Таблица: Стойности на потенциалния растеж и на отклонението от потенциалния БВП		
Година	Потенциален растеж, %	Отклонение от потенциалния БВП, %
2014	1,8	0,0
2015	1,9	-0,5
2016	2,0	-0,8
2017	2,1	-0,6
2018	2,2	-0,7

Таблица: Приноси към потенциалния растеж (процентни пункта)			
Година	Труд	Капитал	ОФП
2014	0,1	1,1	0,5
2015	0,3	1,1	0,6
2016	0,4	1,0	0,6
2017	0,4	1,0	0,7
2018	0,3	1,0	0,8

Оценка на структурния бюджетен дефицит

Структурното бюджетно салдо се оценява на -2,7 % от БВП през 2014 и 2015 г. През периода 2016-2018 г. се предвижда поддържане на рестриктивна фискална политика, която ще допринесе за запазването на макроикономическата стабилност на страната и поддържането на дългосрочната устойчивост на публичните финанси. За всяка от годините се планира корекция на структурния дефицит с 0,5 пр.п., като през 2018 г. се очаква той да достигне -1,1 % от БВП. Така в края на прогнозния период структурният баланс ще бъде близък до заложената средносрочна бюджетна цел от -1,0 % от БВП.

Фискални рискове

Потенциалните фискални рискове се изразяват в отклонение на бюджетните приходни и разходни параметри от очакваните нива в хода на изпълнението на бюджета. Сравнителната вероятност за реализиране на рисковете е направена на база субективна експертна оценка пред основния сценарий залегнал в бюджетната прогноза. Описаните фискални рискове представляват обстоятелства, известни към датата на финализирането на фискалните прогнози, които могат да имат съществен ефект върху фискалната и икономическа перспектива, но не са достатъчно времево определени или не е ясен размерът им, за да се включат във фискалните прогнози.

Източниците на възможните фискални рискове включват общи тенденции или конкретни събития, които могат да повлияят на фискалната перспектива, като най-значимите са оценени в следната матрица (скала: висок, среден или нисък):

Източник на риска	Сравнителна вероятност за реализиране и канали	Въздействие върху бюджета, ако се реализира	Управление на риска
<i>Макроикономически</i>			
<p>Продължителен период на забавен европейски растеж и дефлация (кратко-/средносрочен хоризонт)</p>	<p>Висока</p> <p>Пряко отрицателно въздействие чрез каналите за търговия и инвестиции и равнищата на цените</p>	<p>Високо</p> <p>Нисък потенциален растеж, висока структурна безработица и ниски инвестиции; продължителен фискален натиск – по-ниски приходи от очакваното и по-високи разходи за изплащане на помощи</p>	<p>Неутрализиран до голяма степен чрез консервативното планиране на приходната страна на бюджета</p>
<p>Възобновяване на финансовото напрежение на нововъзникващите пазари и/или еврозоната (краткосрочен хоризонт)</p>	<p>Висока</p> <p>Неблагоприятни ефекти от финансовото напрежение в банките/предприятията майки и чрез каналите за търговия и инвестиции</p>	<p>Средно</p> <p>Натиск върху финансирането; по-ниски равнища на износа, заетостта, ПЧИ и растежа; продължителният спад повишава фискалния натиск</p>	<p>Неутрализиран до голяма степен чрез консервативното планиране на приходната страна на бюджета</p>
<p>Забавяне на външното и вътрешното търсене и икономическия растеж</p>	<p>Висока</p> <p>Натиск, който по-слабото от очакваното възстановяване на икономиката оказва чрез каналите за търговия и инвестиции и равнищата на цените</p>	<p>Високо</p> <p>Пряк натиск върху приходната част на бюджета; по-ниски равнища на износа, заетостта, ПЧИ и растежа</p>	<p>Неутрализиран до голяма степен чрез консервативното планиране на приходната страна на бюджета</p>
<p>Засилване на геополитическото напрежение, свързано с Русия и Украйна</p>	<p>Средна</p> <p>Отрицателни ефекти, свързани с каналите за търговия и инвестиции</p>	<p>Средно</p> <p>Отрицателен ефект върху икономическата и инвестиционната активност, както и увеличаване на цената на енергийните ресурси</p>	<p>Разкриването на потенциалните политически решения и ключови области на несигурност, които могат да имат съществен ефект върху фискалната перспектива е сравнително затруднено</p>
<p>Цени на петрола и енергийните ресурси</p>	<p>Висока</p> <p>Задържане на ниски</p>	<p>Средно</p> <p>По-ниски данъчни</p>	<p>Неутрализиран до</p>

на международните пазари	ценови нива на международните пазари	приходи в средносрочен план	голяма степен чрез консервативното планиране на приходната страна на бюджета
Прогноза на основните макроикономически показатели	Средна Неточност или разминаване със залегалите в бюджетната прогноза параметри, разработени на база на сценарии за развитие на националната и световната икономика	Високо Натиск върху приходната и разходната част на бюджета, особено по отношение на растежа на икономиката	Актуализиране на сценариите за развитие на националната и световната икономика, което ограничава риска от неточности
Изменения в нивата на безработица, особено сред младежите	Средна Неблагоприятно повишаване на търсенето на държавни услуги или трансферни плащания, дължащи се на основни структурни фактори	Средно Натиск върху разходната част на бюджета от промени в броя безработни с право на обезщетения за безработица	С цел управление на такива негативни процеси продължава изпълнението на редица мерки, свързани с намаляване равнището на младежка безработица
Експлицитни условни задължения (по силата на нормативен акт, договор или ясни политически ангажменти)			
Държавен дълг и държавни гаранции	Средно Неблагоприятни изменения в нивата на дълга и активиране на държавни гаранции Ограничен достъп до финансов ресурс чрез каналите на свободно пазарно-ориентирано финансиране както на местния, така и на външните пазари	Средно Затруднено покриване на извънредни задължения за разходи, които се пораждат от предоставени гаранции Неустойчивост на бюджетното финансиране	Запазване на максимална гъвкавост при избора на структурата на финансирането по отношение на пазари, инструменти и валути при съобразяване с пазарната ситуация за емитиране
Фискална консолидация (кратко-/средносрочен хоризонт)	Средна Недостатъчна фискална консолидация, породена от изменение на	Високо Затруднено покриване на извънредни задължения за разходи	С цел управление на този риск, доколкото

	икономическата активност Реализиране на косвени условни задължения и обезщетения Влошаване на данъчната събираемост	Ограничено изпълнение на приходната част на бюджета	икономическите условия са относително нестабилни, при прогнозирането на бъдещите приходи се наложи по-голяма степен на предпазливост
Имплицитни условни задължения			
	Средна	Средно	
Квазифискални дефицити, натрупвани от държавните предприятия или генерирането на дефицити по сметките на общините	Генериране на неявни задължения на общините и на държавните предприятия	Влошаване на фискалната устойчивост	Засилване на отчетността и контрола, както и въвеждане на изискване за балансирани бюджети на местно ниво са част от стъпките, които са предприети за запазване на фискалната устойчивост
	Средна	Средно	
Демографски промени	Нарастване на дела на населението на възраст от 65+ години води до нарастване на разходите за пенсии и здравни услуги. Натискът върху здравната система се изразява в повишено търсене на медицински услуги и необходимостта от дългосрочни грижи в средносрочен план	Натиск върху разходите на пенсионната и здравната система.	В резултат от прогнозите за негативни демографски промени, продължава реформата в пенсионната. В Националната програма за реформи са заложи мерки за ограничаване на ранното пенсиониране и изравняване на възрастта за пенсиониране на мъжете и жените

Фискални правила, процедури и качество на публичните финанси

С приемането на Закона за публичните финанси (ЗПФ) определянето на относими към фискалната политика цели по отношение на различни показатели беше обвързано с набор от фискални правила. Наличието на законова рамка, определяща правила, ограничения и процедури за действие при наличие на отклонения от заложените цели за даден показател са предпоставка за повишаване на предсказуемостта на провежданата фискална политика за гарантиране на устойчивостта на публичните финанси. В закона са определени както ограниченията/максимално допустимите граници и параметри на определени показатели, така и механизми, които се задействат в случаите на негативни фискални тенденции и/или констатирани значителни отклонения от поставените фискални цели.

В ЗПФ е запазена конструкцията от три фискални правила (балансово, дългово и разходно) на касова основа - за бюджетното салдо и максималния размер на разходите по консолидираната фискална програма, както и за съотношението на номиналния размер на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление” спрямо БВП към края на всяка година. Правилата са доразвити чрез включването на конкретни разпоредби за случаите на отклонение от целта (правило за салдото по консолидираната фискална програма) и корективни механизми за връщане до определеното с правилото ограничение (правило за съотношението на номиналния размер на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление” към БВП).

С оглед поддържане на устойчиви публични финанси и повишаване на качеството на официалните макроикономически и бюджетни прогнози се предвижда функционирането на фискален съвет, който ще изпълнява функциите на независим орган по смисъла на чл. 6 от Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 г. относно изискванията за бюджетните рамки на държавите-членки. Създаването на Фискалния съвет е предвидено в Закона за Фискален съвет и корективни механизми, приет от Народното събрание на 8 април 2015 г. Основна цел на съвета е независимото наблюдение и анализ на бюджетната рамка. С този закон са определени и корективните механизми по смисъла на чл. 23, ал. 3 от ЗПФ, които имат за цел коригиране на възникнало значително отклонение от средносрочната бюджетна цел за структурния дефицит или от стъпката за постигането ѝ съгласно Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики.

Доброто управление на публичните финанси изисква спазване на бюджетната процедура. Активното участие в бюджетния процес на всички бюджетни организации е условие за цялостния успех на процедурата и предпоставка за постигане на желаните крайни резултати от провеждането ѝ.

Във връзка с разширяване на обхвата на бюджетната рамка с бюджетните процедури от последните години беше натрупан опит с институционализирането на процесите и практиките по съгласуването и наблюдението на сектор „Държавно управление“. Ангажирането на бюджетните организации и юридически лица, контролирани от държавата и/или от общините, които не са част от консолидираната фискална програма, но попадат в обхвата на сектор „Държавно управление“ е положителна стъпка в развитието на бюджетния процес.

Бюджетната процедура за 2015 г. беше организирана и проведена съгласно правилата и изискванията на ЗПФ и аналогично на предходната отделните етапи бяха

реализирани в рамките на три правителства, без това да повлияе на процесите по бюджетното планиране. Планираните етапи и срокове за подготовката на Бюджет 2015 бяха повлияни от политическата обстановка и свързаните с нея финансово-икономически последици, което наложи предприемане на мерки, в т.ч. законодателни, за промени в бюджета за текущата година, които предизвикаха промени в базата за подготовката на Бюджет 2015 и на сроковете за реализиране на втория етап от бюджетната процедура. Въпреки отчетеното забавяне, произтекло от необходимото време за стартиране работата на новото правителство след проведените извънредни парламентарни избори през м.октомври и наложилата се втората актуализация на Бюджет 2014, своевременно беше разработен законопроектът за държавния бюджет за 2015 г. (и актуализацията на средносрочната бюджетна прогноза за периода 2015-2017 г. като мотиви към него), който беше приет от 43-то Народно събрание на 19 декември 2014 г. На процеса на подготовката на Бюджет 2015 повлияха и направените в края на предсрочно прекратения мандат на 42-то Народно събрание изменения и допълнения на ЗДБРБ за 2014 г., произтичащи от изменение на бюджета на НЗОК за 2014 г. (за утвърждаване на допълнителни разходи за здравноосигурителни плащания за сметка на намаление на бюджетите на бюджетните организации извън вече предвидения разходен буфер).

За да се гарантира финансовата стабилност на страната и да се осигури по-реална основа за подготовката на Бюджет 2015 беше изготвен и приет законопроект за изменение и допълнение на ЗДБРБ за 2014 г., който отразяваше ревизираните макроикономически прогнози за 2014 г., неизпълнението на приходите по държавния бюджет, сериозният натиск от страна на разходите в редица бюджетни системи, недостигът за финансиране на разходи по програмите и фондовете на ЕС и потенциални рискове от загуба на средства, проблемите в банковия сектор и др.

Въпреки кратките срокове след парламентарните избори и съставянето на правителство, законопроектът за държавния бюджет за 2015 г. и актуализираната СБП за периода 2015-2017 г. бяха одобрени с Решение № 791 на Министерския съвет от 1 декември 2014 г.

Стартирането на подготовката за Бюджет 2016 беше отбелязано с приемането на 30 януари 2015 г. от Министерския съвет на решение за бюджетната процедура за 2016 г. Тази процедура е базирана изцяло на ЗПФ, като в нея са спазени заложените в него изисквания за структурата и съдържанието на ключови бюджетни документи и срокове за тяхното приемане. Бюджетната процедура за 2016 г. е продължение на наложената през последните години практика, с която се гарантира устойчивост на бюджетния процес.

С процедурата се създава добра организация и осигуряване на необходимата координация между отделните разпоредители с бюджет в процеса на бюджетно планиране и съставяне на средносрочната бюджетна прогноза за периода 2016-2018 г. и на проекта на държавния бюджет за 2016 г.

Бюджетната процедура за 2016 г. е съобразена със сроковете по прилагането на механизмите и мерките, заложи в основните етапи на Европейския семестър. Осигурено е постигането на изискваната със семестъра съгласуваност между основните бюджетни документи на правителството с ангажиментите, свързани с мнението и препоръките на Съвета по изпълнението на мерките, заложи в Националната програма за реформи в рамките на Стратегия „Европа 2020” и в Конвергентната програма.

Средносрочната бюджетна прогноза за периода 2016-2018 г. се разработва на основата на средносрочната фискална стратегия на правителството за елиминиране на бюджетните дисбаланси и възстановяване на бюджетната позиция посредством провеждането на последователни, умерени и балансиращи стъпки за фискална консолидация. Периодът на действие на прогнозата покрива мандата на правителството и по този начин се прави връзка със средносрочните цели, заложи в управленската програма на правителството и фискалните приоритети на макрониво и на ниво разходни приоритети по секторите.

Стратегията на политиката в областта на качеството на публичните финанси е свързана от една страна с утвърждаването на практики по прилагането на ЗПФ, а от друга с продължаващия процес на усъвършенстване на програмното и ориентирано към резултатите бюджетниране. Целите в тази област на политика са насочени към повишаване качеството на управление на публичните финанси чрез реализиране на бюджетния процес съобразно ЗПФ, придържане към фискалните правила и ограничения и постоянното наблюдение на въздействието на бюджетното законодателство и неговото усъвършенстване, както и прилагане на добрите бюджетни практики.

В тази връзка едно от основните предизвикателства ще бъде създаването на система от приложими бюджетни практики и стандарти за прилагане на ЗПФ и изготвянето на унифицирани форми на документи и актове на съответните органи, свързани с прилагане на конкретни разпоредби на ЗПФ.

С цел повишаване ефективността на публичните разходи министрите, отговорни за провеждането на съответните секторни политики следва да се ангажират с реализиране на програми за структурни и функционални реформи в съответния сектор, които обхващат периода до 2017 г., в съответствие с разходните тавани, одобрени с последната средносрочна бюджетна прогноза. Програмите следва да включват и система от индикатори за изпълнение, които да измерват и оценяват постигането на планираните целеви стойности по показателите за ефективност.

С цел подобряване на процесите на стратегическо планиране и разработване на националните политики в съответствие с правителствените приоритети и възможностите за тяхното финансиране, законово беше определено изискване за създаване на устойчива класификация на разходите по области на политики и бюджетни програми. Изготвянето от страна на първостепенните разпоредители с бюджет, прилагащи програмен формат на бюджет (Министерския съвет, министерствата, държавните агенции и ДФ „Земеделие“) на бюджетните им прогнози за периода 2016-2018 г. следва да се основава на приетия с решение на Министерския съвет класификатор на разходите по области на политики и бюджетни програми от компетентността и отговорността на съответния първостепенен разпоредител с бюджет, с което се осигурява приемственост и последователност на изпълняваните от тях области на политики и бюджетни програми.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1

ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КФП ЗА 2014 г. И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КФП ЗА 2015 г.

1. Преглед на изпълнението на КФП за 2014 г.

ПОКАЗАТЕЛ	Отчет 2013 г.	Отчет 31.12.2014 г.			Изпълнение спрямо 2013 г.
		КФП*	Национален бюджет	Европейски средства ⁹	
к.1	к.2	к.3=к.4+к.5	к.4	к.5	к.6=к.3:к.2
ПРИХОДИ И ПОМОЩИ	28 977,2	29 409,1	26 626,7	2 782,4	101,5%
Данъчни приходи	22 370,3	23 027,8	23 027,8		102,9%
Преки данъци	3 901,5	4 275,9	4 275,9		109,6%
Косвени данъци	11 590,7	11 480,8	11 480,8		99,1%
Приходи от социално и здравноосиг. вноски	6 060,2	6 448,8	6 448,8		106,4%
Други данъци**	817,9	822,3	822,3		100,5%
Неданъчни приходи	3 950,5	3 460,0	3 455,3	4,6	87,6%
Помощи	2 656,3	2 921,4	143,6	2 777,8	110,0%
РАЗХОДИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	30 417,9	32 482,1	27 920,6	4 561,5	106,8%
Нелихвени***	28 795,0	30 947,4	26 385,9	4 561,5	107,5%
Текущи	24 681,9	26 005,3	24 747,3	1 257,9	105,4%
Капиталови (вкл. прираст на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция)	4 113,1	4 942,1	1 638,5	3 303,5	120,2%
Лихвени	688,8	579,9	579,9	0,0	84,2%
Вноски в общия бюджет на ЕС	934,1	954,9	954,9		102,2%
Трансфери - нето			-1 123,9	1 123,9	
БЮДЖЕТНО САЛДО	-1 440,7	-3 072,9	-2 417,8	-655,1	

* Данните са на база тримесечните отчети за касовото изпълнение на ПРБ

** Вкл. постъпленията от такси върху производството на захар и изоглюкоза

*** Вкл. отчетените разходи, предвидени в ЗИД на ЗДБРБ за 2014 г. като "Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи", които се отразяват по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи

Изпълнение на приходите

Постъпилите приходи и помощи за 2014 г. по консолидираната фискална програма са в размер на 29 409,1 млн. лв., 35,8 % от БВП, при 36,1 % за 2013 г.

Общата сума на **данъчните постъпления** (вкл. приходите от осигурителни вноски) за 2014 г. възлиза на 23 027,8 млн. лв. (98,8 % от годишните разчети към ЗИД

⁹ Европейски средства – включват средствата от Кохезионния и Структурните фондове на ЕС (администрирани от Националния фонд), средствата от Европейските земеделски фондове (администрирани от Разплащателната агенция към Държавен фонд „Земеделие“), както и всички други средства по програми и проекти, финансирани от фондове и институции на ЕС (администрирани и/или получени от бюджетни организации). Европейските средства включват и свързаното с тях национално съфинансиране.

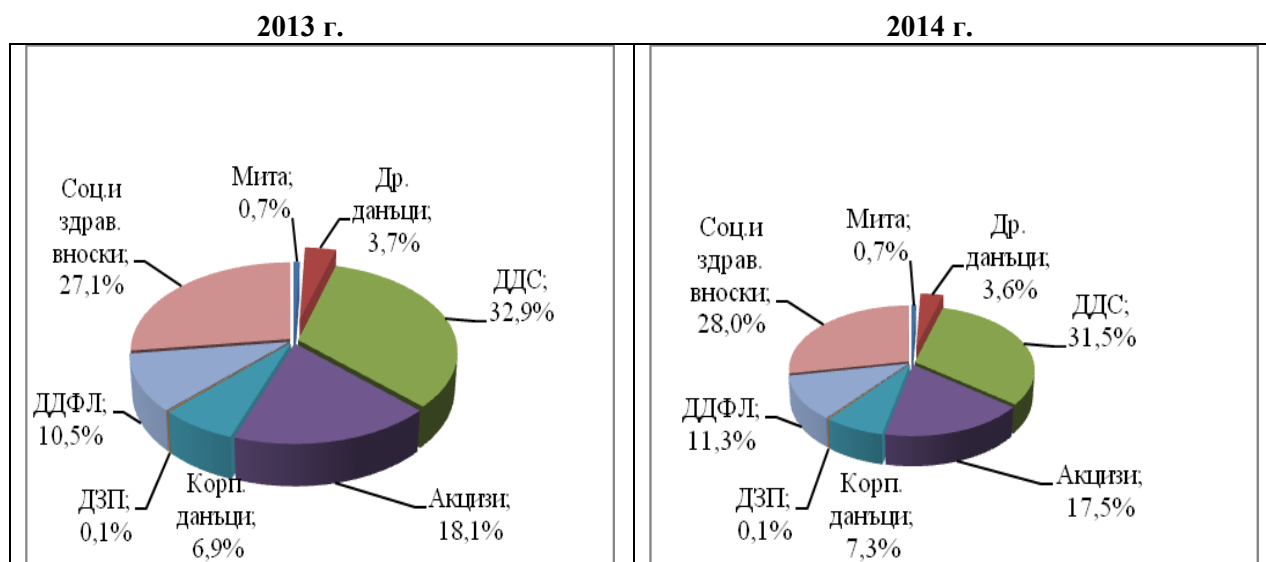
на ЗДБРБ за 2014 г.), като относителният им дял в общите постъпления по КФП е 78,3 %. В структурно отношение приходите от социално и здравноосигурителни вноски надвишават разчета за годината и в голяма степен компенсират изоставането при постъпленията от ДДС, с което данъчните приходи по КФП са близки до актуализираните разчети. Съпоставени с предходната година, данъчните приходи нарастват номинално с 657,4 млн. лв. (2,9 %), което основно се дължи на ръста при преките данъци и приходите от осигурителни вноски.

Приходите от *преки данъци* са в размер на 4 275,9 млн. лв., което представлява 99,9 % от планираните за годината, като спрямо предходната година те нарастват номинално с 374,4 млн. лв. (9,6 %). Приходите от *косвени данъци* са в размер на 11 480,8 млн. лв., което представлява 96,2 % от актуализирания годишен разчет. Постъпленията от *други данъци* (включват други данъци по ЗКПО, имуществени данъци и др.) са в размер на 822,3 млн. лв., което представлява 101,5 % спрямо предвидените към ЗИД на ЗДБРБ за 2014 г. Приходите от *социалноосигурителни и здравни вноски* са в размер на 6 448,8 млн. лв. или 102,7% спрямо планираните за годината, като спрямо 2013 г. нарастват с 388,6 млн. лв. (6,4 %).

Неданъчните приходи са в размер на 3 460,0 млн. лв., което представлява 100,8 % изпълнение на актуализираните годишни разчети. Това е с 490,6 млн. лв. по-малко от предходната година, което се дължи на базов ефект от постъпили приходи с еднократен характер през 2013 г. (от дивидент за държавата и присъдени суми в полза на държавата).

Постъпленията от *помощи* от страната и чужбина (вкл. помощите от фондовете на ЕС) са в размер на 2 921,4 млн. лв., което представлява 90,3 % от годишния разчет.

На следната графика е представена структурата на данъчните приходи по КФП:

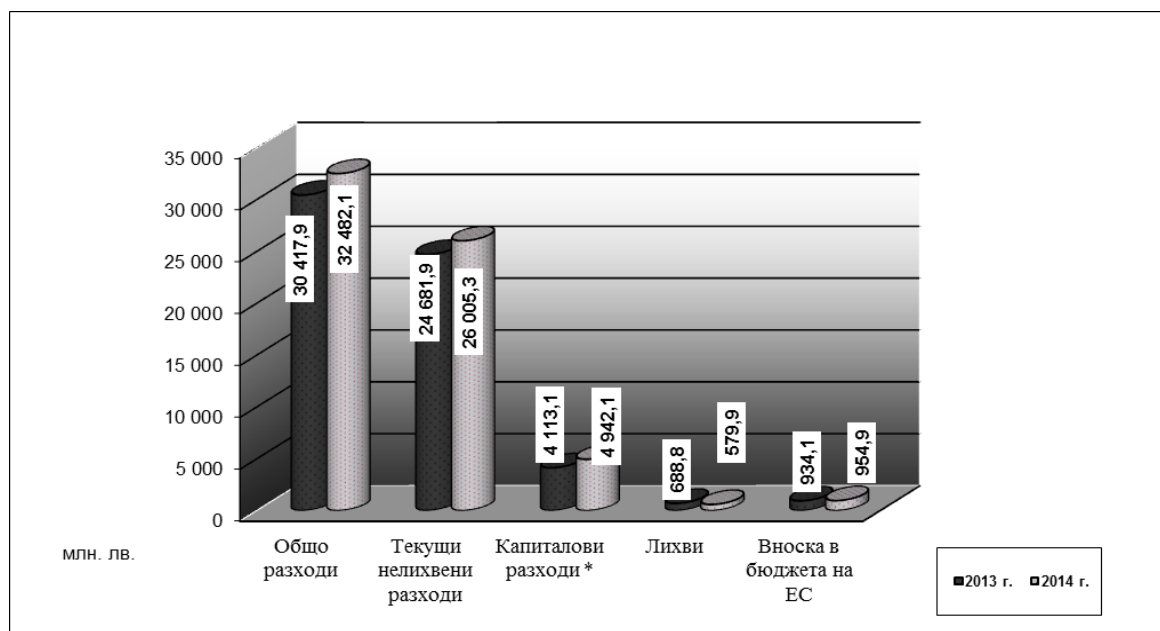
Изпълнение на разходите

Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) за 2014 г. са в размер на 32 482,1 млн. лв., което представлява 39,5 % от БВП срещу 37,9 % за 2013 г.

Спрямо 2013 г. общо разходите по КФП са нараснали с 2 064,2 млн. лв. (6,8 %), което се дължи основно на ускореното усвояване на средствата по програмите и фондовете на ЕС и на ръст при социалните и здравноосигурителните плащания. Разходите по сметките за средства от ЕС (вкл. националното съфинансиране) нарастват с 23,8 % (875,7 млн. лв.) спрямо 2013 г., а социалните и здравноосигурителните разходи – със 7,5 % (942,9 млн. лв.) спрямо отчетените за 2013 г.

Разгледани по икономически елементи разходите по КФП са, както следва: **лихвените разходи** са в размер на 579,9 млн. лв., **текущите нелихвени разходи** – 26 005,3 млн. лв. и **капиталовите разходи** – 4 942,1 млн. лв.

Основни разходни показатели по КФП за 2013 г. и 2014 г.

Разходи по основните съставни бюджети по КФП

Държавен бюджет

Общият размер на разходите по държавния бюджет (вкл. трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) за 2014 г. е 20 266,4 млн. лв. или 97,1 % от предвидените със ЗИД на ЗДБРБ за 2014 г.

Нелихвените разходи по държавния бюджет (без трансферите за др. бюджети) за 2014 г. са в размер на 7 961,2 млн. лв., което представлява 95,1 % от актуализирания годишен разчет, като спрямо предходната година намаляват номинално с 58,6 млн. лв. (0,7 %).

Разходите за заплати, възнаграждения и осигурителни вноски са в общ размер на 3 371,6 млн. лв. или 102,4 % спрямо планираните за 2014 г. Превишението на плана се дължи основно на по-високите разходи за заплати и осигурителни вноски на

Министерство на вътрешните работи във връзка с приети промени в Закона за Министерството на вътрешните работи. Това наложи с приетата през месец ноември 2014 г. актуализация на бюджета да бъдат отпуснати допълнителни разходи от централния бюджет за обезпечаване на възникналия недостиг.

Разходите за издръжка са в размер на 2 048,2 млн. лв. (93,0 % от актуализирания разчет за годината). Това са основно разходи за горива, енергия, външни услуги, текущ ремонт, медикаменти, консумативи, други възнаграждения и плащания на персонала и др., извършени от първостепенните разпоредители с бюджет, които попадат в обхвата на държавния бюджет.

Социалните разходи (вкл. разходите за стипендии) са в размер на 986,3 млн. лв. или 99,4 % от предвидените за годината и са основно разходи по бюджета на МТСП за обезщетения по Закона за социално подпомагане, Закона за интеграция на хората с увреждания, Закона за семейните помощи за деца и др.

Разходите за субсидии са в размер на 923,7 млн. лв. или 109,9 % спрямо планираните за годината. От тях 171,3 млн. лв. са субсидии за „БДЖ – Пътнически превози” ЕООД (95,2 % от планираните в ЗДБРБ за 2014 г.) и 11,9 млн. лв. (95,3 % от планираните в ЗДБРБ за 2014 г.) за „Български пощи” ЕАД. Средствата са планирани и отчетени по бюджета на Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията. По Схемите за национални доплащания за тютюн за кампания 2013 г. са изплатени субсидии на производителите на тютюн в размер на 107 млн. лв.

Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 631,4 млн. лв.

Лихвените плащания по държавния бюджет за 2014 г. са в общ размер на 541,8 млн. лв. или 81,5 % от предвидените в годишните разчети.

Нетният размер на *трансферите* по държавния бюджет за 2014 г. е 10 808,6 млн. лв.

Разходи по бюджетите на социалноосигурителните фондове

Извършените разходи по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове (НОИ, НЗОК, УПФ и ФГВРС) за 2014 г. са в размер на 12 561,4 млн. лв., което представлява 102,1 % спрямо разчета за годината, в т.ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 9 318,7 млн. лв. и здравноосигурителни плащания в размер на 3 094,8 млн. лв.

Разходи по бюджетите на общините

Извършените разходи по общинските бюджети, включително и за сметка на предоставените целеви трансфери от други бюджети, са в размер на 4 899,8 млн. лв. или 116,8 % спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2014 г. Текущите разходи възлизат на 4 013,7 млн. лв. (114,4 % спрямо годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 886,2 млн. лв. или 129,3 % спрямо разчета за годината.

Бюджетно салдо по КФП за 2014 г.

Бюджетният дефицит по КФП за 2014 г. е в размер на 3 072,9 млн. лв. (3,7 % от БВП), който се формира от дефицит по националния бюджет в размер на 2 417,8 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 655,1 млн. лв.

Общият размер на **касовите постъпления от ЕС** (от Структурните и Кохезионния фондове, от ЕЗФРСР и ЕФР, от средства за директни плащания към земеделските производители и плащания по пазарни мерки и др.) за 2014 г. е 4 266,4 млн. лв. Нетните постъпления от ЕС към 31.12.2014 г. (касови постъпления от ЕС, намалени с вноската в общия бюджет на ЕС) са положителни в размер на 3 311,6 млн. лв.

Размерът на **фискалния резерв**¹⁰ към 31.12.2014 г. е 9,2 млрд. лв., в т.ч. 8,1 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 1,1 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

2. Оценка на изпълнението на КФП за 2015 г.

Първите месеци на годината очертаха положително развитие от страна на приходите при някои данъци, като приходите по КФП към февруари нарастват номинално с 13,3 на сто спрямо същия период на предходната година. Независимо от ранния етап на изпълнението на бюджета се очаква в годишен план добро изпълнение на приходите. Следва да се отбележат обаче и потенциалните рискове, свързани основно с влошаване на външната среда, развитието на цените на петрола на международните пазари и курса на щатския долар спрямо допусканията при изготвянето на макрорамката на Бюджет 2015. С оглед подобряване на събираемостта приходните администрации са набелязали съответните мерки, както и такива, свързани с борба срещу опитите за укриване на данъци, данъчни и митнически престъпления и други.

Към момента параметрите по разходите се развиват съобразно фискалната рамка за годината, като разходите за първите два месеца представляват 14,8 на сто от плана за годината. От страна на разходите основните потенциални рискове се свързват с навлизането на проектите по оперативните програми, Програмата за развитие на селските райони, Програмата за развитие на сектор рибарство и др. за програмния период 2007-2013 г. в заключителна фаза. Това предполага от една страна максимални усилия за недопускане на загуба на средства по програмите от управляващите органи, но от друга е възможно да възникне натиск за допълнителни разходи по сметките за средства от ЕС на Национален фонд, Разплащателна агенция към ДФ „Земеделие” и на бенефициенти - бюджетни организации.

Положителното развитие от страна на приходите и запазването на разходите под нивото за същия период на предходната година се отразиха в подобрене на бюджетния дефицит за първите два месеца на годината с 0,7% от БВП. По данни от

¹⁰ Съгласно § 1, т. 41 от Допълнителните разпоредби на Закона за публичните финанси в обхвата на фискалния резерв се включват и вземанията от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет към края на месец февруари 2015 г. дефицитът по КФП е размер на 105,5 млн. лв. (0,1 % от прогнозния БВП) и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 73,3 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 178,8 млн. лв.

На база допускане за запазване на положителните тенденции в приходите от първите месеци на 2015 г. и в същото време по-високи разходи по европейските програми в годишен план може да се очаква постигане на заложената фискална цел за годината - дефицит в размер на 3,0 % от прогнозния БВП по КФП на касова основа. В средносрочен хоризонт се предвижда България да продължи да следва благоразумна фискална политика, насочена към последователна фискална консолидация, засилване устойчивостта на българската икономика и неутрализиране в максимална степен на потенциалните рискове от вътрешните и външните дисбаланси.

Приложение № 2

Основни допускания по средносрочната бюджетна прогноза за периода 2016-2018 г.

	ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ ЗА ПЕРИОДА 2016-2018 г.	Мерна единица	2016 г.	2017 г.	2018 г.
№	А	Б	1	2	3
1.	Размер на данъчната ставка за облагане с ДДС в т.ч.: - Данъчната ставка за настаняване, предоставяно в хотели и подобни заведения	%	20 9	20 9	20 9
2.	Размер на основната данъчна ставка на корпоративния данък	%	10	10	10
3.	Данък върху доходите на физическите лица, основна ставка в т.ч.: - Данъчна ставка за данъка върху доходите от стопанска дейност на едноличните търговци - Данък върху доходите от лихви по депозитни сметки в търговски банки	%	10 15 8	10 15 8	10 15 8
4.	Данъци, удържани при източника в т.ч.:				
4.1.	Данък, удържан при доходи от дивидентите и ликвидационните дялове, в т.ч.: - от дивидентите и ликвидационните дялове разпределени в полза на чуждестранно юридическо лице, което е местно лице за данъчни цели на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство и другите лица по чл. 194, ал. 3 от ЗКПО	%	5 0	5 0	5 0

№	А	Б	1	2	3
4.2.	Данък върху доходите на чуждестранни юридически лица в т.ч.: - Данъчна ставка за данъка върху доходите от лихви, авторски и лицензионни възнаграждения, когато са изпълнени допълнителните условия по чл. 195, ал. 7-12 от Закона за корпоративното подоходно облагане	%	10 0	10 0	10 0
5.	Данък върху разходите	%	10	10	10
6.	Данък върху хазартната дейност от игри, при които залогът за участие е чрез цената на телефонна или друга електронна съобщителна услуга (основна ставка)	%	15	15	15
7.	Данък върху приходите на бюджетни предприятия в т.ч.: - на общините	%	3	3	3
			2	2	2
8.	Акцизи				
	в т.ч.:				
8.1.	Акциз на безоловен бензин	лв./1000 л.	710	710	710
8.2.	Акциз на газьол	лв./1000 л.	645	645	645
8.3.	Акциз на втечен нефтен газ (LPG)	лв./1000 л.	340	340	340
8.4.	Акциз на керосин	лв./1000 л.	645	645	645
8.5.	Акциз на кокс и въглища	лв./гигаджаул	0,60	0,60	0,60
8.6.	Акциз на електрическа енергия	лв./MWh	2	2	2
8.7.	Акциз на цигари - общ	лв./1000 къса	161	168	177
8.8.	Акциз на тютюн за пушене (за лула и цигари)	лв./кг	152	152	152
8.9.	Акциз на пури и пурети	лв./1000 къса	270	270	270
8.10.	Акциз на спиртни напитки (етилков алкохол)	лв./хектолитър	1 100	1 100	1 100
	- Акциз на етилов алкохол (ракия) - намалена ставка		550	550	550
8.11.	Акциз на междинни продукти	лв./хектолитър	90	90	90

№	А	Б	1	2	3
8.12.	Акциз на бира - основна ставка	лв./хектолитър градус Плато	1,5	1,5	1,5
	- намалена ставка за бира, произведена от независими малки пивоварни		0,75	0,75	0,75
8.13.	Акциз на природния газ: *	лв./гигаджаул			
	- използван като моторно гориво		0,85*	0,85*	0,85*
	- използван като гориво за отопление		0,60	0,60	0,60
9.	Данък върху застрахователните премии	%	2	2	2
10.	Размер на минималната работна заплата	лева	420 от 1-ви януари	460 от 1-ви януари	460 от 1-ви януари
11.	Размер на осигурителните вноски за държавното обществено осигуряване в т.ч.:				
11.1.	за фонд „Пенсии” **	%	17,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 12,8 за родените след 31 декември 1959 г.	17,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 12,8 за родените след 31 декември 1959 г.	17,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 12,8 за родените след 31 декември 1959 г.
11.2.	за фонд „Общо заболяване и майчинство”	%	3,5	3,5	3,5
11.3.	за фонд „Трудова злополука и професионална болест”	%	0,7 /от 0,4 до 1,1 на сто в зависимост от степента на риска/	0,7 /от 0,4 до 1,1 на сто в зависимост от степента на риска/	0,7 /от 0,4 до 1,1 на сто в зависимост от степента на риска/
11.4.	за фонд „Безработица”	%	1	1	1
12.	Размер на осигурителната вноска за здравно осигуряване	%	8	8	8
13.	Размер на осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване – универсални пенсионни фондове	%	5	5	5

№	А	Б	1	2	3
14.	Размер на осигурителната вноска за Учителския пенсионен фонд	%	4,3	4,3	4,3
15.	Размер на осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване за работещите при условията на първа и втора категория труд - професионални пенсионни фондове	%	12 на сто - за лицата, работещи при условията на I категория труд; 7 на сто - за лицата, работещи при условията на II категория труд	12 на сто - за лицата, работещи при условията на I категория труд; 7 на сто - за лицата, работещи при условията на II категория труд	12 на сто - за лицата, работещи при условията на I категория труд; 7 на сто - за лицата, работещи при условията на II категория труд
16.	Размер на вноската за фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“	%	0	0	0
17.	Размер на гарантирания минимален доход (ГМД)	лева	65	65	65
18.	Максимален месечен размер на осигурителния доход през календарната година	лева	2 600	2 600	2 600
19.	Минимален месечен размер на осигурителния доход през календарната година за самоосигуряващите се лица	лева	до 5 400 лв. - 420 лв. 5 400/6 500 лв. - 450 лв. 6 500/7500 лв. - 500 лв. над 7 500 лв. - 550 лв.	до 5 400 лв. - 460 лв. 5 400/6 500 лв. - 500 лв. 6 500/7500 лв. - 550 лв. над 7 500 лв. - 600 лв.	до 5 400 лв. - 460 лв. 5 400/6 500 лв. - 500 лв. 6 500/7 500 лв. - 550 лв. над 7 500 лв. - 600 лв.
20.	Разпределение на осигурителните вноски между осигурители и осигурени в т.ч.				
20.1.	Разпределение на осигурителните вноски за социалноосигурителни фондове между осигурители и осигурени лица (с изключение на фонд „Пенсии“)	съотношение	60:40	60:40	60:40
20.2.	Разпределение на осигурителната вноска за фонд “Пенсии” между осигурители и осигурени	съотношение	9,9:7,9 за лицата родени преди 1 януари 1960 г.; 7,1:5,7 за лицата родени след 31 декември 1959 г.	9,9:7,9 за лицата родени преди 1 януари 1960 г.; 7,1:5,7 за лицата родени след 31 декември 1959 г.	9,9:7,9 за лицата родени преди 1 януари 1960 г.; 7,1:5,7 за лицата родени след 31 декември 1959 г.

№	А	Б	1	2	3
20.3.	Разпределение на здравноосигурителната вноска между осигурители и осигурени	съотношение	60:40	60:40	60:40
21.	Размер на трансфера за фонд „Пенсии” върху сбора от осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година	%	12	12	12
22.	Минимален размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст	лева	Осъвременяване по Швейцарското правило - считано от 1 юли	Осъвременяване по Швейцарското правило - считано от 1 юли	Осъвременяване по Швейцарското правило - считано от 1 юли
23.	Максимален размер на получаваните една или повече пенсии	лева	910	910	910
24.	Пенсионна политика		Осъвременяване по Швейцарското правило - считано от 1 юли	Осъвременяване по Швейцарското правило - считано от 1 юли	Осъвременяване по Швейцарското правило - считано от 1 юли
25.	Размер на месечното парично обезщетение за отглеждане на малко дете	лева	340	340	340
26.	Размер на средномесечния доход по чл. 4 от Закона за семейни помощи за деца	лева	350	350	350
27.	Размер на еднократната помощ при бременност по чл. 5а от Закона за семейни помощи за деца	лева	150	150	150
28.	Размер на еднократната помощ при раждане по чл. 6, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца в т.ч.				
28.1.	- за първо дете	лева	250	250	250
28.2.	- за второ дете	лева	600	600	600
28.3.	- за трето и всяко следващо дете	лева	200	200	200

№	А	Б	1	2	3
29.	Размер на допълнителната еднократна помощ за дете с установени трайни увреждания 50 и над 50 на сто до навършване на двегодишна възраст по чл. 6, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца	лева	100	100	100
30.	Размер на месечната помощ при отглеждане на дете до завършване на средното образование, но не повече от 20-годишна възраст, по чл. 7, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца в т.ч.				
30.1.	- за първо дете	лева	35	35	35
30.2.	- за второ дете	лева	50	50	50
30.3.	- за трето и всяко следващо дете	лева	35	35	35
31.	Размер на еднократната помощ за отглеждане на близнаци до навършване на една година по чл. 6а от Закона за семейни помощи за деца	лева	1 200	1 200	1 200
32.	Размер на еднократната помощ за отглеждане на дете до навършване на една година от майка студентка, учаща в редовна форма на обучение, по чл. 8в от Закона за семейни помощи за деца	лева	2 880	2 880	2 880
33.	Размер на месечните помощи за отглеждане на дете до една година по чл. 8, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	100	100	100
34.	Размер на месечната добавка за отглеждане на деца с трайни увреждания до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст по чл. 8д от Закона за семейни помощи за деца	лева	240	240	240

№	А	Б	1	2	3
35.	Минимален дневен размер на обезщетението за безработица по чл. 54б, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване	лева	7,20	7,20	7,20
36.	Ниво на салдото по консолидираната фискална програма	% от БВП	-2,5	-2,0	-1,5

Забележки:

* **По т. 8.13.** - акцизната ставка върху природния газ за моторно гориво в размер на 0,85 лв. за гигаджаул е запазена до постановяване на акт за несъответствие от Европейската комисия с правилата в областта на държавните помощи.

** **По т. 11.1.** - посочените размери за осигурителната вноска за фонд "Пенсии" за лицата родени след 31 декември 1959 г. са за лицата, които се осигуряват за допълнително задължително пенсионно осигуряване в универсален пенсионен фонд.

Приложение № 3

КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПЕРИОДА 2014-2018 г.

Показатели	2014	2015	2016	2017	2018
млн. лв.	Предв. отчет	Програма	Прогноза	Прогноза	Прогноза
Приходи, помощи и дарения	29 409,1	30 348,2	31 160,4	32 479,3	33 654,0
Данъчно-осигурителни приходи	23 027,8	24 011,8	25 041,8	25 917,3	26 697,2
<i>Преки данъци</i>	<i>4 275,9</i>	<i>4 399,0</i>	<i>4 538,9</i>	<i>4 720,7</i>	<i>4 855,6</i>
Корпоративни данъци	1 679,3	1 632,2	1 750,0	1 823,7	1 901,9
от нефинансови предприятия	1 533,2	1 487,2	1 598,0	1 662,2	1 737,4
от финансови институции	146,1	145,0	152,0	161,5	164,5
Данъци върху доходите на физическите лица	2 596,6	2 766,9	2 788,9	2 897,0	2 953,7
<i>Приходи на социалното и здравното осигуряване</i>	<i>6 448,8</i>	<i>6 650,0</i>	<i>6 691,6</i>	<i>6 864,8</i>	<i>6 979,8</i>
Осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване	4 520,9	4 609,3	4 643,9	4 786,7	4 867,0
Здравноосигурителни вноски	1 927,9	2 040,7	2 047,8	2 078,1	2 112,8
<i>Косвени данъци</i>	<i>11 480,8</i>	<i>12 096,7</i>	<i>12 910,1</i>	<i>13 398,7</i>	<i>13 893,8</i>
ДДС	7 264,4	7 741,3	8 411,1	8 781,2	9 141,3
Акцизи	4 038,7	4 180,4	4 320,0	4 438,0	4 571,5
Данък върху застрахователните премии	24,5	30,3	34,0	34,5	36,0
Мита и митнически такси	153,1	144,8	145,0	145,0	145,0
<i>Такса върху производството на захар и изоглюкоза</i>	<i>1,0</i>	<i>1,0</i>	<i>1,0</i>	<i>1,0</i>	<i>1,0</i>
<i>Други данъци</i>	<i>821,3</i>	<i>865,0</i>	<i>900,2</i>	<i>932,0</i>	<i>967,1</i>
Неданъчни приходи	3 460,0	3 342,5	3 479,7	3 489,6	3 570,8
<i>Превъзпение на приходите над разходите на БНБ</i>	<i>62,3</i>	<i>42,0</i>	<i>41,9</i>	<i>19,7</i>	<i>21,7</i>
<i>Други</i>	<i>3 397,7</i>	<i>3 300,5</i>	<i>3 437,8</i>	<i>3 469,9</i>	<i>3 549,1</i>
Приходи от такси	1 850,9	1 762,3	1 753,9	1 770,2	1 782,9
Приходи и доходи от собственост	1 021,7	1 047,1	1 039,2	1 051,0	1 110,6
Глоби, санкции и наказателни лихви	213,3	156,1	158,2	160,4	162,2
Постъпления от продажба на нефинансови активи	262,4	276,0	432,6	434,6	436,6
Приходи от концесии	123,0	113,7	104,8	104,8	107,8
Други приходи	-73,6	-54,7	-51,0	-51,0	-51,1
Помощи и дарения	2 921,4	2 993,9	2 638,8	3 072,4	3 386,0
Помощи и дарения от страната	22,3	15,9	19,4	19,8	20,2
Помощи и дарения от чужбина	2 899,1	2 978,0	2 619,5	3 052,6	3 365,8

Показатели	2014*	2015	2016	2017	2018
	млн. лв.	Предв. отчет	Програма	Прогноза	Прогноза
Общо разходи и Вноска в бюджета на ЕС	32 482,1	32 837,1	33 345,4	34 299,2	35 079,0
Разходи	31 527,2	31 857,2	32 299,4	33 248,5	33 971,9
<i>Нелихвени разходи</i>	<i>30 947,4</i>	<i>30 985,5</i>	<i>31 518,3</i>	<i>32 298,7</i>	<i>32 939,6</i>
Текущи разходи	25 802,3	26 080,3	26 414,6	27 011,5	27 588,0
<i>Текущи нелихвени разходи</i>	<i>25 222,4</i>	<i>25 208,5</i>	<i>25 633,5</i>	<i>26 061,7</i>	<i>26 555,7</i>
Заплати и стипендии	4 677,3	4 402,9	4 523,9	4 540,5	4 553,0
Заплати	4 552,5	4 331,3	4 451,2	4 467,3	4 481,1
Стипендии	124,8	71,6	72,7	73,2	71,9
Осигурителни вноски	1 378,5	1 318,8	1 349,6	1 353,2	1 352,8
Издръжка - общо	4 479,3	4 744,7	4 697,9	4 669,8	4 762,1
Субсидии - общо	1 419,2	1 327,5	1 320,2	1 400,2	1 428,5
Субсидии	1 326,1	1 246,6	1 239,4	1 319,3	1 347,6
Субсидии за осъществяване на болнична помощ	93,1	80,8	80,8	80,8	80,8
Социално осигуряване и грижи	13 268,1	13 414,7	13 741,9	14 098,1	14 459,2
Пенсии	8 136,0	8 371,9	8 629,0	8 863,2	9 134,2
Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	2 316,8	2 347,7	2 388,6	2 403,3	2 410,7
Здравноосигурителни плащания	2 815,3	2 695,1	2 724,4	2 831,6	2 914,3
Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина	30,0	10,5	11,5	12,5	12,5
Прираст на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция	28,6	19,2	19,2	19,2	19,2
Капиталови разходи	4 509,1	5 374,2	5 464,0	5 803,3	5 941,0
Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи	1 157,3	373,0	390,0	402,0	411,2
- по бюджетите на бюджетните организации	279,8	303,0	308,0	320,0	329,2
НЗОК	279,5	301,9	306,9	318,9	328,1
Народно събрание		0,5	0,5	0,5	0,5
Съдебна власт	0,2	0,6	0,6	0,6	0,6
- за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия	70,3	70,0	70,0	70,0	70,0
- за помощ за възстановяване при бедствия			12,0	12,0	12,0
Лихви	579,851	871,8	781,1	949,8	1 032,3
Външни лихви	336,9	519,7	482,8	613,1	667,5
Вътрешни лихви	243,0	352,1	298,3	336,7	364,8
Вноска в бюджета на ЕС	954,9	979,9	1 046,0	1 050,7	1 107,1
Първичен баланс (+/-)	-2 493,1	-1 617,2	-1 403,9	-870,2	-392,7
Бюджетно салдо (+/-)	-3 072,9	-2 488,9	-2 185,0	-1 820,0	-1 425,0
Финансиране (+/-)	3 072,9	2 488,9	2 185,0	1 820,0	1 425,0
Б В П	82 164,1	83 581,0	86 022,9	89 248,2	92 477,0
Реален растеж (%)	1,7%	1,4%	1,7%	2,3%	2,1%

* За целите на съпоставимостта отчетените за 2014 г. по отделните показатели на КФП разходи за сметка на резерва за непредвидени и/или неотложни разходи са прекласифицирани там, където са планирани.

Показатели в % от БВП	2014	2015	2016	2017	2018
	Предв. отчет	Програма	Прогноза	Прогноза	Прогноза
Приходи, помощи и дарения	35,8%	36,3%	36,2%	36,4%	36,4%
Данъчно-осигурителни приходи	28,0%	28,7%	29,1%	29,0%	28,9%
<i>Преки данъци</i>	<i>5,2%</i>	<i>5,3%</i>	<i>5,3%</i>	<i>5,3%</i>	<i>5,3%</i>
Корпоративни данъци	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,1%
от нефинансови предприятия	1,9%	1,8%	1,9%	1,9%	1,9%
от финансови институции	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Данъци върху доходите на физическите лица	3,2%	3,3%	3,2%	3,2%	3,2%
<i>Приходи на социалното и здравното осигуряване</i>	<i>7,8%</i>	<i>8,0%</i>	<i>7,8%</i>	<i>7,7%</i>	<i>7,5%</i>
Осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване	5,5%	5,5%	5,4%	5,4%	5,3%
Здравноосигурителни вноски	2,3%	2,4%	2,4%	2,3%	2,3%
<i>Косвени данъци</i>	<i>14,0%</i>	<i>14,5%</i>	<i>15,0%</i>	<i>15,0%</i>	<i>15,0%</i>
ДДС	8,8%	9,3%	9,8%	9,8%	9,9%
Акцизи	4,9%	5,0%	5,0%	5,0%	4,9%
Данък върху застрахователните премии	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Мита и митнически такси	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
<i>Такса върху производството на захар и изоглюкоза</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>
<i>Други данъци</i>	<i>1,0%</i>	<i>1,0%</i>	<i>1,0%</i>	<i>1,0%</i>	<i>1,0%</i>
Неданъчни приходи	4,2%	4,0%	4,0%	3,9%	3,9%
<i>Превъзпение на приходите над разходите на БНБ</i>	<i>0,1%</i>	<i>0,1%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>
<i>Други</i>	<i>4,1%</i>	<i>3,9%</i>	<i>4,0%</i>	<i>3,9%</i>	<i>3,8%</i>
Приходи от такси	2,3%	2,1%	2,0%	2,0%	1,9%
Приходи и доходи от собственост	1,2%	1,3%	1,2%	1,2%	1,2%
Глоби, санкции и наказателни лихви	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Постъпления от продажба на нефинансови активи	0,3%	0,3%	0,5%	0,5%	0,5%
Приходи от концесии	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Други приходи	-0,1%	-0,1%	-0,1%	-0,1%	-0,1%
Помощи и дарения	3,6%	3,6%	3,1%	3,4%	3,7%
Помощи и дарения от страната	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Помощи и дарения от чужбина	3,5%	3,6%	3,0%	3,4%	3,6%

Показатели в % от БВП	2014	2015	2016	2017	2018
	Предв. отчет	Програма	Прогноза	Прогноза	Прогноза
Общо разходи и Вноска в бюджета на ЕС	39,5%	39,3%	38,8%	38,4%	37,9%
Разходи	38,4%	38,1%	37,5%	37,3%	36,7%
<i>Нелихвени разходи</i>	37,7%	37,1%	36,6%	36,2%	35,6%
Текущи разходи	31,4%	31,2%	30,7%	30,3%	29,8%
<i>Текущи нелихвени разходи</i>	30,7%	30,2%	29,8%	29,2%	28,7%
Заплати и стипендии	5,7%	5,3%	5,3%	5,1%	4,9%
Заплати	5,5%	5,2%	5,2%	5,0%	4,8%
Стипендии	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Осигурителни вноски	1,7%	1,6%	1,6%	1,5%	1,5%
Издръжка - общо	5,5%	5,7%	5,5%	5,2%	5,1%
Субсидии - общо	1,7%	1,6%	1,5%	1,6%	1,5%
Субсидии	1,6%	1,5%	1,4%	1,5%	1,5%
Субсидии за осъществяване на болнична помощ	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Социално осигуряване и грижи	16,1%	16,0%	16,0%	15,8%	15,6%
Пенсии	9,9%	10,0%	10,0%	9,9%	9,9%
Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	2,8%	2,8%	2,8%	2,7%	2,6%
Здравноосигурителни плащания	3,4%	3,2%	3,2%	3,2%	3,2%
Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Прираст на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Капиталови разходи	5,5%	6,4%	6,4%	6,5%	6,4%
Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи	1,4%	0,4%	0,5%	0,5%	0,4%
- по бюджетите на бюдж. организации	0,3%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
НЗОК	0,3%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
Народно събрание		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Съдебна власт	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
- за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
- за помощ за възстановяване при бедствия			0,0%	0,0%	0,0%
<i>Лихви</i>	0,7%	1,0%	0,9%	1,1%	1,1%
Външни лихви	0,4%	0,6%	0,6%	0,7%	0,7%
Вътрешни лихви	0,3%	0,4%	0,3%	0,4%	0,4%
Вноска в бюджета на ЕС	1,2%	1,2%	1,2%	1,2%	1,2%
Първичен баланс (+/-)	-3,0%	-1,9%	-1,6%	-1,0%	-0,4%
Бюджетно салдо (+/-)	-3,7%	-3,0%	-2,5%	-2,0%	-1,5%
Финансиране (+/-)	3,7%	3,0%	2,5%	2,0%	1,5%

Приложение № 4

ТАВАНИ НА РАЗХОДИТЕ ПО ОТДЕЛНИ ПЪРВОСТЕПЕННИ РАЗПОРЕДИТЕЛИ С БЮДЖЕТ ЗА ПЕРИОДА 2016-2018 ГОДИНА НА БЮДЖЕТНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

(в хил. лв.)

№	Бюджетни организации	2016 г.	2017 г.	2018 г.
	1	2	3	4
1	Администрация на президента	6 050,0	6 050,0	6 050,0
2	Министерски съвет	72 000,0	72 000,0	72 000,0
3	Конституционен съд	2 719,0	2 599,0	3 999,0
4	Омбудсман	2 578,0	2 578,0	2 578,0
5	Министерство на финансите	386 241,0	395 077,8	406 121,4
6	Министерство на външните работи	118 600,5	118 752,5	118 692,5
7	Министерство на отбраната	954 589,0	954 589,0	954 589,0
8	Министерство на вътрешните работи	1 072 247,0	1 072 247,0	1 072 247,0
9	Министерство на правосъдието	194 557,0	193 947,0	193 947,0
10	Министерство на труда и социалната политика	1 102 380,8	1 103 380,8	1 103 380,8
11	Министерство на здравеопазването	436 541,3	437 851,3	437 851,3
12	Министерство на образованието и науката	417 810,6	418 297,6	418 297,6
13	Министерство на културата	127 585,2	128 268,6	128 268,6
14	Министерство на околната среда и водите	43 481,9	43 481,9	43 481,9
15	Министерство на икономиката	73 036,4	73 036,4	73 036,4
16	Министерство на енергетиката	165 328,3	165 328,3	165 328,3
17	Министерство на туризма	13 034,2	13 034,2	13 034,2
18	Министерство на регионалното развитие и благоустройството	326 564,5	334 115,3	334 115,3
19	Министерство на земеделието и храните	245 236,8	245 800,8	245 800,8
20	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията	254 761,2	255 930,7	256 953,5
21	Министерство на младежта и спорта	66 336,0	66 396,7	66 396,7
22	Държавна агенция "Национална сигурност"	107 924,0	107 924,0	107 924,0
23	Комисия за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия	3 400,0	3 400,0	3 400,0
24	Комисия за защита от дискриминация	2 248,0	2 248,0	2 248,0
25	Комисия за защита на личните данни	2 283,0	2 283,0	2 283,0
26	Комисия за отнемане на незаконно придобито имущество	6 132,0	6 132,0	6 132,0
27	Национална служба за охрана	32 616,0	32 616,0	32 616,0
28	Национална разузнавателна служба	20 400,0	20 400,0	20 400,0
29	Национален статистически институт	18 852,1	18 852,1	18 852,1
30	Комисия за защита на конкуренцията	3 591,1	3 591,1	3 591,1
31	Комисия за регулиране на съобщенията	8 928,0	8 731,0	8 731,0
32	Съвет за електронни медии	1 235,0	1 235,0	1 235,0
33	Комисия за енергийно и водно регулиране	4 019,1	4 019,1	4 019,1
34	Агенция за ядрено регулиране	9 497,2	7 145,2	7 145,2
35	Държавна комисия по сигурността на информацията	3 861,0	3 861,0	3 861,0
36	Държавна агенция "Държавен резерв и военновременни запаси"	40 365,8	40 365,8	40 365,8

37	Комисия за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси	1 300,0	1 300,0	1 300,0
38	Комисия за финансов надзор	10 171,8	10 171,8	10 171,8
39	Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори	1 086,0	1 086,0	1 086,0
40	Централна избирателна комисия	3 569,0	3 569,0	3 569,0
41	Държавен фонд "Земеделие"	366 525,3	366 525,3	366 525,3
42	Национално бюро за контрол на специалните разузнавателни средства	1 334,0	1 334,0	1 334,0
43	Държавна агенция "Технически операции"	43 628,0	43 628,0	43 628,0
44	Сметна палата	15 307,0	15 307,0	15 307,0
45	Национален осигурителен институт	9 900 888,9	10 146 127,0	10 422 077,0
	в т.ч. Пенсии	8 605 530,5	8 838 072,0	9 107 272,0
46	Фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите"	1 833,7	1 939,3	2 010,4
47	Учителски пенсионен фонд	23 561,5	25 191,6	27 059,2
48	Национална здравноосигурителна каса	3 104 314,5	3 223 518,0	3 315 351,0

Приложение № 5

**ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ ТАВАНИ НА РАЗХОДИТЕ ПО БЮДЖЕТИТЕ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ И НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ ЗА ПЕРИОДА 2016-2018 г.**

(В ХИЛ. ЛВ.)

№	Бюджетни организации	2016 г.	2017 г.	2018 г.
	1	2	3	4
1	Народно събрание	53 400,0	53 400,0	53 400,0
2	Висш съдебен съвет	473 000,0	473 000,0	473 000,0

Приложение № 6

ПРОЕКТ НА БЮДЖЕТНИТЕ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ (ТРАНСФЕРИТЕ) НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ С БЮДЖЕТИТЕ НА БЪЛГАРСКАТА НАЦИОНАЛНА ТЕЛЕВИЗИЯ, БЪЛГАРСКОТО НАЦИОНАЛНО РАДИО, БЪЛГАРСКАТА ТЕЛЕГРАФНА АГЕНЦИЯ, БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ, ДЪРЖАВНИТЕ ВИСШИ УЧИЛИЩА И ДЪРЖАВНИТЕ ВИСШИ ВОЕННИ УЧИЛИЩА ЗА ПЕРИОДА 2016-2018 г.

(в хил. лв.)

№	Бюджетни взаимоотношения (трансфери)	2016 г.	2017 г.	2018 г.
	1	2	3	4
1	Предоставени трансфери от централния бюджет за бюджета на Българската национална телевизия	65 147,0	65 147,0	65 147,0
	в т.ч. по чл.70, ал.4, т.2 от Закона за радиото и телевизията	8 100,0	8 100,0	8 100,0
2	Предоставени трансфери от централния бюджет за бюджета на Българското национално радио	42 112,0	42 112,0	42 112,0
	в т.ч. по чл.70, ал.4, т.2 от Закона за радиото и телевизията	3 900,0	3 900,0	3 900,0
3	Предоставени трансфери от централния бюджет за бюджета на Българската телеграфна агенция	4 385,0	4 385,0	4 385,0
4	Предоставени трансфери от бюджета на Министерството на образованието и науката за бюджетите на Българската академия на науките и държавните висши училища - общо	459 466,4	460 016,4	460 566,4
4.1	- за бюджета на Българската академия на науките	73 287,0	73 837,0	74 387,0
4.2	- за бюджетите на държавните висши училища	386 179,4	386 179,4	386 179,4
5	Предоставени трансфери от бюджета на Министерството на околната среда и водите за бюджета на Българската академия на науките	2 550,0	2 550,0	2 550,0
6	Предоставени трансфери от бюджета на Министерството на отбраната за бюджетите на държавните висши военни училища	24 084,0	24 084,0	24 084,0

ТАВАНИ НА РАЗХОДИТЕ И/ИЛИ НА ТРАНСФЕРИТЕ (НЕТО)

ПО СМЕТКИТЕ ЗА СРЕДСТВАТА ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ЗА ПЕРИОДА 2016-2018 г.

(в хил. лв.)

№	Сметки за средствата от Европейския съюз	2016 г.			2017 г.			2018 г.		
		Общо разходи и трансфери (нето) к.2.1-к.2.2	в т.ч.		Общо разходи и трансфери (нето) к.3.1-к.3.2	в т.ч.		Общо разходи и трансфери (нето) к.4.1-к.4.2	в т.ч.	
			Разходи	Трансфери (нето)		Разходи	Трансфери (нето)		Разходи	Трансфери (нето)
	1	2	2.1	2.2	3	3.1	3.2	4	4.1	4.2
1	Сметка за средствата от Европейския съюз на Държавния фонд „Земеделие“	307 342,4	449 082,5	141 740,1	359 077,2	507 355,3	148 278,1	388 937,7	540 878,7	151 941,0
2	Сметка за средствата от Европейския съюз на Националния фонд	2 331 594,7	3 623 990,0	1 292 395,3	2 817 114,4	3 864 847,8	1 047 733,4	2 971 096,0	4 065 667,7	1 094 571,7
3	Други сметки за средства от Европейския съюз и от други международни програми и договори, за които се прилага режима на сметките за средства от Европейския съюз	106 328,3	153 415,8	47 087,5	94 977,0	119 592,6	24 615,6	86 169,3	108 170,2	22 000,9

Приложение № 8

**ТАВАНИ НА РАЗХОДИТЕ И ТРАНСФЕРИТЕ (НЕТО) ПО ДЪРЖАВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ, ВКЛЮЧЕНИ В
КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПЕРИОДА 2016-2018 г.**

(в хил. лв.)

№	Държавни предприятия, включени в консолидираната фискална програма	2016 г.			2017 г.			2018 г.		
		Общо разходи и трансфери (нето) к.2.1-к.2.2	в т.ч.		Общо разходи и трансфери (нето) к.3.1-к.3.2	в т.ч.		Общо разходи и трансфери (нето) к.4.1-к.4.2	в т.ч.	
			Разходи	Трансфери (нето)		Разходи	Трансфери (нето)		Разходи	Трансфери (нето)
	1	2	2.1	2.2	3	3.1	3.2	4	4.1	4.2
1	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда	193 436,3	92 436,3	-101 000,0	191 500,0	90 798,0	-100 702,0	191 500,0	75 500,0	-116 000,0
2	Национална компания "Стратегически инфраструктурни проекти"	0,0	1 570,0	1 570,0	0,0	1 570,0	1 570,0	0,0	1 570,0	1 570,0

Приложение № 9

**ПРОЕКТ НА РАЗМЕРИТЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ МЕЖДУ
ЦЕНТРАЛНИЯ БЮДЖЕТ И БЮДЖЕТИТЕ НА ОБЩИНИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2016-2018 г.**

(В ХИЛ. ЛВ.)

№	Показатели	2016 г.	2017 г.	2018 г.
1	2	3	4	5
	Бюджетни взаимоотношения - всичко	2 524 187,7	2 580 092,3	2 580 092,3
	от тях:			
1.	Обща субсидия за делегираните от държавата дейности	2 093 143,1	2 118 092,3	2 118 092,3
2.	Трансфери за местни дейности	294 000,0	308 000,0	308 000,0
	от тях:			
2.1.	Обща изравнителна субсидия	269 000,0	281 000,0	281 000,0
2.2.	За зимно поддържане и снегочистване на общински пътища	25 000,0	27 000,0	27 000,0
3.	Целева субсидия за капиталови разходи - общо	137 044,6	154 000,0	154 000,0